

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ

ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม

๘๗ ถนนพหลโยธิน ซอย ๘ (สายลม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

e-mail : saraban_2412@nbt.go.th

เว็บไซต์ : www.nbt.go.th

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	ก
ส่วนที่ ๑ : ความเป็นมาและเหตุผลความจำเป็น	๒
ส่วนที่ ๒ : กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	๕
ส่วนที่ ๓ : สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่องแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)	๘
ส่วนที่ ๔ : ประเด็นในการรับฟังความคิดเห็น.....	๑๐

ภาคผนวก

- ก ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)
- ข รายงานวิเคราะห์แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๖)
- ค แบบแสดงความคิดเห็น

ส่วนที่ ๑ : ความเป็นมาและเหตุผลความจำเป็น

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา และเหตุผลความจำเป็น

๑.๑ พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๗ (๑๒) (๒๔) และมาตรา ๕๐ ประกอบกับ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ได้กำหนดให้ กสทช. มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรการให้มีการกระจายบริการโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียมครอบคลุมทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม โดยที่ กสทช. ต้องกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม โดยอย่างน้อยจะต้องกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินงาน พร้อมประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว ให้ กสทช.หารือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยต้องสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อสภา นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ กสทช. ประกาศจำนวนค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บจากผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงตามแผนงานที่กำหนดไว้

๑.๒ ปัจจุบันอยู่ระหว่างใช้บังคับประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (แผน USO) ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕) ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ และประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๑.๓ ประกาศ กสทช. เรื่อง แผน USO ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕) กำหนดให้มีระยะเวลาการดำเนินการ ๑ ปี โดยจะครบกำหนดในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป แผนดังกล่าวจึงครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (บริการ USO) เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำคัญในการจัดให้มีบริการ USO ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย สำนักงาน กสทช. จึงได้ดำเนินการจัดทำรายงานวิเคราะห์แผน USO ฉบับที่ ๔ และยกร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการ USO ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) เสนอต่อที่ประชุม กสทช. เพื่อพิจารณา

๑.๔ ที่ประชุม กสทช. ครั้งที่ ๖/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖ ได้พิจารณาเรื่องร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ตามเอกสารที่สำนักงาน กสทช. เสนอ ดังนี้

(๑) เห็นชอบในหลักการร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ตามเอกสารที่สำนักงาน กสทช. เสนอ

(๒) เห็นชอบการกำหนดอัตราการนำส่งค่า USO ในอัตราร้อยละ ๒.๕๐ ของรายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคม ตามประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

(๓) เห็นชอบแนวทางการจัดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ตามเอกสารที่สำนักงาน กสทช. เสนอ ทั้งนี้ ให้สำนักงาน กสทช. ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก่อนเสนอที่ประชุม กสทช. พิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงาน กสทช. จึงเห็นสมควรรับฟังความคิดเห็นสาธารณะของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปต่อ “ร่างประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)” เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาออกประกาศที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและเกี่ยวข้องกับ การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมต่อไป

ส่วนที่ ๒ : กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๒๗ ให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑๒) กำหนดมาตรการให้มีการกระจายบริการด้านโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ตามมาตรา ๕๐

(๒๔) ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ กสทช.

มาตรา ๒๘ ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไปเพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและเกี่ยวข้องกับการแข่งขันในการประกอบกิจการหรือมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ โดยต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา เหตุผล ความจำเป็น และสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่จะรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนประเด็นที่ต้องการรับฟังความคิดเห็น ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน กสทช. อาจกำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นให้น้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนดได้

ให้สำนักงาน กสทช. จัดทำบันทึกสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นที่ประกอบด้วยความคิดเห็นที่ได้รับมติหรือผลการพิจารณาของ กสทช. ที่มีต่อความคิดเห็นดังกล่าว พร้อมทั้งเหตุผลและแนวทางในการดำเนินการต่อไป และเผยแพร่บันทึกดังกล่าวในระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงาน กสทช.

มาตรา ๕๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม ให้ กสทช. กำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม โดยในแผนอย่างน้อยจะต้องกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ พร้อมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว

การจัดทำแผนตามวรรคหนึ่ง ให้ กสทช.หารือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยต้องสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา

ให้ กสทช. ประกาศกำหนดจำนวนค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บจากผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงรายได้ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตได้รับจากการให้บริการโทรคมนาคม

ให้ กสทช. ประกาศกำหนดจำนวนเงินจากกองทุนตามมาตรา ๕๓ (๔) ที่จะนำมาสนับสนุนผู้ได้รับใบอนุญาตเพื่อให้สามารถดำเนินการจัดให้มีบริการดังกล่าวได้

ในการดำเนินการตามแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามวรรคหนึ่ง ให้ กสทช. มีอำนาจมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วนแทนได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ กสทช. โอนเงินที่เรียกเก็บได้ตามวรรคสาม และที่กำหนดไว้ตามวรรคสี่ให้แก่กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อดำเนินการต่อไป

๒.๒ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๖๒ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมทั้งการขยายบริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และให้มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้น

(๒) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสำหรับสถานศึกษา ศาสนสถาน สถานพยาบาล และหน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

(๓) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสาธารณะในบางลักษณะหรือบางประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนดแก่ผู้มีรายได้น้อย

(๔) จัดให้มีการให้บริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ เด็กคนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

(๕) จัดให้มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือประโยชน์สาธารณะ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประกาศตามวรรคสองไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตได้ทราบขอบเขตการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่งก่อนยื่นคำขออนุญาตด้วย

การกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามมาตรานี้ต้องไม่ทำให้เกิดภาระเกินสมควรแก่การลงทุนของผู้รับใบอนุญาต และต้องให้มีการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันในระหว่างผู้รับใบอนุญาตที่ประกอบกิจการโทรคมนาคมในลักษณะและประเภทเดียวกัน

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใดไม่สามารถจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๗ ได้ หรือในกรณีที่เห็นสมควรให้ผู้รับใบอนุญาตมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตนั้นต้องจัดสรรรายได้ที่ได้รับจากการให้บริการโทรคมนาคมให้แก่กองทุนพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามมาตรา ๑๗

๒.๓ ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๒.๔ ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ส่วนที่ ๓ : สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ
บริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

ส่วนที่ ๓ สรุปสาระสำคัญของ ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

ร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก ได้แก่

๑. คำปรารภ บทอาศัยอำนาจซึ่งสอดคล้องกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ประกอบด้วย
 - ๒.๑ หลักการสำคัญของแผน USO
 - ๒.๒ ความหมายของบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน
 - ๒.๓ วัตถุประสงค์
 - ๒.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัด
 - ๒.๕ ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ
 - ๒.๖ ประมาณการค่าใช้จ่าย
 - ๒.๗ ความสัมพันธ์กับรัฐบาล
 - ๒.๘ กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล
๓. ภาคผนวก ก ประกอบด้วย การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)
๔. ภาคผนวก ข ประกอบด้วย ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ

ร่างประกาศ กสทช.
เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)
ปรากฏตามภาคผนวก ก

รายงานวิเคราะห์แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง
และบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)
ปรากฏตามภาคผนวก ข

ส่วนที่ ๔ : ประเด็นในการรับฟังความคิดเห็น

ส่วนที่ ๔ ประเด็นในการรับฟังความคิดเห็น

๑. ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

- (๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการการศึกษา
- (๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข
- (๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม
- (๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- (๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อความมั่นคง
- (๖) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสนับสนุนการกำกับ บริหาร และติดตามประเมินผลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจ การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

๒. ความหมายของ “บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน” ภายใต้แผน

๓. การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน โดยมีรายละเอียดตามภาคผนวก ก ท้ายแผน

๔. การกำหนดอัตราการจัดเก็บค่า USO ในอัตราร้อยละ ๒.๕๐ และการใช้จ่ายเงิน โดยมีรายละเอียดตามภาคผนวก ข ท้ายแผน

๕. ประเด็นเพิ่มเติมอื่นๆ หรือข้อเสนอแนะ

แบบแสดงความคิดเห็น
ปรากฏตามภาคผนวก ค

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ร่างประกาศ กสทช.

เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ
บริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตามที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้ประกาศใช้บังคับแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕) โดยกำหนดให้มีระยะเวลาดำเนินการ ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป แผนดังกล่าวจึงครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมให้เป็นไปตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑๒) และ (๒๔) และมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๖๒ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาค่าความต่อเนื่องของกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมทั้งการขยายบริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) รายละเอียดปรากฏตามแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับมีกำหนด ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่

พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(ศาสตราจารย์คลินิกสโรณ บุญใบชัยพฤกษ์)

ประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๖)

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม อันประกอบด้วยพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ พร้อมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมในพื้นที่ชนบท พื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ พื้นที่ที่ยังไม่มีผู้ให้บริการ หรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม รวมถึงการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. หลักการสำคัญของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

- ๑.๑ ต้องมีความเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- ๑.๒ อาศัยกลไกการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม สนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- ๑.๓ ไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อสร้างดุลยภาพให้แก่ภาคโทรคมนาคมของประเทศ
- ๑.๔ มุ่งเน้นการนำทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคมที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๑.๕ บริหาร กำกับ และติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอน เพื่อให้การบริหารทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ๑.๖ สร้างความร่วมมือ ความรับผิดชอบ และการยอมรับร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของบริการโทรคมนาคมและบริการอื่นที่อาศัยบริการโทรคมนาคมสนับสนุนการดำเนินการกิจ เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการ ทั้งระดับบุคคล ชุมชน สังคม และสาธารณะ

๒. ความหมายของบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน

“บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน” หมายความว่า บริการโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ต บรอดแบนด์ รวมถึงสนับสนุนการจัดให้มีอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และหรือส่วนประกอบอื่น ตลอดจนการจัดให้มีการส่งเสริมและเพิ่มทักษะความรู้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ให้เข้าถึงบริการโทรคมนาคมได้อย่างทั่วถึง ภายใต้แนวทางการขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ พัฒนา ขยาย และกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานให้ครอบคลุมพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมายของประเทศ

๓.๒ ส่งเสริม สนับสนุน และต่อยอดการนำบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ สร้างโอกาสและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจากการใช้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อเข้าถึงบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข บริการภาครัฐ ตลอดจนด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะ

๓.๔ พัฒนาศักยภาพประชาชนเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เป้าหมายและตัวชี้วัด

๔.๑ กระจายความครอบคลุมของบริการโทรคมนาคมพื้นฐานให้แก่กลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๑ ระดับหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๘ ของหมู่บ้านทั่วประเทศ

๔.๑.๒ หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร จำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ จุดบริการ

๔.๒ จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๒.๑ หน่วยงานด้านการศึกษา อย่างน้อย ๑ ระบบ

๔.๒.๒ หน่วยงานด้านสาธารณสุข อย่างน้อย ๑ ระบบ

๔.๒.๓ หน่วยงานด้านความมั่นคงหรือประโยชน์สาธารณะ อย่างน้อย ๒ ระบบ

๔.๓ จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมแก่กลุ่มเป้าหมาย

๔.๓.๑ ผู้มีรายได้ต่ำ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม อย่างน้อย ๑ ระบบ

๔.๓.๒ คนพิการ อย่างน้อย ๑ ระบบ

๔.๔ มีเครื่องมือในการกำกับดูแลและติดตามประเมินผลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม อย่างน้อย ๑ รูปแบบ

รายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ปรากฏตามภาคผนวกท้ายแผนฉบับนี้

๕. ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการการศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มการเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม

๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข

กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคม

- ๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม**
- กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต
- กลยุทธ์ที่ ๒ จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคม แก่กลุ่มเป้าหมาย
- ๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อประโยชน์สาธารณะ**
- กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต
- กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มการเข้าถึงภารกิจของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานบริการ ประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร
- ๕.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อความมั่นคง**
- กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคม และจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต
- กลยุทธ์ที่ ๒ จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ๕.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสนับสนุนการกำกับ บริหาร และติดตามประเมินผลเพื่อ ขับเคลื่อนภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดย ทัวถึงและบริการเพื่อสังคม**
- กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทัวถึงและบริการเพื่อสังคม
- กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนากลไกการติดตามและประเมินผล สำหรับการขับเคลื่อน ภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทัวถึงและบริการ เพื่อสังคม

๖. ประมาณการค่าใช้จ่ายในช่วงระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) เป็นเงินจำนวน ๘,๐๐๐ ล้านบาท (แปดพันล้านบาทถ้วน)

๗. ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

ในการดำเนินการตามแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทัวถึงและบริการ เพื่อสังคม ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา

๘. กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติและการติดตามประเมินผลไว้ดังนี้

๘.๑ ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ กิจกรรมของสำนักงาน กสทช. ที่สอดคล้องกับ แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม และจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งให้มีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

๘.๒ กสทช. จะพิจารณาวิธีการในการคัดเลือกผู้ดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานที่เหมาะสม เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยยึดหลักความโปร่งใส เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้

๘.๓ กสทช. มอบหมายให้สำนักงาน กสทช. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม และรายงาน กสทช.

ภาคผนวก ก
การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย
ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔
(พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑. การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (Zoning Concept)

แนวทางการกำหนดพื้นที่เป้าหมายสำหรับการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมจะจำแนกตามหลักการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (Zoning Concept) โดยได้กำหนดนิยามของพื้นที่เป้าหมายในแต่ละลักษณะ ดังนี้

พื้นที่ที่มีบริการ (Zone A) หมายถึง พื้นที่ที่มีบริการโทรคมนาคม ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวสามารถได้รับบริการภายใต้สภาพตลาดการแข่งขันเสรี ทั้งในเชิงจำนวนผู้ให้บริการ คุณภาพ และราคา

พื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์แต่ยังขาดแคลนบริการ (Zone B) หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมยังไม่มีทั่วถึง แต่คาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะมีศักยภาพและโอกาสในเชิงพาณิชย์ที่จะปรับเปลี่ยนไปสู่พื้นที่ที่มีบริการ (Zone A) ได้โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการแข่งขันและมีมาตรการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่มาใช้อย่างเหมาะสม

พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ (Zone C) หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังไม่มีทั่วถึง และคาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ภายใต้สภาพตลาดและปัจจัยแวดล้อมในปัจจุบัน

พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ ไม่มีบริการ และยากต่อการเข้าถึง (Zone C+) หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังไม่มีทั่วถึง และคาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ อีกทั้งยังมีอุปสรรคทางด้านกายภาพในการเข้าถึงและอุปสรรคในการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม

๒. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

๒.๑ ผู้ที่อาศัยในเขตเมืองแต่ขาดแคลนบริการ หรือไม่สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน หรือสามารถเข้าถึงได้แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพ

๒.๒ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้น

๒.๓ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

๒.๔ ผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

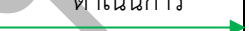
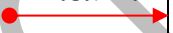
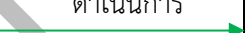
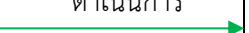
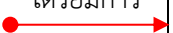
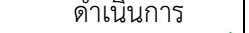
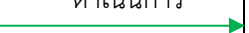
๓. การดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

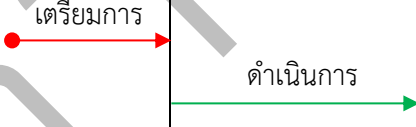
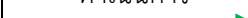
๓.๑ การดำเนินการในพื้นที่ Zone A และ B จะเป็นการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม แก่กลุ่มเป้าหมายตามข้อ ๒.๑, ๒.๓ และ ๒.๔

๓.๒ การดำเนินการในพื้นที่ Zone C และ C+ จะเป็นการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม แก่กลุ่มเป้าหมายตามข้อ ๒.๒, ๒.๓ และ ๒.๔ และจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมในมิติเชิงพื้นที่

ภาคผนวก ข
ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

ยุทธศาสตร์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	กลยุทธ์	๒๕๖๖	๒๕๖๗	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนบริการ การศึกษา	๒,๐๐๐	กลยุทธ์ที่ ๑ : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	เตรียมการ	ดำเนินการ	- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่หน่วย บริการการศึกษาที่ขาดแคลน เช่น โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษา นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น
		กลยุทธ์ที่ ๒ : เพิ่มการเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม	เตรียมการ	ดำเนินการ	- พัฒนาแพลตฟอร์มการสื่อสาร โทรคมนาคม (Telecommunication Platform) เพื่อการศึกษาทางไกล
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข	๑,๐๐๐	กลยุทธ์ที่ ๑ : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	เตรียมการ	ดำเนินการ	- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่หน่วย บริการทางการแพทย์ที่ขาดแคลน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หน่วยบริการสาธารณสุขอื่นๆ เป็นต้น
		กลยุทธ์ที่ ๒ : เพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุขผ่านระบบ โทรคมนาคม	เตรียมการ	ดำเนินการ	- พัฒนาแพลตฟอร์มการสื่อสาร โทรคมนาคม (Telecommunication Platform) เพื่ ร อ ง ร ับ บ ริ ก า ร Telehealth

ยุทธศาสตร์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	กลยุทธ์	๒๕๖๖	๒๕๖๗	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ในสังคม	๑,๐๐๐	กลยุทธ์ที่ ๑ : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	เตรียมการ 	ดำเนินการ 	- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบกลุ่มเป้าหมาย ทางสังคม
		กลยุทธ์ที่ ๒ : จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการ โทรคมนาคมแก่กลุ่มเป้าหมาย	เตรียมการ 	ดำเนินการ 	- จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวก ในการใช้บริการโทรคมนาคมแก่ กลุ่มเป้าหมาย เช่น คนพิการ ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เป็นต้น
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อประโยชน์สาธารณะ	๒,๐๐๐	กลยุทธ์ที่ ๑ : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	เตรียมการ 	ดำเนินการ 	- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่ หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนหรือ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรม ที่ไม่แสวงหากำไร
		กลยุทธ์ที่ ๒ : เพิ่มการเข้าถึงภารกิจของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงาน บริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร	เตรียมการ 	ดำเนินการ 	- จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานแก่ หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนหรือ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรม ที่ไม่แสวงหากำไร
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อความมั่นคง	๑,๖๐๐	กลยุทธ์ที่ ๑ : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต	เตรียมการ 	ดำเนินการ 	- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่ หน่วยงานด้านความมั่นคง
		กลยุทธ์ที่ ๒ : จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	เตรียมการ 	ดำเนินการ 	- จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานแก่ หน่วยงานด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	กลยุทธ์	๒๕๖๖	๒๕๖๗	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การกำกับ บริหาร และติดตาม ประเมินผลเพื่อขับเคลื่อน ภารกิจการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานและบริการ เพื่อสังคม	๔๐๐	<u>กลยุทธ์ที่ ๑ :</u> พัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการจัดให้มี บริการโทรคมนาคมพื้นฐานและบริการเพื่อสังคม			- ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานและบริการเพื่อสังคม
		<u>กลยุทธ์ที่ ๒ :</u> พัฒนากลไกการติดตามและประเมินผล สำหรับ การขับเคลื่อนภารกิจการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานและบริการเพื่อสังคม			- เครื่องมือในการกำกับ ติดตามและ ประเมินผลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจ การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน และบริการเพื่อสังคม
		รวมประมาณการค่าใช้จ่าย			๘,๐๐๐ ล้านบาท

ภาคผนวก ข

รายงานวิเคราะห์แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน
โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

รายงานวิเคราะห์
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)

มกราคม 2566

สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม (ถท.)
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.)

สารบัญ

สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ง
ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม	1
1.1 การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559).....	1
1.2 การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564).....	5
1.3 การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565) (แผน USO ฉบับที่ 3)	19
1.4 การจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการ เพื่อสังคมของสำนักงาน กสทช. (พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน).....	20
1.5 การวิเคราะห์และประเมิน (Evaluation) แผน/โครงการ USO ที่ผ่านมา.....	25
ส่วนที่ 2 ภาพรวมและสภาพปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบัน	27
2.1 การให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทยและความครอบคลุม	27
2.2 ผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคม และวิถีชีวิตใหม่ (New Normal).....	43
2.3 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทย.....	45
ส่วนที่ 3 กรณีกิจการพัฒนากิจการโทรคมนาคม และการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และบริการเพื่อสังคมในต่างประเทศ	53
3.1 การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาดิจิทัลเน็ตเวิร์กแบบกระจายที่จากประเทศผู้นำตลาด	53
3.2 แนวปฏิบัติในการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในพื้นที่ห่างไกลในต่างประเทศ	57
3.3 สรุปทิศทางการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ.....	59
3.4 การจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการ เพื่อสังคมในต่างประเทศ	59
ส่วนที่ 4 สาระสำคัญของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)	63
4.1 สาระสำคัญของแผน.....	63
4.2 วัตถุประสงค์.....	65
4.2 เป้าหมายและตัวชี้วัด.....	65
4.3 ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ.....	65
ส่วนที่ 5 ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ	74
5.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	74
5.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570).....	75
5.3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580) ..	78
5.4 แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566)	81

5.5 ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)	82
เอกสารอ้างอิง	84
ภาคผนวก	
ก การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย	88
ข บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT).....	90
ค การจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ค่า USO) พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน	108

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559).....	1
ตารางที่ 2	แสดงสรุปผลการดำเนินงานจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และ บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชายขอบ (Zone C+) แต่ละประเภทบริการ	4
ตารางที่ 3	แสดงสรุปผลการดำเนินงานจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และ บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ห่างไกล (Zone C) แต่ละประเภทบริการ	7
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการ 1414 Plus จำแนกเป็นรายบริการ (พ.ศ. 2555 – 2565)	8
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนการผลิตเนื้อหาสำหรับการให้บริการ 1414 Plus.....	9
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (TTRS) จำแนกเป็นรายบริการ (พ.ศ. 2555 – 2565).....	11
ตารางที่ 7	แสดงรายชื่อสถานพยาบาลนำร่องในโครงการ.....	14
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนผู้ใช้งานระบบ Telehealth.....	14
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนการใช้งานการตรวจคัดกรองผ่านระบบ Telehealth	14
ตารางที่ 10	แสดงการใช้ระบบและอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์	15
ตารางที่ 11	แสดงหลักสูตรการสร้างทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล.....	16
ตารางที่ 12	แสดงสรุปผลการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และบริการเพื่อสังคมภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 – 2559) และฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)	17
ตารางที่ 13	แสดงแผนการจัดให้มีบริการ USO และอัตราการจัดเก็บรายได้ เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน.....	23
ตารางที่ 14	แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก (Fixed-Telephone subscriptions per 100 inhabitants)	29
ตารางที่ 15	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ต่อประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก	34
ตารางที่ 16	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก	41
ตารางที่ 17	แสดงสัดส่วนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก	42
ตารางที่ 18	แสดงอัตราการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO ในกลุ่มประเทศอาเซียน..	61
ตารางที่ 19	ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ	71

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แสดงการจัดแบ่งพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายระหว่างกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับสำนักงาน กสทช.....	3
ภาพที่ 2	แสดงการจัดแบ่งพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายระหว่างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกับสำนักงาน กสทช. ส่วนที่เหลือเพิ่มเติม	5
ภาพที่ 3	แสดงจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการ 1414 Plus (พ.ศ. 2555 – 2565)	8
ภาพที่ 4	แสดงจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (TTRS) (พ.ศ. 2555 – 2565).....	10
ภาพที่ 5	แสดงข้อมูลการนำบริการอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกล ด้วยความเร็วสูงกว่า 100Mbps/30Mbps.....	15
ภาพที่ 6	แสดงกลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรม.....	16
ภาพที่ 7	แสดงการกำหนดอัตราการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO.....	22
ภาพที่ 8	แสดงอัตราการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน.....	24
ภาพที่ 9	แสดงกระบวนการติดตามและประเมินผลโครงการ.....	25
ภาพที่ 10	แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2564.....	28
ภาพที่ 11	แสดงสัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรและต่อจำนวนครัวเรือน ปี 2559 - 2564.....	28
ภาพที่ 12	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศ ตัวอย่าง ในปี 2564	30
ภาพที่ 13	แสดงการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ปี 2564 - 2569	31
ภาพที่ 14	แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2564.....	32
ภาพที่ 15	แสดงสถิติอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2564.....	32
ภาพที่ 16	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) และแบบรายเดือน (Post-Paid) ปี 2559 – 2564	33
ภาพที่ 17	แสดงแนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid), แบบรายเดือน (Post-Paid) และค่าเฉลี่ย (Blended) Mobile MOU (Minute/Month) (Voice Service) ปี 2559 - 2564.....	33
ภาพที่ 18	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศ ตัวอย่าง ในปี 2564 (Mobile-cellular telephone subscriptions per 100 inhabitants, by region, 2021*).....	35
ภาพที่ 19	แสดงการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่.....	35
ภาพที่ 20	แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2564.....	37
ภาพที่ 21	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากร และต่อครัวเรือน ปี 2560 – 2564.....	37
ภาพที่ 22	แสดงข้อมูล Internet Bandwidth ของประเทศไทยปี 2560-2564.....	38
ภาพที่ 23	แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ ระหว่างปี 2559 - 2564	39

ภาพที่ 24	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศตัวอย่าง ในปี 2564	40
ภาพที่ 25	แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศตัวอย่าง ในปี 2564	40
ภาพที่ 26	แสดงการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ ...	42
ภาพที่ 27	แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของสาธารณรัฐประชาชนจีน	53
ภาพที่ 28	แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศฝรั่งเศส	55
ภาพที่ 29	แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศสิงคโปร์	56
ภาพที่ 30	แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของสหราชอาณาจักร	57
ภาพที่ 31	แสดงกระบวนการในการกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ บริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)	70
ภาพที่ 32	แสดงแผนยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	75
ภาพที่ 33	แสดงเป้าหมาย 5 ปี ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	76
ภาพที่ 34	แสดง 13 หมายเหตุสู่การพลิกโฉมประเทศไทย	77
ภาพที่ 35	แสดงภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทยในระยะเวลา 20 ปี	79
ภาพที่ 36	แสดงยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	80
ภาพที่ 37	แสดงแผนภูมิความสัมพันธ์กับนโยบาย แผนระดับชาติ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม	83

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และบริการเพื่อสังคม

การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง (USO) ในบริบทของประเทศไทย ถูกกำหนดขึ้นภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 27 (12) และมาตรา 50 ประกอบกับ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 17 และ มาตรา 18 ซึ่งกำหนดให้ กสทช. มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรการให้มีการกระจายบริการโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียมครอบคลุมทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม โดยที่ กสทช. ต้องกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (แผน USO) โดยอย่างน้อยจะต้องกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินงาน พร้อมประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว ให้ กสทช.หารือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยต้องสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อสภา นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ กสทช. ประกาศจำนวนค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บจากผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมเพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงตามแผนงานที่กำหนดไว้

1.1 การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559)

ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายข้างต้น เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2555 กสทช. จึงได้ออกประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ. 2555 - 2559) (แผน USO ฉบับที่ 1) ซึ่งแผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการขยายโครงข่ายโทรคมนาคมให้กระจายอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ไปยังพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือพื้นที่ที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่เพียงพอ เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ได้มีโอกาสเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึงมากขึ้น รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้พิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ได้มีโอกาสในการพัฒนาทักษะความรู้การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และส่งเสริมการประยุกต์ใช้งานที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละกลุ่ม และได้กำหนดเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของทั้งประเทศสามารถเข้าถึงบริการโทรศัพท์ส่วนบุคคล ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของทั้งประเทศสามารถเข้าถึงบริการโทรศัพท์ส่วนบุคคล ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของทั้งประเทศสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตชุมชน อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา และอินเทอร์เน็ตในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นต้น

ตารางที่ 1 การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559)

แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559)	
1. แผนงานจัดให้มีบริการโทรคมนาคมทางเสียง (Voice Service)	2. แผนงานขยายการให้บริการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Data Service)
(1.1) ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของทั้งประเทศสามารถเข้าถึงบริการโทรศัพท์ส่วนบุคคล	(2.1) ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของทั้งประเทศสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ไม่น้อยกว่า 2 Mbps
(1.2) จัดให้มีบริการโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 1 - 2 เลขหมายต่อหมู่บ้านในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ	(2.2) จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตชุมชน อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา และอินเทอร์เน็ตในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น ความเร็วไม่น้อยกว่า 2 Mbps ในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ

แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 – 2559)	
1. แผนงานจัดให้มีบริการโทรคมนาคมทางเสียง (Voice Service)	2. แผนงานขยายการให้บริการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Data Service)
	(2.3) จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแก่ครัวเรือนในพื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์แต่ยังขาดแคลนบริการจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 ครัวเรือน

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนแผน USO ฉบับที่ 1 ที่ผ่านมา สำนักงาน กสทช. ได้จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ประจำปี 2556 โดยมีการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมทางด้านข้อมูลผ่านการดำเนินโครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลโครงข่ายโทรคมนาคมระบบ GIS การพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพื่อคนพิการ 2 ระบบ ได้แก่ โครงการจัดให้มีบริการข้อมูลข่าวสารผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อคนพิการทางการมองเห็น (Daisy) และโครงการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service: TTRS) สำหรับคนพิการทางการพูดและการได้ยิน ซึ่งได้พัฒนาระบบแล้วเสร็จและได้ให้บริการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินโครงการนำร่องการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้เข้าถึงตำบลเป้าหมายใน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดหนองคาย โดยได้ผู้ชนะการประกวดราคาในช่วงกลางปี 2557

ในปี 2559 ภายใต้การเตรียมการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 เห็นชอบในหลักการ “โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านของประเทศไทย โดยได้มอบหมายให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร¹ ในขณะนั้น บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับ สำนักงาน กสทช. เพื่อให้ “การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสอดคล้อง เชื่อมโยง และไม่เกิดความซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานภายใต้ “แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม” ของสำนักงาน กสทช. แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก ณ เวลานั้นรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของระบบสื่อสารโทรคมนาคม และได้เตรียมประกาศนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) โดยจะอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายโดยมุ่งเน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กำหนดให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดเตรียมไว้ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มคนในทุกพื้นที่โดยให้มีการกระจายอย่างทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน ตลอดจนต้องดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการใช้งาน สามารถเข้าถึงได้ ตลอดจนสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และบริการอินเทอร์เน็ตได้อย่างรู้เท่าทัน เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการสร้างรายได้และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ในท้ายที่สุด

ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงาน กสทช. จึงได้ชะลอการดำเนินงานภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 ไว้เป็นการชั่วคราวตามข้อสั่งการหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องยกเลิกการดำเนินโครงการนำร่องการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้เข้าถึงตำบลเป้าหมาย

¹ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้เปลี่ยนเป็น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 15 กันยายน 2559

ใน 2 จังหวัด (จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดหนองคาย) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความทับซ้อนของการดำเนินงานระหว่างรัฐบาลและสำนักงาน กสทช.

ที่ผ่านมากระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและสำนักงาน กสทช. ได้อาศัยกลไกในรูปแบบจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันของทั้ง 2 หน่วยงาน โดยได้มีการแต่งตั้ง “คณะทำงานร่วมเพื่อพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ²” มีหน้าที่พิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกับพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการจัดให้มีบริการ USO และประสานความร่วมมือและบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับสำนักงาน กสทช. ในการขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) ซึ่งสามารถสรุปผลการจัดแบ่งพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงการจัดแบ่งพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายระหว่างกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับสำนักงาน กสทช.

จำนวนหมู่บ้านทั่วประเทศ 74,987 หมู่บ้าน (ร้อยละ 100)			
30,635 หมู่บ้าน (ร้อยละ 41)		44,352 หมู่บ้าน (ร้อยละ 59)	
Zone A พื้นที่ในเมือง	Zone B พื้นที่มีศักยภาพ	Zone C ห่างไกล (ไม่เกิน 15 กม.) 40,432 หมู่บ้าน กระทรวง ICT/DE	Zone C+ ห่างไกลมาก (เกินกว่า 15 กม.) <u>3,920 หมู่บ้าน</u> สำนักงาน กสทช.
Commercial Area พื้นที่ไม่ต้องสนับสนุน		ICT-DE & NBTC พื้นที่ต้องสนับสนุนจากภาครัฐ	

ต่อมาเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2559 หัวหน้า คสช. ได้มีข้อสั่งการ “อนุมัติให้สำนักงาน กสทช. ดำเนินภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) โดยให้ร่วมกันกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนที่ตกลงกันไว้” โดยได้มอบหมายให้ กสทช. ดำเนินการในหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลมาก (Zone C+) และอยู่นอกเหนือขอบเขตการดำเนินงานของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จำนวน 3,920 หมู่บ้าน ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา โดยปรับระยะเวลาของแผนที่เร็วขึ้นจากที่เคยกำหนดไว้เดิมเป็นแผนระยะเร่งด่วนดำเนินการพื้นที่แผนระยะสั้น และแผนระยะยาวที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในส่วนที่เกี่ยวข้องและแผนการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ด้วยผลจากคำสั่งของหัวหน้า คสช. และคณะรัฐมนตรี สำนักงาน กสทช. จึงมีภารกิจเร่งด่วนในการดำเนินโครงการจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชายขอบ (Zone C+) จำนวนประมาณ 3,920 หมู่บ้าน ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 ซึ่งสามารถจำแนกเป็นบริการสำคัญ 2 บริการ ดังนี้

² คำสั่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ ท.9/2559 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

(1) **การจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพื้นที่ชายขอบ (Mobile Service)** มุ่งเน้นการสร้างความครอบคลุมของสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพื้นที่หรือชุมชนที่ขาดแคลนสัญญาณดังกล่าวเพื่อตอบสนองเป้าหมายภายใต้แผนการจัดให้มีบริการ USO ที่กำหนดให้ประชาชนต้องเข้าถึงบริการสัญญาณโทรศัพท์ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๘ ของประชากร โดยจะมีการติดตั้งอุปกรณ์กระจายสัญญาณสำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่ ผ่านการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไปยัง Co-Location ของผู้ชนะการประกวดราคาเพื่อให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายอื่นๆ ที่สนใจจะเข้ามาให้บริการสามารถเชื่อมต่อสัญญาณดังกล่าวเพื่อให้บริการในพื้นที่โครงการได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(2) **การจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชายขอบ (Broadband Service)** กำหนดเป้าหมายในการจัดให้บริการจำแนกออกเป็น 5 ประเภทบริการ ดังต่อไปนี้

ประเภทที่ 1: บริการโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยเชื่อมต่อไปยังหมู่บ้านเป้าหมายที่ไม่มีโครงข่ายบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

ประเภทที่ 2: บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะ (Wi-Fi) ประจำหมู่บ้าน

ประเภทที่ 3: บริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะ (USO Net) และบริการห้องอินเทอร์เน็ตสาธารณะ (USO Wrap)

ประเภทที่ 4: บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะสำหรับโรงเรียน (Wi-Fi โรงเรียน)

ประเภทที่ 5: บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะสำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) (Wi-Fi รพ.สต.)

ตารางที่ 2 แสดงสรุปผลการดำเนินงานจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชายขอบ (Zone C+) แต่ละประเภทบริการ

การดำเนินงาน	ประเภทบริการ						รวม
	สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	ประเภทที่ 1 Wi-Fi หมู่บ้าน	ประเภทที่ 2 ศูนย์ USO Net	ประเภทที่ 3 ห้อง USO Wrap	ประเภทที่ 4 Wi-Fi โรงเรียน	ประเภทที่ 5 Wi-Fi รพ.สต.	
จัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่เป้าหมาย USO	3,048	3,135	730	9	1,158	101	8,181
	จุดบริการ	จุดบริการ	จุดบริการ*	จุดบริการ	จุดบริการ	จุดบริการ	จุดบริการ

หมายเหตุ : รวมการจัดให้มีบริการศูนย์ USO Net จำนวน 253 แห่ง ของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) [ปัจจุบันคือ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)] ซึ่งไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ สำนักงาน กสทช. จึงแจ้งบอกเลิกดำเนินการบางส่วน เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2564 และปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหาผู้ให้บริการรายใหม่เข้ามาดำเนินการทดแทน

โดยได้มีการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์เพื่อจัดให้มีบริการครบทุกจุดบริการเรียบร้อยแล้ว และได้ทยอยเปิดให้บริการตั้งแต่ปี 2563 และเปิดให้บริการครบถ้วนร้อยละ 100 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2564 และปัจจุบันอยู่ระหว่างการให้บริการระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการให้บริการต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยจะทยอยครบกำหนดระยะเวลาโครงการในปี 2569 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโครงการ Zone C+ สำหรับบริการส่วนที่ 1 การจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง กลุ่มที่ 2 (ภาคเหนือ 2) และกลุ่มที่ 3 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ผู้ให้บริการ [บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันคือ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)] ไม่สามารถส่งมอบบริการภายในกำหนดเวลา สำนักงาน กสทช. จึงบอกเลิกดำเนินการบางส่วน

และอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหาผู้ให้บริการรายใหม่เข้ามาดำเนินการทดแทนในส่วนที่เหลือ คือการจัดให้มีบริการศูนย์ USO Net จำนวน 253 แห่ง

นอกจากนี้ ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 สำนักงาน กสทช. ยังได้ดำเนินการจัดให้มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ จำนวน 2 ระบบ ได้แก่ บริการข้อมูลข่าวสารแบบครบวงจรแก่คนตาบอดและคนพิการทางการมองเห็นเพื่อส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม ภายใต้โครงการจัดให้มีบริการข้อมูลข่าวสารระบบเดซีผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม (DAISY) และบริการโทรคมนาคมสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและผู้บกพร่องทางการพูด ภายใต้โครงการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service : TTRS) ซึ่งทั้ง 2 โครงการได้ให้บริการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

1.2 การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)

สำหรับหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล (Zone C) และเป็นพื้นที่เป้าหมายของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จำนวน 40,432 หมู่บ้าน ตามที่ได้ตกลงกันไว้ตามมติคณะทำงานร่วมเพื่อพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศนั้น ต่อมาวันที่ 2 พฤศจิกายน 2559 ในคราวการประชุมคณะกรรมการเตรียมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ 2/2559 ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ดำเนินการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมจำนวน 24,700 หมู่บ้าน และขอความร่วมมือให้ กสทช. ดำเนินการในหมู่บ้านที่เหลือจำนวน 15,732 หมู่บ้าน โดยใช้งบประมาณ USO ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและที่กำหนดไว้ใน (ร่าง) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 ฉบับลงประชามติ มาตรา 56

ต่อมาในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2559 ที่ประชุมได้มีมติรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการเตรียมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ 2/2559 และมอบหมายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุม 24,700 หมู่บ้าน โดยใช้เงินงบประมาณปี 2559 และขอความร่วมมือให้ กสทช. ดำเนินการในหมู่บ้านส่วนที่เหลือเพิ่มเติมอีกจำนวน 15,732 หมู่บ้าน โดยใช้งบประมาณ USO สามารถสรุปผลการจัดแบ่งพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงการจัดแบ่งพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายระหว่างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกับสำนักงาน กสทช. ส่วนที่เหลือเพิ่มเติม

จำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ 74,987 หมู่บ้าน (ร้อยละ 100)				
30,635 หมู่บ้าน (ร้อยละ 41)		44,352 หมู่บ้าน (ร้อยละ 59)		
Zone A พื้นที่ในเมือง	Zone B พื้นที่มีศักยภาพ	Zone C ห่างไกล <u>24,700 หมู่บ้าน</u> กระทรวง DE	Zone C ห่างไกล <u>15,732 หมู่บ้าน</u> สำนักงาน กสทช.	Zone C+ ห่างไกลมาก <u>3,920 หมู่บ้าน</u> สำนักงาน กสทช.
Commercial Area พื้นที่ไม่ต้องการการสนับสนุน		DE & NBTC พื้นที่ต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ		

ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ได้บรรจุภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้า คสช. และขอความร่วมมือจากรัฐบาล ในการดำเนินการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพื้นที่ห่างไกล จำนวนประมาณ 15,732 หมู่บ้าน ไว้ในแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) จากภารกิจที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมายและขอความร่วมมือจากรัฐบาล ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2559 ดังกล่าวข้างต้น เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2560 กสทช. จึงได้ออกประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) (แผน USO ฉบับที่ 2) โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 พฤษภาคม 2560 เป็นต้นไปต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งแผน USO ฉบับที่ 2 มีเป้าหมายสำคัญที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่ชนบทห่างไกล และทุรกันดาร อันเป็นพื้นที่เป้าหมาย USO ทั่วประเทศ และประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ 1** การขยายโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมสู่พื้นที่เป้าหมาย (Telecommunication Network and Service Availability)
- ยุทธศาสตร์ที่ 2** การกระจายและบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสาธารณะ (USO Net Deployment and Utilization)
- ยุทธศาสตร์ที่ 3** การพัฒนาระบบการให้บริการ USO เพื่อมิติเชิงสังคม (USO Service and Subsidization for Social Benefits)
- ยุทธศาสตร์ที่ 4** การพัฒนาบุคลากรด้าน USO (USO Accessibility & Capacity Building)
- ยุทธศาสตร์ที่ 5** สนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO)

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนแผน USO 2 ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 และยุทธศาสตร์ที่ 2 เป็นการมุ่งเน้นลงทุนเพื่อขยายโครงข่ายระบบโทรคมนาคมและการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet Services) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรทั่วประเทศในระดับหมู่บ้าน (Availability) ของประเทศไทย ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับรัฐบาลภายใต้ “โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” ในการขยายโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย USO จำนวน 15,732 หมู่บ้าน เพื่อให้ทุกหมู่บ้านของประเทศไทยสามารถเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยการจัดให้มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วในการรับส่งข้อมูลอย่างน้อยที่ 30/10 Mbps หรือกรณีใช้สัญญาณดาวเทียมที่ 30/5 Mbps ครอบคลุมถึงการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ การบริหารจัดการ การบำรุงรักษาตลอดระยะเวลาการให้บริการ 5 ปี โดยมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายจำแนกเป็น 5 ประเภทการบริการ ดังต่อไปนี้

- ประเภทที่ 1: บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะ (Wi-Fi) ประจำหมู่บ้าน
- ประเภทที่ 2: บริการศูนย์อินเทอร์เน็ตสาธารณะ (USO Net)
- ประเภทที่ 3: บริการห้องอินเทอร์เน็ตสาธารณะ (USO Wrap)
- ประเภทที่ 4: บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสำหรับโรงเรียน (Last miles to School)
- ประเภทที่ 5: บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) (Last miles to Sub-district Health Promoting Hospital)

**ตารางที่ 3 แสดงสรุปผลการดำเนินงานจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และ
บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ห่างไกล (Zone C) แต่ละประเภทบริการ**

การดำเนินงาน	ประเภทบริการ					รวม
	ประเภทที่ 1 Wi-Fi หมู่บ้าน	ประเภทที่ 2 ศูนย์ USO Net	ประเภทที่ 3 ห้อง USO Wrap	ประเภทที่ 4 Wi-Fi โรงเรียน	ประเภทที่ 5 Wi-Fi รพ.สต.	
จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงในพื้นที่เป้าหมาย USO	15,423 จุดบริการ	177 จุดบริการ	1,521 จุดบริการ	2,968 จุดบริการ	79 จุดบริการ	20,168 จุดบริการ

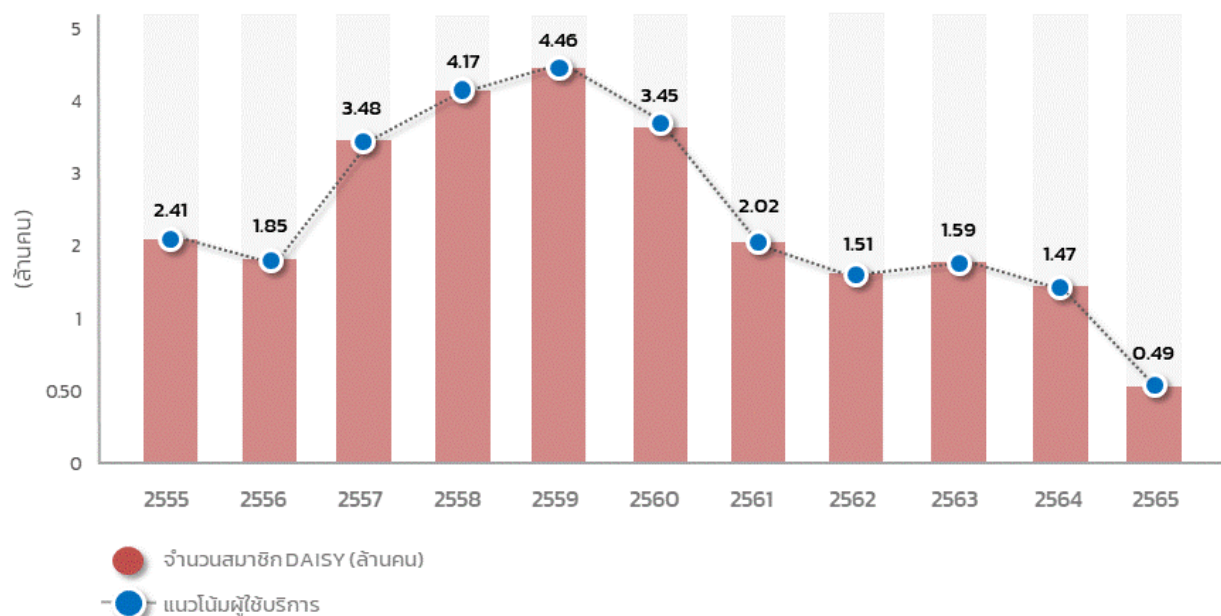
โดยได้มีการจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์เพื่อจัดให้มีบริการครบทุกจุดบริการเรียบร้อยแล้ว และได้ทยอยเปิดให้บริการตั้งแต่ปี 2563 และเปิดให้บริการครบถ้วนร้อยละ 100 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564 และปัจจุบันอยู่ระหว่างการให้บริการระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการให้บริการต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยจะทยอยครบกำหนดระยะเวลาโครงการในปี 2569 ตามลำดับ

นอกจากนี้ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบการให้บริการ USO เพื่อมิติเชิงสังคม ในการจัดให้มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ และกลุ่มเป้าหมายทางสังคม (เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม) ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาสำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริการเพื่อเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมแก่ผู้พิการทางสายตา และสำหรับผู้พิการทางการพูดและการได้ยิน รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพื่อสังคมและประโยชน์สาธารณะที่สำคัญ ได้แก่ การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number) และโครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) โดยมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ดังนี้

(1) โครงการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอดผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม (1414 Plus)

สำนักงาน กสทช. ร่วมกับสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอดผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม (1414 Plus) พร้อมทั้งผลิตข้อมูลข่าวสารในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อเป็นสื่อทางเลือกให้แก่ผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีจำนวนคู่สายสำหรับให้บริการ 510 คู่สาย มีสมาชิกผู้ใช้บริการระบบ 1414 plus กว่า 120,000 คน และมีจำนวนครั้งการเข้าใช้บริการกว่า 26 ล้านครั้ง หรือเฉลี่ย 269,000 ครั้ง ต่อเดือน (ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2565) เปิดให้ใช้งาน 4 บริการหลัก ได้แก่ (1) บริการ 1414 สายด่วนข่าวสารความรู้ (2) บริการ Tab2read ห้องสมุดออนไลน์ (3) บริการ Tab Radio วิทยุบริการการอ่าน และ (4) บริการเสียงบรรยายภาพ Audio Description

ภาพที่ 3 แสดงจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการ 1414 Plus (พ.ศ. 2555 – 2565)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2565

ที่มา: สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการ 1414 Plus จำแนกเป็นรายบริการ (พ.ศ. 2555 – 2565)

ปี	บริการ DAISY				รวม
	1414 สายด่วน ข่าวสารความรู้	Tab2read ห้องสมุดออนไลน์	Tab Radio วิทยุบริการ การอ่าน	Audio Description เสียงบรรยายภาพ	
2555	2,410,732	-	-	-	2,410,732
2556	1,858,974	-	-	-	1,858,974
2557	3,406,259	-	78,573	-	3,484,832
2558	3,940,986	15,802	218,185	945	4,175,918
2559	4,181,615	64,091	217,185	4,060	4,466,951
2560	3,120,127	120,035	211,922	2,864	3,454,948
2561	1,784,009	140,683	99,988	1,735	2,026,415
2562	1,260,649	159,913	78,284	16,550	1,515,396
2563	1,344,224	139,286	82,368	33,782	1,599,660
2564	1,145,475	199,551	112,931	12,985	1,470,942
2565	386,641	80,532	21,872	3,739	492,784
รวมทั้งสิ้น	24,839,691	919,893	1,121,308	76,660	26,957,552

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2565

ที่มา: สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

หากพิจารณาถึงจำนวนผู้ใช้บริการในระยะหลัง นับตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา แม้ว่าแนวโน้มการเข้าใช้บริการของสมาชิก 1414 plus มีจำนวนผู้ใช้บริการที่ลดลง แต่ส่วนทางกับระยะเวลาการใช้งานเฉลี่ยของสมาชิกที่มีระยะเวลาการให้บริการในแต่ละครั้งที่ยาวนานขึ้น เนื่องจากสมาชิกมีความคุ้นเคยกับระบบเป็นอย่างดีแล้ว ประกอบกับการปรับปรุงระบบการให้บริการที่ไม่ได้จำกัดระยะเวลาการเข้ารับบริการของสมาชิก 1414 plus ในแต่ละครั้งเหมือนเช่นเดิม ทำให้สมาชิก 1414 plus สามารถเข้าใช้บริการในแต่ละครั้งได้ตามระยะเวลาที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม ด้วยการข้อจำกัดทางด้านคู่สายที่ไม่สามารถรองรับจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการที่มีความต้องการเข้าถึงบริการ 1414 plus ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ สำนักงาน กสทช. จึงเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาและขยายคู่สายให้เพียงพอต่อปริมาณความต้องการใช้บริการของสมาชิก 1414 plus ที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

นอกจากนี้ การผลิตเนื้อหาสำหรับการให้บริการแก่สมาชิก 1414 plus ในปัจจุบัน สามารถแบ่งรายการเนื้อหาออกเป็น 4 รายการ โดยมีรายการเนื้อหาหลัก ได้แก่ (1) การผลิตหนังสือเสียง (2) การผลิตรายการวิทยุ (3) การผลิตบริการเสียงบรรยายภาพ และ (4) การผลิตหนังสือเบรลล์ (Electronic-Braille) ซึ่งเป็นรายการเนื้อหาที่ผลิตเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ โดยได้เริ่มมีการผลิตในปี 2562 เพื่อให้บริการแก่สมาชิก 1414 plus อย่างไรก็ตาม การผลิตรายการเนื้อหาบางรายการ โดยเฉพาะการผลิตบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Discription) ซึ่งมีข้อจำกัดในประเด็นด้านจำนวนบุคลากรที่มีองค์ความรู้และมีความเชี่ยวชาญในการผลิตเนื้อหา ประกอบกับมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง และถือเป็นบริการใหม่ ที่ปัจจุบันมีแนวโน้มปริมาณความต้องการใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการผลิตรายการเนื้อหาเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อปริมาณความต้องการใช้บริการของสมาชิก 1414 plus ในอนาคต

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนการผลิตเนื้อหาสำหรับการให้บริการ 1414 Plus

ปี	รายการเนื้อหา			
	ผลิตหนังสือเสียง	ผลิตรายการวิทยุ	ผลิตบริการเสียงบรรยายภาพ	หนังสือเบรลล์ (Electronic-Braille)
2555	4,506.42 ชม.	-	-	-
2556	6,088.30 ชม.	-	-	-
2557	6,069.08 ชม.	3,102.00 ชม.	2.00 ชม.	-
2558	5,683.09 ชม.	3,832.00 ชม.	20.00 ชม.	-
2559	6,861.43 ชม.	4,563.00 ชม.	56.00 ชม.	-
2560	2,142.14 ชม.	1,872.00 ชม.	-	-
2561	6,302.50 ชม.	3,720.00 ชม.	-	-
2562	8,885.51 ชม.	3,362.30 ชม.	81.28 ชม.	150 เรื่อง
2563	20,257.57 ชม.	4,575.00 ชม.	100.47 ชม.	200 เรื่อง
2564	12,330.47 ชม.	2,262.00 ชม.	27.16 ชม.	100 เรื่อง
รวมทั้งสิ้น	79,126.51 ชม.	27,288.60 ชม.	286.91 ชม.	450 เรื่อง

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ ธันวาคม 2564

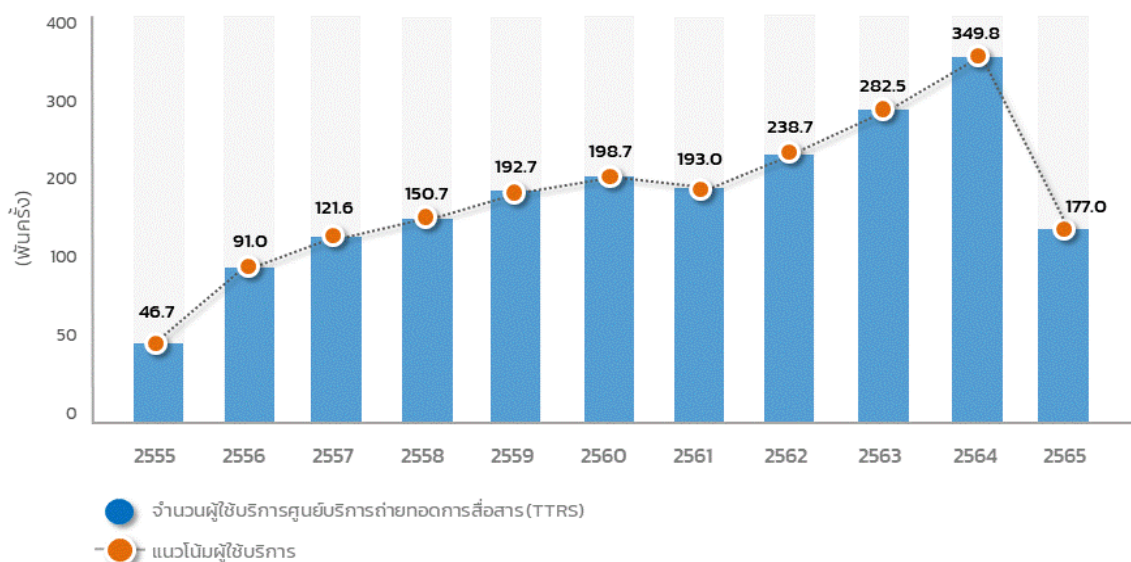
ที่มา: สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

(2) โครงการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunications Relay Service: TTRS)

ปัจจุบันระบบบริการข้อมูลและการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด มีล่ามให้บริการจำนวน 42 คน มีตู้ TTRS จำนวน 180 ตู้กระจายทั่วประเทศ และมีสมาชิกจำนวน 49,840 คน ซึ่งมีการเข้าใช้บริการกว่า 1,515,808 ครั้ง (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2563) เปิดให้ใช้งาน 9 บริการหลักได้แก่

- 1) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบข้อความสั้น (SMS)
- 2) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบรับ-ส่งข้อความผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Message
- 3) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาข้อความผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Live Chat
- 4) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาข้อความผ่านเว็บไซต์
- 5) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาวิดีโอผ่านโทรศัพท์วิดีโอ
- 6) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาวิดีโอผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Video
- 7) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบสนทนาวิดีโอผ่านเครื่องบริการถ่ายทอดการสื่อสารสาธารณะ (ตู้ TTRS)
- 8) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบแปลงเสียงเป็นข้อความผ่านแอปพลิเคชัน TTRS Caption
- 9) บริการถ่ายทอดการสื่อสารแบบการแจ้งเหตุฉุกเฉิน

ภาพที่ 4 แสดงจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (TTRS)
(พ.ศ. 2555 – 2565)

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2565

ที่มา: ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (TTRS)
จำแนกเป็นรายบริการ (พ.ศ. 2555 – 2565)

ปี	บริการ TTRS									รวม
	SMS Relay	MMS/TTRS Message	IP Relay	VRS-Website / TTRS Live chat	TTRS VIDEO	VRS-Kiosk	Captioned Phone	Speech Enhance	Emergency	
2555	3,468	122	2,888	18,917	0	21,331	0	0	0	46,726
2556	21,755	40	4,816	21,893	0	42,554	0	0	0	91,058
2557	39,401	9,947	5,451	16,993	0	49,504	0	364	4	121,664
2558	17,269	27,147	7,185	13,854	12,424	72,656	0	388	5	150,928
2559	12,335	31,690	17,734	10,410	47,849	72,676	0	0	18	192,712
2560	7,519	26,751	18,485	8,067	67,142	70,493	56	218	8	198,739
2561	2,146	24,316	24,900	2,398	82,765	51,898	2,851	1,732	13	193,019
2562	3,422	22,525	2,860	34,190	101,638	72,379	1,044	630	19	238,707
2563	1,578	21,288	55,583	3,892	145,306	54,000	502	292	110	282,551
2564	796	16,189	2,997	71,840	231,655	24,845	943	444	136	349,845
2565	139	6,991	1,443	34,929	126,419	6,935	111	23	82	177,072
รวมทั้งสิ้น	109,828	187,006	144,342	237,383	815,198	539,271	5,507	4,091	395	2,043,021

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2565

ที่มา: ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้พิการทางการได้ยินและทางการพูด

เพื่อเป็นการป้องกันการก่อวินาศกรรม เนื่องจากจำนวนล่ามที่ให้บริการมีอยู่จำนวนจำกัด รวมทั้งเป็นการป้องกันกรณีผู้ใช้บริการมีความจำเป็นหรือมีเหตุฉุกเฉินอันเป็นเหตุไม่สามารถเข้าใช้บริการได้ การเข้าใช้งานบริการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (TTRS) จึงจะต้องผ่านกระบวนการยืนยันตัวตนผู้ใช้งานโดยจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการลงทะเบียนเป็นสมาชิกของศูนย์ TTRS เท่านั้น ประกอบกับผู้ที่จะเข้าใช้งานได้จะต้องเป็นคนหูหนวกที่รู้ภาษามือ ดังนั้น ผู้ใช้บริการศูนย์ TTRS ในปัจจุบันจึงยังคงอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ได้ประสานงานกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ ในการส่งเสริมและกระตุ้นให้คนหูหนวกเรียนรู้ภาษามือเพิ่มมากขึ้น

(3) การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number)

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 1/1 มาตรา 34/1 ถึง มาตรา

34/5³ กำหนดให้ กสทช. จัดให้มีเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการแจ้งเหตุฉุกเฉินที่ต้องการความช่วยเหลือของประชาชนมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ หมายเลขดังกล่าว ประชาชนสามารถโทรหาได้โดยผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคมจะไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการได้ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือหรือระงับเหตุฉุกเฉินสามารถเข้าถึงหรือเปิดเผยพิกัดตำแหน่งหรือข้อมูลบุคคลของผู้แจ้งหรือผู้ประสบเหตุฉุกเฉินได้

โครงการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 โดยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ โดยที่ประชุม กสทช. ครั้งที่ 5/2562 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 ที่ประชุมได้มีมติรับทราบมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number) โดยอาศัยแหล่งเงินสำหรับระยะเวลาเริ่มต้น 5 ปี จากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ของสำนักงาน กสทช.

กสทช. ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียวทั่วราชอาณาจักร เพื่อบูรณาการรวมเลขหมายฉุกเฉินและสายด่วนต่างๆ พร้อมจัดตั้งศูนย์บริการ รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ 191 เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบเหตุฉุกเฉิน ได้อย่างรวดเร็วทันทั่วถึงลดความสูญเสีย เพิ่มความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และง่ายต่อการจดจำเลขหมาย โดยเป็นการดำเนินการในรูปแบบศูนย์บัญชาการเหตุฉุกเฉิน (Command Center) ที่เรียกว่า “ศูนย์บัญชาการเหตุฉุกเฉินแห่งชาติ (Thailand Emergency Command Center: TECC)” ซึ่งต่อยอดจากฐานระบบศูนย์เหตุด่วนเหตุร้าย 191 ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ที่มีลักษณะการดำเนินงานอยู่ในรูปแบบศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Call Center) แต่จะมีคุณสมบัติสำคัญที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ การมีระบบที่สามารถระบุตำแหน่งของผู้แจ้งเหตุเพื่อลดระยะเวลาในการเข้าถึงที่เกิดเหตุอันจะส่งผลให้การบริหารเหตุเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และป้องกันเหตุ ตลอดจนใช้ประกอบการสืบสวนเพื่อเสาะหาต้นเหตุหรือผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ

(4) โครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth)

สำนักงาน กสทช. ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อนำบริการด้านสาธารณสุขทางไกลเข้าไปยังพื้นที่ USO ภายใต้โครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสให้กับประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ชายขอบได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียม

โครงการ Telehealth เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ในหลากหลายมิติ ได้แก่

มิติด้านประชาชนผู้เข้ารับบริการ: ประชาชนที่อยู่ห่างไกลสามารถได้รับการคัดกรองโรคในสถานพยาบาลใกล้บ้าน ช่วยให้การเดินทางที่ไม่จำเป็น เพื่อความสะดวกและลดเวลาในการเดินทาง โดยหากมีความจำเป็นต้องเข้ารับบริการในสถานพยาบาลต้นสังกัดตามขั้นตอนเดิมของสถานพยาบาล รวมถึง

³ หมวด 1/1 เลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติ มาตรา 34/1 ถึง มาตรา 34/5 เพิ่มโดยพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

สามารถได้ปรึกษากับแพทย์เฉพาะทางได้ผ่านระบบ Telehealth เสมือนเดินทางไปพบแพทย์ด้วยตนเอง เป็นการลดภาระค่าใช้จ่าย ลดการเดินทาง และประหยัดเวลาของประชาชนผู้เข้ารับบริการรวมถึงผู้ติดตาม การส่งเสริม ผลักดันการนำระบบดูแลสุขภาพทางไกลมาประยุกต์ใช้งานอย่างแพร่หลาย เพื่อเพิ่มโอกาสให้กับประชาชนในพื้นที่ชนบท และพื้นที่ชายขอบได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียม

มิติด้านการนำเทคโนโลยีทางด้านสารสนเทศและโทรคมนาคมมาใช้งานผ่านระบบ Telehealth เพื่อสนับสนุนการให้บริการทางด้านสาธารณสุข: ระบบ Telehealth เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการให้บริการด้านสุขภาพในระยะทางไกล พร้อมทั้งเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยในการคัดกรองโรคเมื่อป่วยถึงจะต้องไปพบแพทย์ เพื่อลดความแออัดของจำนวนคนไข้ และลดภาระของแพทย์ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเมือง ช่วยให้ผู้ป่วยได้รับบริการด้านสุขภาพจากแพทย์เฉพาะทางที่อยู่ในโรงพยาบาลได้โดยไม่ต้องเดินทางไปโรงพยาบาลเหล่านั้นอีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น เบาหวาน ความดัน เป็นต้น โดยระบบ Telehealth มีส่วนช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ลงได้

มิติด้านการนำบริการอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ห่างไกล: ได้มีการติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเกินกว่า 100 Mbps/30 Mbps รวมถึงอุปกรณ์อื่น เช่น Firewall Wifi Hotspot ให้กับสถานพยาบาลในโครงการรวม 32 แห่ง เพื่ออำนวยความสะดวก ความรวดเร็ว และปลอดภัย กับการใช้งานระบบที่ติดตั้งใช้งานในโครงการเพื่อสนับสนุนการให้บริการทางการแพทย์ผ่านอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

การดำเนินโครงการ Telehealth ในระยะเริ่มต้นนี้ มี 9 จังหวัดนำร่องที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร กาฬสินธุ์ กาญจนบุรี สุรินทร์ บุรีรัมย์ สุราษฎร์ธานี และสงขลา ครอบคลุมสถานพยาบาลรวม 32 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 13 แห่ง คลินิกหมอครอบครัว (รพ.สต. ขนาดใหญ่) จำนวน 3 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) จำนวน 7 แห่ง และโรงพยาบาลประจำจังหวัด ทั้งที่เป็นโรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) และโรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) จำนวน 9 แห่ง รวมถึงศูนย์เฉพาะทางโรคตา ศูนย์เฉพาะทางโรคผิวหนัง โดยสาขาโรคที่ดำเนินการในโครงการ ได้แก่ โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เป็นปัญหาสำคัญมีผลกระทบต่อประชาชนและเป็นสาเหตุหลักกว่าร้อยละ 75 ของคนไทยที่เสียชีวิตในแต่ละปี โรคไม่ติดต่อเรื้อรังในโครงการได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ซึ่งเมื่อเป็นนานจะทำให้เกิดภาวะเบาหวานขึ้นจอตาทำให้ตาบอดได้ และโรคที่ขาดแคลนแพทย์เฉพาะทาง ได้แก่ โรคผิวหนัง โรคทางจอตา เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรคเบาหวาน และโรคหัวใจ

ตารางที่ 7 แสดงรายชื่อสถานพยาบาลนำร่องในโครงการฯ

ที่	จังหวัด	รพ.สต.	คลินิกหมอครอบครัว (PCC)	โรงพยาบาลชุมชน (รพช.)	โรงพยาบาลประจำจังหวัด (รพท./รพศ.)	กรมการแพทย์
1	เชียงราย	บ้านอาโยะ	-	รพ. แม่ฟ้าหลวง	รพ. เชียงรายประชานุเคราะห์	โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ สถาบันโรคผิวหนัง สถาบันโรคทรวงอก
	เพชรบูรณ์	ตะแบะ	คลองศาลา	-	รพ. เพชรบูรณ์	
3	กำแพงเพชร	บ้านน้ำไทรง	บ้านแม่นารี	-	รพ. กำแพงเพชร	
		ปางมะค่า	-	รพ. ขามวรุณลักษณ์บุรี	-	
	กาญจนบุรี	บ้านดอนสลบ	-	รพ. ห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	รพ. พหลพลพยุหเสนา	
		บ้านสระลงเรือ	-	-	-	
5	กาฬสินธุ์	คำสร้างเที่ยง	-	รพ. สามชัย	รพ. กาฬสินธุ์	
		หนองแสง	-	-	-	
		หนองกุงน้อย	-	-	-	
	สุรินทร์	คอโค	ศุภกาญจน์	-	รพ. สุรินทร์	
7	บุรีรัมย์	บ้านหนองเกาะ	-	รพ. สติ๊ก	รพ. บุรีรัมย์	
	สุราษฎร์ธานี	ป่าร้อน	-	รพ. กาญจนดิษฐ์	รพ. สุราษฎร์ธานี	
9	สงขลา	ลำพด	-	รพ. นาทวี	รพ. สงขลา	

โครงการ Telehealth ได้ติดตั้งและเริ่มทยอยเปิดให้บริการตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2564 ระบบดังกล่าวสามารถตอบสนองภารกิจได้ดีเป็นอย่างดี มีความปลอดภัยและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนผู้ใช้งานระบบ Telehealth

ประเภทผู้ใช้งาน	จำนวน (คน)
ประชาชน	16,069
แพทย์	1,161
เจ้าหน้าที่	7,866
รวม	25,096

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนการใช้งานการตรวจคัดกรองผ่านระบบ Telehealth

การใช้งาน	จำนวน (ครั้ง)
ตรวจคัดกรองเบาหวาน, ความดัน	6,189
ตรวจคัดกรองตา,	10,352
ซอฟต์แวร์ช่วยประเมินเบาหวานขึ้นตา (AI)	
อื่นๆ (หัวใจ, ผิวหนัง, Teleconsult, PrivateChat เป็นต้น)	5,321
รวม	21,862

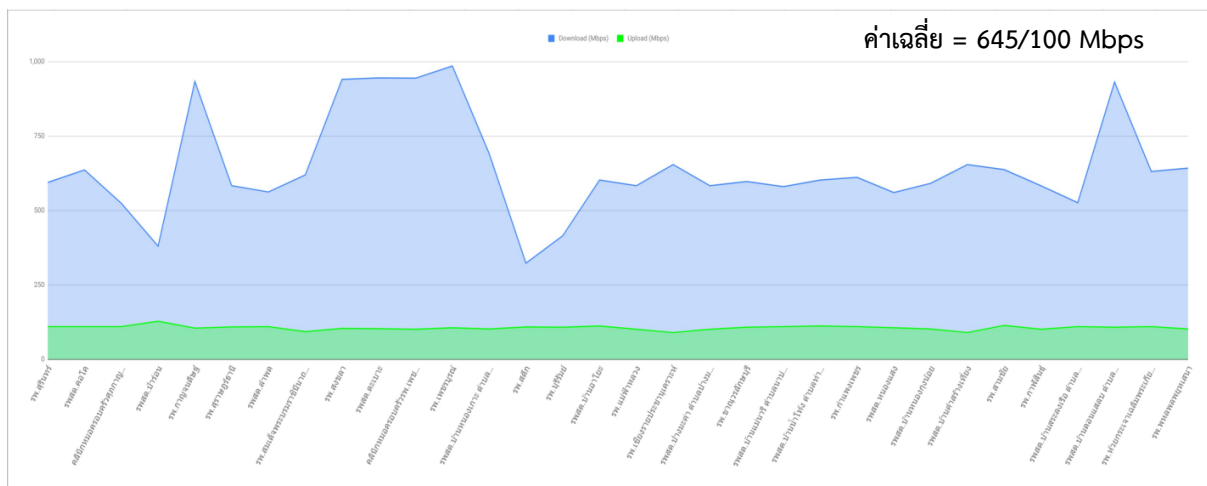
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ตารางที่ 10 แสดงการใช้ระบบและอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์

ระบบ/เครื่องมือแพทย์	จำนวน (ครั้ง)
เครื่องวัดเบาหวาน, ความดัน	4,751
เครื่องวัดความดันตา และวัดสายตา	2,007
เครื่องถ่ายภาพตา, ซอฟต์แวร์ช่วยประเมินเบาหวานขึ้นตา(AI)	10,358
เครื่องถ่ายภาพตัดขวางตา	4,265
อื่น ๆ (หัวใจ, ผิวหนัง, Teleconsult แพทย์, ระบบคุยกับหมอ เป็นต้น)	5,321
รวม	26,706

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ภาพที่ 5 แสดงข้อมูลการนำบริการอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลด้วยความเร็วสูงกว่า 100Mbps/30Mbps

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ 12 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564

ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบการให้บริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) ซึ่งในระยะนำร่องได้เปิดให้บริการครบถ้วนทั้ง 32 สถานพยาบาล และอยู่ระหว่างการประเมินผลเพื่อดำเนินการขยายขอบเขตการให้บริการเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทั้งมิติเชิงพื้นที่และประเภทของโรคที่สามารถให้บริการผ่านระบบโทรคมนาคมต่อไป โดยจะสิ้นสุดการให้บริการในเดือนกุมภาพันธ์ 2569

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากรด้าน USO สำนักงาน กสทช. ได้วางแผนการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้ด้าน ICT ให้แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน เพื่อรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล อาทิเช่น ครูและนักเรียนในพื้นที่เป้าหมาย USO คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และประชาชนทั่วไป โดยได้จัดทำ “แผนปฏิบัติการพัฒนาทักษะสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล” ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ขึ้นมา โดยในระยะแรก ได้ดำเนินการออกแบบและจัดทำ “หลักสูตรการสร้างทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล” แล้วเสร็จ จำนวนทั้งสิ้น 8 หลักสูตร เพื่อใช้ในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ สำหรับการดำเนินการในระยะที่ 2 การดำเนินการฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมายจำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน ปัจจุบันอยู่

ระหว่างการฝึกอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 8 กลุ่ม ได้แก่ (1) จำแนกตามภูมิภาคจำนวน 5 สัญญา กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ประชาชนทั่วไป เกษตรกร การค้าและพาณิชย์ ผู้สูงอายุ และ (2) จำแนกโดยดำเนินการ โดยหน่วยงานรัฐ 2 สัญญา ได้แก่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (กระทรวงแรงงาน) กลุ่มเป้าหมายคือผู้ด้อยโอกาสใน สังคม แรงงานนอกระบบ และผู้มีรายได้น้อย และสมาคมสหภาพการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ได้แก่ ความพิการทางการมองเห็น ทางารได้ยินหรือการพูด ทางารเคลื่อนไหวทางร่างกาย ทางจิตใจหรือ พฤติกรรม ทางสติปัญญา และออทิสติกส์

แต่เนื่องด้วยผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลให้ต้องเลื่อนแผนการจัดฝึกอบรมในระยะที่ 2 ออกไป ทั้งนี้ จะใช้ระยะเวลาในการอบรม ทั้งสิ้น 3 ปี คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2567

ภาพที่ 6 แสดงกลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรม

ตารางที่ 11 แสดงหลักสูตรการสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่สังคมดิจิทัล

กลุ่ม	หลักสูตร	เป้าหมาย
1. กลุ่มประชาชนทั่วไป		360,000 คน
1.1 อาชีพเกษตรกร	หลักสูตร Smart farming	
1.2 ภาคบริการ	หลักสูตร ภาคบริการสร้างสรรค์เรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี	
1.3 ผู้สูงอายุ	หลักสูตร สูงวัยดิจิทัลสร้างสรรค์ความรู้ผ่านเทคโนโลยี	
2. กลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษา	หลักสูตร ครูดิจิทัลสร้างสรรค์ความรู้ผ่านเทคโนโลยี	6,000 คน
3. กลุ่มนักเรียน	หลักสูตร เด็กยุคดิจิทัลเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี	105,000 คน
4. กลุ่มบุคลากรประจำศูนย์ USO Net	หลักสูตร Train the Trainer	5,228 คน
5. กลุ่มคนพิการ	หลักสูตร พัฒนาทักษะคนพิการ พร้อมทำงานและสร้าง โอกาสในยุคดิจิทัล	20,000 คน
6. กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	หลักสูตร การสร้างโอกาสทางรายได้ผ่านเทคโนโลยี	20,000 คน
รวม	8 หลักสูตร	516,228 คน

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 50 วรรค 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 กสทช. ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยมีเป้าหมายดำเนินการจัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ (ศูนย์ดิจิทัลชุมชน) จำนวน 1,722 แห่ง พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการใช้บริการและงานบำรุงรักษาตลอดระยะเวลา 5 ปี เพื่อสร้างความยั่งยืนการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศ

ตารางที่ 12 แสดงสรุปผลการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559) และฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ตัวชี้วัด/ภารกิจ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ 98 ของทั้งประเทศสามารถเข้าถึงสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	ร้อยละ 98*	ร้อยละ 98.80
2. สนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน	19,652 หมู่บ้าน	19,162 หมู่บ้าน (อยู่ระหว่างการให้บริการ) (ปี 2562 - 2568)
3. จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วไม่ต่ำกว่า 30/10 Mbps เข้าถึงโรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และหน่วยงานของรัฐที่ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	จำนวนไม่ต่ำกว่า 10,000 แห่งทั่วประเทศ	6,490 แห่ง** (อยู่ระหว่างการให้บริการโดยสำนักงาน กสทช. และอยู่ระหว่างดำเนินงานโดย สดช.) (ปี 2562 - 2568)
4. จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะประจำโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคม	จำนวนไม่น้อยกว่า 2,000 แห่ง	2,184 แห่ง (อยู่ระหว่างการให้บริการ) (ปี 2562 - 2568)
5. สนับสนุนการดำเนินการกิจการให้บริการโทรคมนาคมในมิติเชิงสังคม		
5.1 บริการสายด่วนข่าวสารความรู้ผ่านระบบโทรศัพท์อัตโนมัติและอินเทอร์เน็ต (DAISY)		ดำเนินการแล้วเสร็จ (ปี 2560 - 2565)
5.2 ศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและทางการพูด (TTRS)		ดำเนินการแล้วเสร็จ (ปี 2560 - 2565)
5.3 โครงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth)		อยู่ระหว่างให้บริการ 32 โรงพยาบาลนาร่อง (ปี 2564 - 2569)
5.4 การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติเลขหมายเดียว (National Single Emergency Number)		อยู่ระหว่างดำเนินงานโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตัวชี้วัด/ภารกิจ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
6. สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้ด้าน ICT แก่ประชาชน เพื่อรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล	จำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน	อยู่ระหว่างการดำเนินงาน ฝึกอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 516,228 คน

หมายเหตุ: * จากข้อมูลของแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 – 2566) พบว่า ความครอบคลุมของสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ณ ไตรมาสที่ 2 ของปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 97 ประกอบกับระดับการแข่งขันในธุรกิจดังกล่าวค่อนข้างสูง ดังนั้น แผน USO ฉบับที่ผ่านมาจึงมุ่งเน้นเพียงการจัดให้มีบริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในจุดที่ยังมีความขาดแคลนจำนวน 4,916 จุด ใน 1,877 หมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของการขยายโครงข่ายตามกลไกตลาดและเงื่อนไขแบบท้ายใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

** การจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแก่หน่วยงานเป้าหมายจำนวนไม่ต่ำกว่า 10,000 แห่ง แบ่งออกเป็น

- (1) การดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. จำนวน 6,743 แห่ง (เปิดให้บริการแล้ว 6,490 แห่ง และอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหาผู้ให้บริการรายใหม่เข้ามาดำเนินการทดแทนบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) [ปัจจุบันคือ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)] ซึ่งสำนักงาน กสทช. แจ้งบอกเลิกดำเนินการบางส่วน เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2564 เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้
- (2) กสทช. มอบหมายให้ สดช. ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผน USO ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) จำนวน 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (2.1) บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะไปยังสถานศึกษาและสถานพยาบาล และ (2.2) การจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ (ศูนย์ดิจิทัลชุมชน) ภายใต้กรอบวงเงินรวม 10,612.26 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม สดช. มีความพร้อมในการดำเนินการจัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ (ศูนย์ดิจิทัลชุมชน) จำนวน 1,722 แห่งเท่านั้น ส่งผลให้การดำเนินงานไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสำนักงาน กสทช. จะได้นำไปเตรียมดำเนินการในแผน USO ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) ต่อไป

1.3 การจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565) (แผน USO ฉบับที่ 3)

ปัจจุบันสำนักงาน กสทช. อยู่ในระยะของการใช้บังคับแผน USO ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565) ระยะเวลาการดำเนินการ 1 ปี เป้าหมายเพื่อกระจายความครอบคลุมของบริการโทรคมนาคมเพิ่มเติมให้ทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม ทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม และยกระดับการให้บริการโทรคมนาคมรองรับภาค กิจหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการนำโครงข่าย อุปกรณ์ และบริการโทรคมนาคมที่ได้ จัดเตรียมไว้จากแผน USO 1 และ 2 มาเป็นแพลตฟอร์มการสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication Platform) เพื่อนำบริการของภาครัฐ เช่น บริการทางการแพทย์ การศึกษา ประโยชน์สาธารณะ ความมั่นคงให้ เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

1. วัตถุประสงค์

(1) สนับสนุนการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมในมิติเชิงสังคม การสนับสนุนบริการ สาธารณสุข การสนับสนุนให้คนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคมสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานที่มี ประสิทธิภาพ เป็นต้น

(2) สนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรคมนาคมเพื่อ ประโยชน์ด้านความมั่นคงหรือประโยชน์สาธารณะ

2. เป้าประสงค์

(1) เพื่อเพิ่มความครอบคลุมของบริการโทรคมนาคมให้ทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม ทั้งใน มิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม

(2) เพื่อนำโครงข่าย อุปกรณ์ และบริการโทรคมนาคมที่ได้จัดเตรียมไว้จากแผน USO 1 และ 2 มาเป็น Telecommunication Platform นำบริการของภาครัฐ เช่น บริการทางการแพทย์ การศึกษา ประโยชน์สาธารณะ ความมั่นคง ให้เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

3. ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อมิติเชิงสังคม

กลยุทธ์ที่ 1 ระบบโทรคมนาคมเพื่อสาธารณสุข

กลยุทธ์ที่ 2 ระบบโทรคมนาคมเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการกิจโทรคมนาคมพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 1 ระบบโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 2 ระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง

1.4 การจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมของสำนักงาน กสทช. (พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน)

ภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (Universal Services Obligation - USO) ถูกกำหนดขึ้นภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้ กสทช. มีหน้าที่ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงกระจายครอบคลุมทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม เป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมของประเทศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักงาน กสทช. ซึ่งก็คือ การส่งเสริมความเท่าเทียมเป็นธรรมในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารและโอกาสทางดิจิทัล (To Create Equality in Communication Infrastructure Access and Digital Opportunity)

สำนักงาน กสทช. ได้เริ่มดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) ที่สอดคล้องตามหลักสากลตามมาตรา 46 และมาตรา 51 (14) แห่ง พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2543 กำหนดให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) มีหน้าที่ในการกระจายบริการด้านโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และมาตรา 17 มาตรา 18 แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 กทช. มีอำนาจมอบหมายให้ผู้รับใบอนุญาตรับผิดชอบในการจัดให้มีบริการดังกล่าวได้ และในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตรายใดไม่สามารถจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามที่ กทช. กำหนดไว้ได้ หรือในกรณีที่เห็นสมควรให้ผู้รับใบอนุญาตรายใดมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง กทช. มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตรายนั้นต้องจัดสรรรายได้ที่รับจากการให้บริการโทรคมนาคมให้แก่ “กองทุนพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ตามมาตรา 56 แห่ง พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2543 เพื่อนำไปดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงตามมาตรา 17 ได้

ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายข้างต้น กทช. จึงได้ออกประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2548) และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2552) ซึ่งกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตแบบที่ 2 ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง และแบบที่ 3 (ไม่รวมถึงผู้รับสัมปทาน) มีหน้าที่ต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม⁴ (บริการ USO) ตามเป้าหมาย ระยะเวลา และเงื่อนไขที่ กทช. กำหนด หรือในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่สามารถดำเนินการจัดให้มีบริการ USO ได้ อันได้แก่ ผู้รับใบอนุญาตรายซึ่งไม่ยื่นหนังสือแสดงความจำนงภายในระยะเวลาที่กำหนด⁵ หรือแผน USO ของผู้รับใบอนุญาตไม่ผ่านความเห็นชอบจาก กทช.⁶ ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวมีหน้าที่ต้องจัดสรรรายได้ให้แก่กองทุน⁷ สำหรับนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง หรือเรียกว่า “ระบบเลือกทำ หรือ เลือกจ่าย”

⁴ ข้อ 5 ของประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552

⁵ ข้อ 7 วรรคท้าย ของประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552

⁶ ข้อ 8 ของประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552

⁷ ข้อ 9 ของประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552

(Play or Pay Method) โดยให้นำส่งรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายของผู้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาต (Gross revenue) ในอัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร้อยละ 4)⁸

ต่อมาเมื่อ พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2553 มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นองค์กรของรัฐซึ่งเป็นอิสระมีหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งหนึ่งในอำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือ การกำหนดมาตรการให้มีการกระจายบริการโทรคมนาคมให้ทั่วถึงและเท่าเทียม ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายมาตรา 27 (12) และมาตรา 50 ประกอบกับมาตรา 17 และ 18 แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 พร้อมกันนี้ ให้โอนเงินและทรัพย์สินของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2543 ไปเป็นของ “กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ”⁹ ตามกฎหมายใหม่เพื่อใช้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 52 ต่อไป

โดยมาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2553 บัญญัติไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม ให้ กสทช. กำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (แผน USO) ซึ่งจะต้องกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ พร้อมทั้งการประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งต้องมีการหารือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา และให้ กสทช. ประกาศกำหนดจำนวนค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บจากผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการ USO ตามแผนงานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงรายได้ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตได้รับจากการให้บริการโทรคมนาคม

ซึ่งบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีเจตนารมณ์มุ่งหมายให้การจัดเก็บค่า USO จากผู้รับใบอนุญาตเป็นไปเท่าที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับนำไปใช้ดำเนินการตามแผน USO ให้สำเร็จลุล่วงเท่านั้น โดยมีได้มุ่งหมายให้มีการสะสมเงินค่า USO ไว้ในกองทุนฯ เกินกว่าภาระผูกพันในการนำไปใช้ดำเนินการตามแผน USO ทั้งนี้ ก็เพื่อมิให้มีการจัดเก็บค่า USO กลายเป็นภาระเกินควรแก่ผู้รับใบอนุญาตในอนาคต

ถือได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตทุกรายต้องจัดสรรรายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคม (Net Revenue) ส่วนหนึ่งเข้ากองทุนฯ หรือเรียกว่า Pay Method ในอัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดย กสทช. จะนำรายได้ดังกล่าวไปอุดหนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการประกวดราคา ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นไปตามหลักประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณที่วงเงินอุดหนุนซึ่งจะสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริงและเป็นไปตามหลักปฏิบัติที่เป็นสากล¹⁰ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ การดำเนินการภายใต้แผนจัดให้มีบริการ

⁸ ข้อ 10 ของประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552

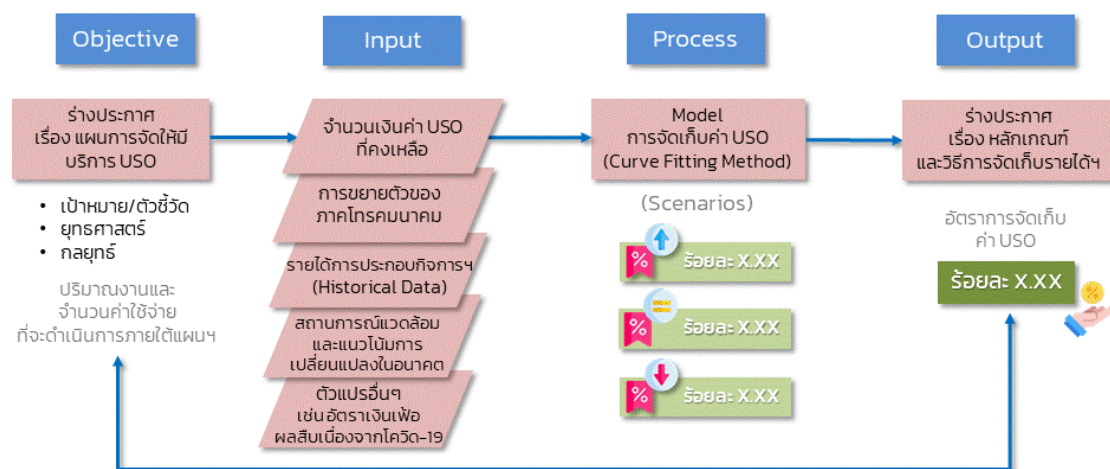
⁹ มาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

¹⁰ หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมเดิมนั้นผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิเลือกที่จะดำเนินการจัดให้มีบริการ USO ตามเป้าหมายที่กำหนด ภายใต้งบประมาณ X% โดยไม่ต้องจัดสรรเงินเข้ากองทุนฯ แต่ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการจัดให้มีบริการดังกล่าวได้ จะต้องจัดสรรเงินเข้ากองทุนฯ ในอัตรา X% หรือเรียกว่า “ระบบเลือกทำ หรือ เลือกจ่าย” (Play or Pay Method)

โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต จึงต้องนำรูปแบบการประกวดราคามาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการคัดเลือกผู้ดำเนินการในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง (Universal Service Provider)

ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายข้างต้น เมื่อได้กรอบการดำเนินการภายใต้แผนการจัดให้มีบริการ USO แล้ว เรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกันคือ การทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ค่า USO) เพื่อให้จำนวนเงินค่า USO ที่จัดเก็บจากผู้รับใบอนุญาตมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับปริมาณงานที่จะต้องดำเนินการภายใต้แผน USO โดยต้องคำนึงถึงการมีก่อให้เกิดภาระค่า USO แก่ผู้รับใบอนุญาตเกินสมควรตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ ประกอบกับคำนึงถึงจำนวนเงินค่า USO ที่คงเหลือจากการดำเนินงานตามแผน USO ที่ผ่านมา การคาดการณ์สถานะการขยายตัวของภาคโทรคมนาคมโดยอาศัยแนวโน้มอัตราการขยายตัวของรายได้จากการประกอบกิจการทางด้านโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตที่ผ่านมาในอดีต (Historical Data) ย้อนหลังตั้งแต่รอบบัญชี USO ปี 2555 – ปัจจุบัน (ซึ่งเป็นข้อมูลจริงและรับรองโดยผู้สอบบัญชี) รวมถึงตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อภาคโทรคมนาคมอย่างมีนัยสำคัญ เช่น อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงและที่คาดการณ์โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อกำหนดเป็นกรอบอัตราการนำส่งค่า USO ของผู้รับใบอนุญาต (Scenarios) โดยอาศัยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Curve Fitting Method) และประกาศกำหนดจำนวนค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บจากผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อนำไปใช้ดำเนินการสนับสนุนการจัดให้มีบริการ USO ตามแผนงานที่กำหนดไว้

ภาพที่ 7 แสดงการกำหนดอัตราการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO

จากนโยบายและแผนการจัดการให้มีบริการ USO ที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดผู้มีหน้าที่ดำเนินการขึ้น ซึ่งได้แก่ผู้ประกอบการโทรคมนาคมหรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามที่คณะกรรมการกำหนดให้มีหน้าที่ในการจัดให้มีบริการ USO ในการจัดให้มีบริการตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน โดยให้ผู้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคมทุกรายมีหน้าที่จัดสรรรายได้จากการให้บริการโทรคมนาคมให้แก่กองทุน¹¹ เพื่อนำไปดำเนินการตามแผนโดยมีอัตราการนำส่งรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัด

¹¹ “กองทุนพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ตามมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2553 มีผลใช้บังคับ โดยที่มาตรา 52 บัญญัติให้จัดตั้ง “กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ” ขึ้น และมาตรา 91 บัญญัติให้โอนเงินและทรัพย์สินที่มีไปเป็นของกองทุนวิจัยและพัฒนาฯ ตามกฎหมายใหม่ เพื่อใช้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ให้มีบริการ USO ตามอัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งสามารถสรุปแผนการจัดให้มีบริการ USO และการประกาศอัตรารายได้เก็บค่า USO นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน ได้ดังตารางต่อไปนี้

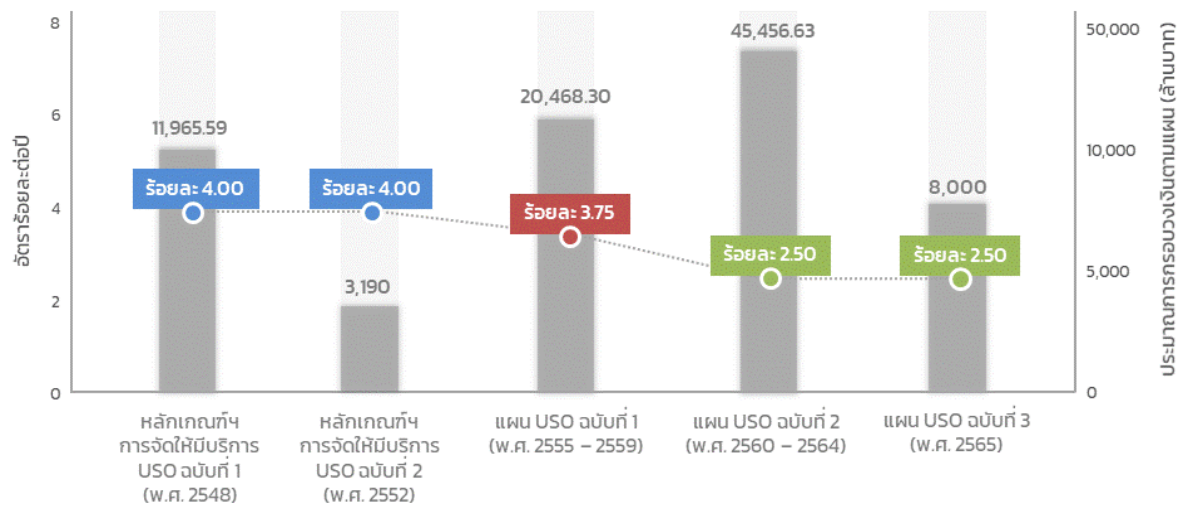
ตารางที่ 13 แสดงแผนการจัดให้มีบริการ USO และอัตรารายได้เก็บรายได้นำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน

แผน USO	หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้นำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO	อัตรารายได้เก็บรายได้นำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO	กรอบวงเงินตามแผน
ประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548		ร้อยละ 4.00	11,965.59* ล้านบาท
ประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552		ร้อยละ 4.00	3,190** ล้านบาท
ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ. 2555 - 2559) ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2555	ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้นำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2555	ร้อยละ 3.75	20,468.30 ล้านบาท
	ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้นำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556		
ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ. 2560 - 2564) ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2560	ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้นำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2560	ร้อยละ 2.5	45,456.63 ล้านบาท
ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ. 2565) ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2565	ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้นำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2565	ร้อยละ 2.5	8,000 ล้านบาท

หมายเหตุ : * ประเมินการกรอบวงเงินรายได้ USO จากผู้รับใบอนุญาตแบบที่ 2 ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง และแบบที่ 3 ทุกสาย (ไม่รวมถึงผู้รับสัมปทาน) (พ.ศ. 2548 – 2552) รวมทั้งสิ้น 11,965.59 ล้านบาท โดยผู้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะดำเนินการจัดให้มีบริการ USO [เลือก “ทำ” (Play Method)] ตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดภายใต้กรอบงบประมาณดำเนินงาน 10,484 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นอัตราร้อยละ 4.00 ของรายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคม) มีจำนวน 2 ราย ได้แก่ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (TOT) และบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (CAT)

** ประเมินการกรอบวงเงินรายได้ USO จากผู้รับใบอนุญาตแบบที่ 2 ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง และแบบที่ 3 ทุกสาย (ไม่รวมถึงผู้รับสัมปทาน) (พ.ศ. 2553) รวมทั้งสิ้น 3,190 ล้านบาท โดยผู้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะดำเนินการจัดให้มีบริการ USO [เลือก “ทำ” (Play Method)] ตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดภายใต้กรอบงบประมาณดำเนินงาน 1,240 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นอัตราร้อยละ 4.00 ของรายได้จากการประกอบกิจการโทรคมนาคม) มีจำนวน 6 ราย ได้แก่ ทีโอที จำกัด (มหาชน) (TOT) บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (CAT) บริษัท ทริปเปิ้ลที บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) (3BB) บริษัท เอไอเอ็น โกลบอลคอม จำกัด (AIN) บริษัท ซุปเปอร์บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด (SBN) และบริษัท จัสเทล เน็ตเวิร์ค จำกัด (JASTEL)

ภาพที่ 8 แสดงอัตราการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน

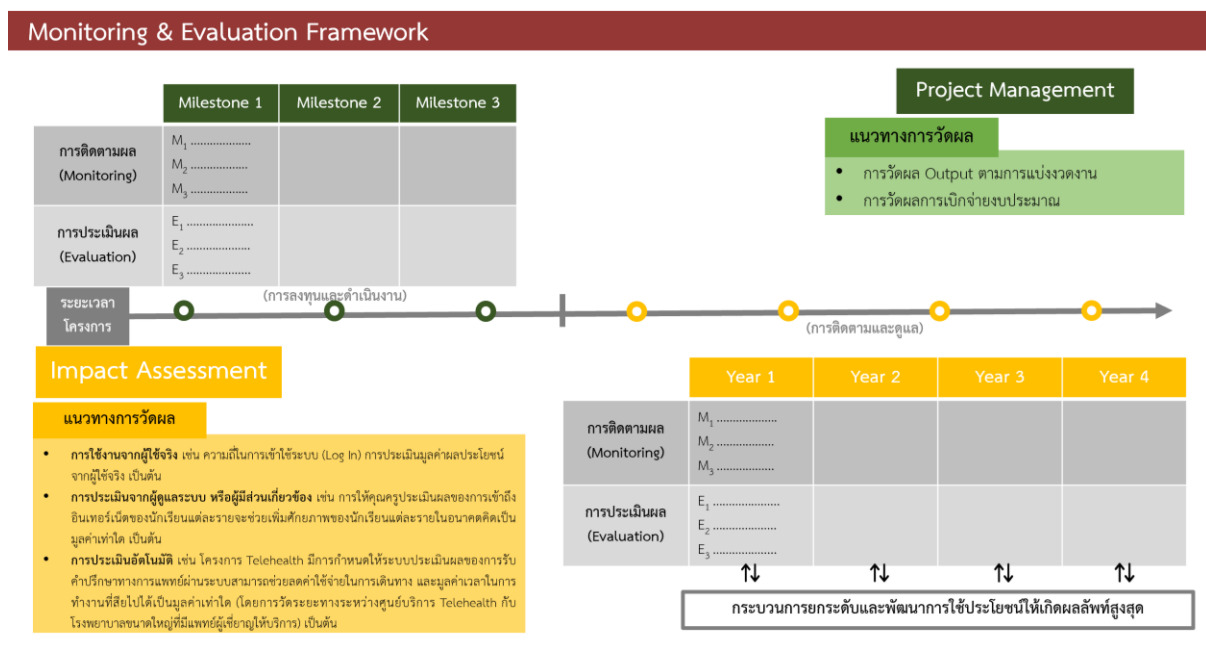
นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับการยกเว้นรายได้สุทธิที่จะนำมาจัดสรรให้แก่กองทุนฯ รวมถึงค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับใบอนุญาตสามารถนำมาหักลดหย่อนจากฐานรายได้ในการคำนวณค่า USO ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายในการซื้อหรือให้บริการโทรคมนาคมจากผู้ให้บริการโทรคมนาคมในต่างประเทศ และ (2) ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม (Interconnection Charge) ทั้งนี้ ก็เพื่อความเป็นธรรมและลดภาระให้แก่ผู้รับใบอนุญาตทุกราย เนื่องจากค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้รับใบอนุญาตชำระระหว่างกัน ซึ่งหากต้องนำมาเป็นฐานรายได้ในการคำนวณค่า USO โดยที่ไม่สามารถนำค่าใช้จ่ายมาหักลดหย่อนได้แล้ว ก็จะเท่ากับเป็นการนำส่งค่า USO ซ้ำซ้อนในลักษณะเดียวกันกับ Double Taxation เพราะมีการคำนวณมาจากฐานรายได้เดียวกัน ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวนับเป็นปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนในการประกอบกิจการโทรคมนาคม อันสามารถส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดหรือล้มเหลวของกิจการอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้รับใบอนุญาตที่ไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเองหรือขนาดเล็กที่มีภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวอยู่ในสัดส่วนที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากการให้บริการโทรคมนาคม อาทิเช่น ผู้ประกอบกิจการที่ต้องเสียค่าซื้อหรือเช่าใช้บริการ Transponder ระบบดาวเทียม ค่าส่งผ่าน Traffic โทรศัพท์ระหว่างประเทศ (IDD) และค่าบริการ International Internet Gateway เป็นต้น

โดยสามารถสรุปแนวทางการดำเนินการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO (ค่า USO) ตามประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน ได้ในภาคผนวก ค

1.5 การวิเคราะห์และประเมิน (Evaluation) แผน/โครงการ USO ที่ผ่านมา

โครงการตามแผน USO 1 และ USO 2 ที่ใช้กระบวนการวิเคราะห์และประเมิน (Evaluation) อย่างเป็นระบบ จะถูกนำมาใช้ในแผน USO ในอนาคตเป็นต้นไป ซึ่งจะมุ่งเน้นการกำหนดผลลัพธ์ของแต่ละโครงการ (Output) เช่น ระบบที่เสถียรสามารถใช้งานได้ต่อเนื่อง เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาการกำหนดเป้าหมายของแผนต่อไปในอนาคต การกำหนดกระบวนการวิเคราะห์และประเมิน (Evaluation) ดังภาพที่ 9 ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำมาต่อยอด ปรับปรุงพัฒนาแผนและโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 9 แสดงกระบวนการติดตามและประเมินผลโครงการ

จากภาพที่ 9 นี้ จะเห็นได้ว่าการกระบวนการติดตามและวัดผลจะถูกแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

(1) **การบริหารจัดการโครงการ (Project Management)** ซึ่งเป็นช่วงที่จะมีการติดตามการดำเนินการโครงการให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานทั้งในส่วนผลลัพธ์ (Output) ในแต่ละขั้นตอนของโครงการ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ

(2) **การประเมินผลสัมฤทธิ์ (Impact Assessment)** เป็นขั้นตอนการวัดผลที่เกิดขึ้นของโครงการ ซึ่งจะแบ่งการติดตามและประเมินผลในสองส่วนย่อยคือ ส่วนแรกคือการติดตามความสามารถในการใช้งานของโครงการ (Usability) เช่น ระบบสามารถใช้งานได้ มีความเสถียรของสัญญาณ เป็นต้น ในขณะที่ส่วนที่สองนั้นยังต้องวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและเศรษฐกิจ เช่น การประเมินมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ การประเมินค่าใช้จ่ายที่ลดลงในการเดินทางเพื่อไปใช้บริการกับแพทย์เฉพาะทางที่โรงพยาบาลศูนย์ขนาดใหญ่ เป็นต้น ซึ่งแนวทางการวัดผลในส่วนนี้นั้นจะสามารถดำเนินการได้ 3 วิธี ได้แก่

(2.1) **การใช้งานจากผู้ใช้งานจริง** เช่น ความถี่ในการเข้าใช้ระบบ (Log In) การประเมินมูลค่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้งานจริง เป็นต้น

(2.2) **การประเมินจากผู้ดูแลระบบ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง** เช่น การให้คุณครูประเมินผลของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนักเรียนแต่ละรายจะช่วยเพิ่มศักยภาพของนักเรียนแต่ละรายในอนาคตคิดเป็นมูลค่าเท่าใด เป็นต้น

(2.3) **การประเมินอัตโนมัติ** เช่น โครงการ Telehealth สามารถมีการกำหนดให้ระบบประเมินผลของการรับคำปรึกษาทางการแพทย์ผ่านระบบสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และมูลค่าเวลาในการทำงานที่เสียไปได้เป็นมูลค่าเท่าใด (โดยการวัดระยะทางระหว่างศูนย์บริการ Telehealth กับโรงพยาบาลขนาดใหญ่ที่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญให้บริการ) เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ภาพรวมและสภาพปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบัน

ภาพรวมและสภาพปัญหาการบริการโทรคมนาคมของประเทศไทยในปัจจุบัน สามารถอธิบายได้ด้วยลักษณะของประเภทการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทย และสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบอย่างสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลต่อบริบทของสังคมและการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ เพื่อชี้นำไปสู่ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทย

2.1 การให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทยและความครอบคลุม

สภาพตลาดโทรคมนาคมของประเทศไทยที่สำคัญแบ่งออกเป็น 3 ตลาด ได้แก่ ตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ ตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และตลาดบริการอินเทอร์เน็ต โดยในปี 2565 สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช. ได้วิเคราะห์สภาพตลาดและการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคมไว้ดังนี้

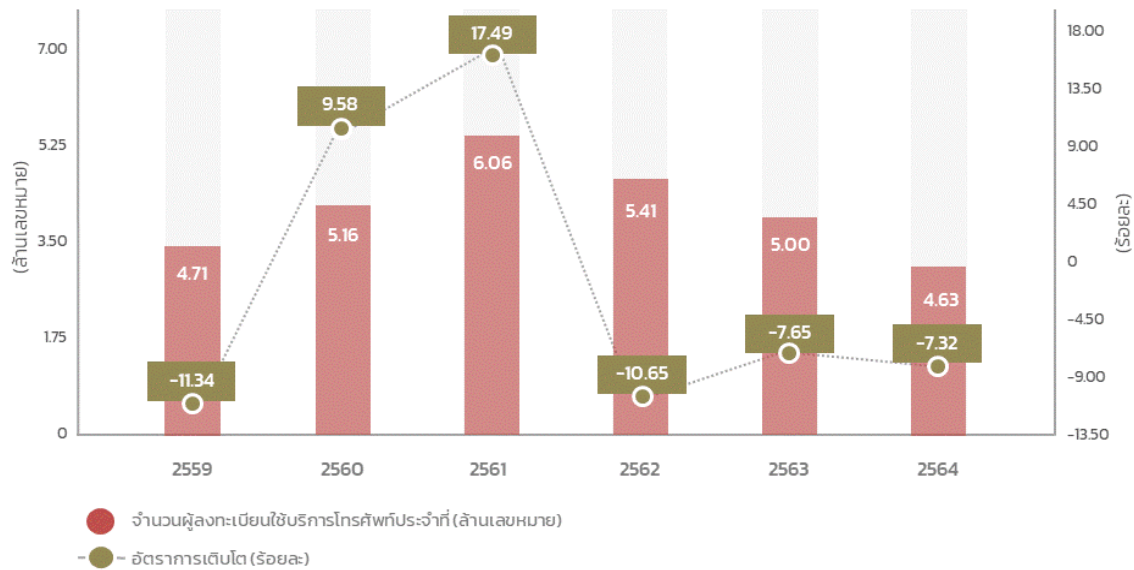
2.1.1 บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed line Services)

จากสถานการณ์และแนวโน้มอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทย พบว่าตลาดบริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเนื่องจากสภาวะตลาดที่อิ่มตัว อัตราการเติบโตที่ชะลอตัวลงและถดถอยมาจากหลายสาเหตุประกอบกัน ทั้งแนวโน้มจักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ของเทคโนโลยี ประกอบกับการทดแทนกันของเทคโนโลยีที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไปจากคุณสมบัติเฉพาะของบริการที่ทดแทนบริการโทรศัพท์ประจำที่ทั้งในด้านความสะดวกสบาย มีรูปแบบการใช้งานได้หลากหลาย ตลอดจนมีอัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มลดต่ำลงหรือต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้รูปแบบความต้องการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ในกลุ่มที่พักอาศัยมีแนวโน้มที่ลดลง และเมื่อวิเคราะห์การลงทุนในเชิงพาณิชย์สำหรับกิจการโทรศัพท์ประจำที่จึงไม่คุ้มค่าในการลงทุน

แม้ว่าความต้องการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ในกลุ่มที่พักอาศัยจะมีแนวโน้มลดลง แต่ความต้องการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่ โดยเฉพาะการใช้งานของภาครัฐและธุรกิจที่ต้องมีเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร ปัจจุบันผู้ให้บริการหลัก คือ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) (NT)¹² ให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยได้รับการจัดสรรโทรศัพท์ประจำที่มากที่สุดถึงร้อยละ 84.96 ของการจัดสรรเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ทั้งหมด เป็นบริษัท โทรูอินเทอร์เน็ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด (TICC) อยู่ที่ร้อยละ 11.82 และ บริษัท แอดวาร์ช ไวร์เลส เน็ตเวิร์ค จำกัด (AWN) ร้อยละ 1.81 ตามลำดับ

¹² ปี 2564 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (TOT) รวมธุรกิจกับ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (CAT) เป็น “บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) (NT)”

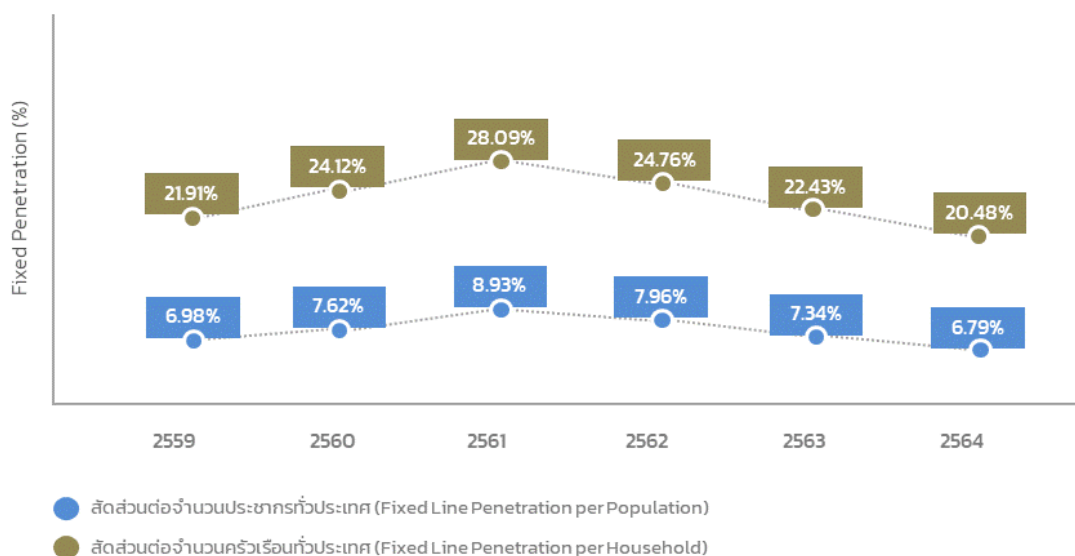
ภาพที่ 10 แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2564

ที่มา: สำนักบริหารและจัดการเลขหมายโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากการพิจารณาพบว่าในปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Subscribers) จำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 4.63 ล้านเลขหมาย ลดลงร้อยละ 7.32 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2564 เท่ากับร้อยละ 20.48 ลดลงร้อยละ 8.69 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2563

ภาพที่ 11 แสดงสัดส่วนบริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรและต่อจำนวนครัวเรือน ปี 2559 - 2564

ข้อมูล ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2565

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของบริการดังกล่าว (Fixed Line Service Diffusion) ยังคงพบว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Fixed Line Penetration Rate) ในภาพรวมของประเทศอยู่ในช่วงระหว่าง 6 – 8 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน หากเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ จะเห็นได้ว่าในปี 2563 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 4 ของอาเซียน และประเทศไทยมีสัดส่วนที่เบาบางเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยในระดับสากลอยู่ที่ 11.60 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน

ตารางที่ 14 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก (Fixed-Telephone subscriptions per 100 inhabitants)

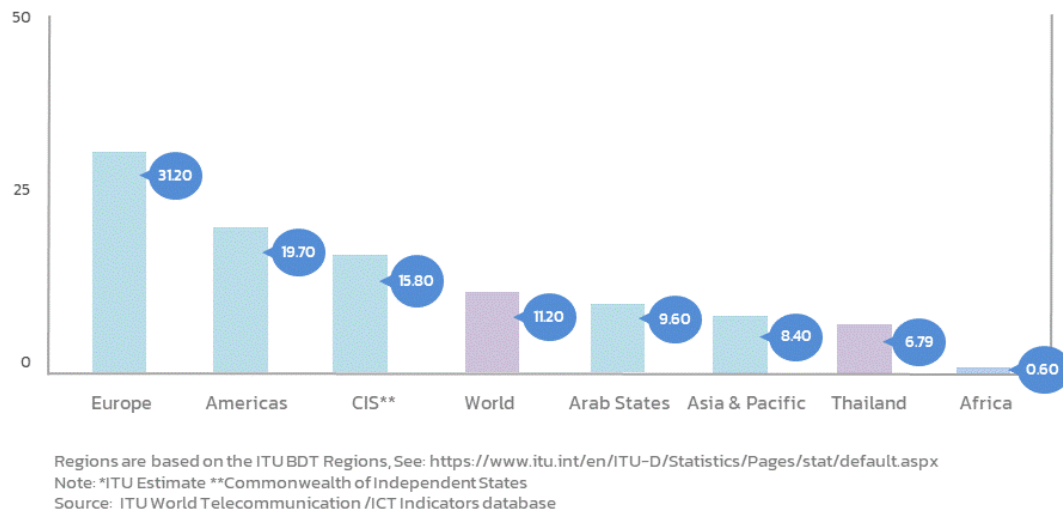
Fixed-Telephone subscriptions per 100 inhabitants	2016	2017	2018	2019	2020
 Singapore	35.35	34.89	34.75	32.93	32.33
 Lao P.D.R.	18.50	16.19	20.99	20.79	N/A
 Brunei Darussalam	17.68	19.74	19.25	19.98	23.75
 Malaysia	15.76	21.16	23.56	23.18	23.07
 Thailand*	6.98	7.62	8.93	7.96	7.34
 Indonesia	4.11	4.18	3.10	3.57	3.36
 Philippines	3.65	3.96	3.87	3.94	N/A
 Cambodia	1.44	0.83	0.54	0.34	N/A
 Myanmar	0.97	1.04	0.97	N/A	N/A
 Vietnam	5.98	4.64	4.50	3.79	3.29
 World	13.10	12.90	12.60	12.10	11.60

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

หากเปรียบเทียบการมีเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยยังอาจเป็นข้อด้อยเมื่อเทียบกับต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก พบว่า สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยที่ยังค่อนข้างเบาบางโดยอยู่ที่ 6.79 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ปี 2564 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่อยู่ 11.20 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคยุโรป อเมริกา กลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (CIS) ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูงในช่วง 15.80-31.20 ต่อจำนวนประชากร 100 คน ยิ่งกว่านั้น ยังต่ำกว่าค่าสัดส่วนในกลุ่มประเทศเอเชียและแปซิฟิกที่อยู่ในระดับ 8.40 ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของผลทางด้านการทดแทนของบริการในประเทศไทยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนทำให้สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยที่ผ่านมาชะลอตัวและลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นภาพที่ปรากฏให้เห็นได้ในลักษณะเดียวกันทั่วโลก แต่สำหรับประเทศไทยแล้ว การเกิดขึ้น การเติบโต การชะลอตัวและสิ้นสุดตามวัฏจักรวงจรชีวิตของบริการโทรศัพท์ประจำที่ค่อนข้างสั้นกว่าโดยไม่แพร่กระจายอย่างทั่วถึง ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากแรงกระตุ้นการเติบโตและพัฒนาเทคโนโลยีที่ทดแทนกันได้ดีที่เข้ามาอย่างไร้ขอบเขต แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นพิจารณาคงต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนที่จะสามารถรองรับกับการชะลอตัวในบริการขณะนี้ก็คือ การใช้ประโยชน์จากโครงข่ายบริการโทรศัพท์ประจำที่ให้เกิดภาวะของการมีและใช้บริการอินเทอร์เน็ต

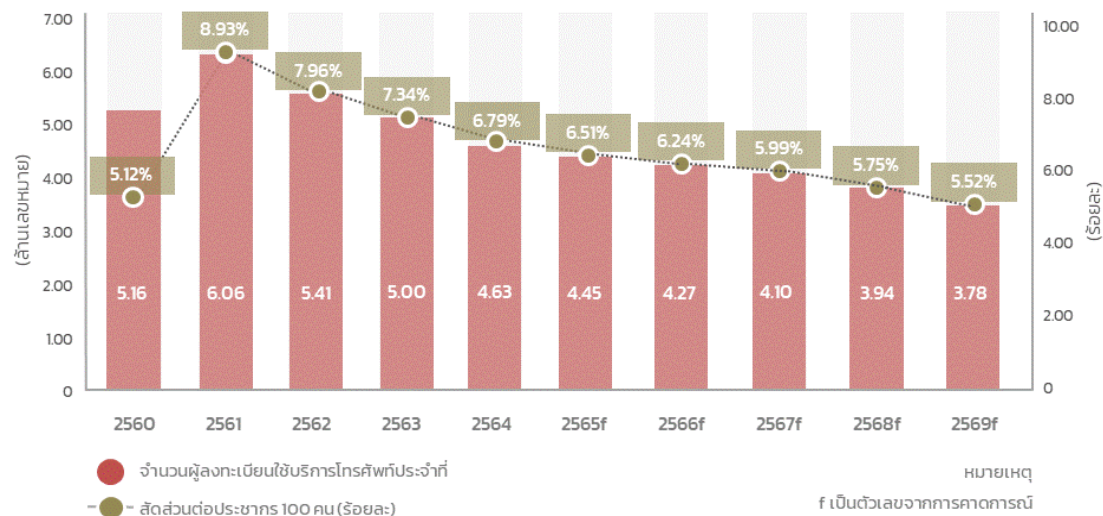
ความเร็วสูงประจำที่อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในเขตภูมิภาคซึ่งจะต้องมีการสนับสนุนทางด้านนโยบาย มาตรการ และแนวทางส่งเสริมและพัฒนาปรับเปลี่ยนให้เป็นโครงข่ายโทรคมนาคมในอนาคต (Next Generation Network : NGN)

ภาพที่ 12 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศตัวอย่าง ในปี 2564

การคาดการณ์เลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ด้วยค่าสัดส่วนจำนวนเลขหมายต่อจำนวนประชากรกับค่าการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต คาดการณ์ว่าหากผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ยังคงอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมเดียวกับปี 2564 ต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้วยวัฏจักรเทคโนโลยีโทรศัพท์ประจำที่ที่อยู่ในภาวะอิ่มตัวของเทคโนโลยี ผลการทดแทนของบริการด้วยเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมอื่นที่ตอบสนองความต้องการผู้ใช้บริการได้ดีกว่าโดยเปรียบเทียบจากคุณสมบัติการใช้งานและอัตราค่าบริการที่ยังสูงกว่าโดยเปรียบเทียบก็ตาม จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed line telephone subscriber) จะมีแนวโน้มอัตราการเติบโตลดลงเรื่อยๆ โดยจากข้อมูลเลขหมายที่เปิดให้บริการที่ผ่านมาตลาดผ่านเข้าสู่จุดอิ่มตัวตั้งแต่ประมาณปี 2550 และคาดการณ์ว่าในปี 2563 - 2569 จำนวนผู้ใช้บริการอาจจะต่ำกว่า 5.00 ล้านเลขหมาย ทำให้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากรจะอยู่ในช่วง 5.00 - 3.78 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน

ภาพที่ 13 แสดงการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ ปี 2564 - 2569

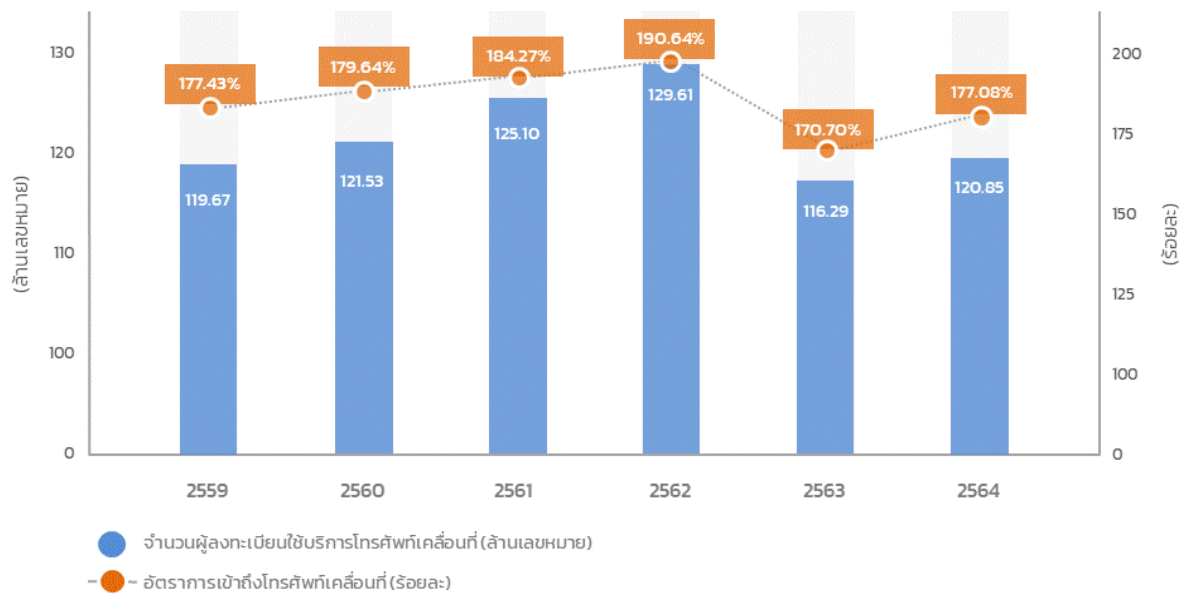
ที่มา : รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2563 - 2564

ดังนั้น สำหรับบริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Subscribers) ที่ในปัจจุบันมีอัตราเติบโตที่ถดถอย โดยภาพรวมอยู่ในภาวะตลาดอืดตัว ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความสำคัญในการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ที่ลดน้อยลง สำนักงาน กสทช. เล็งเห็นว่าอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องนำมาบรรจุไว้ในแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) ที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้

2.1.2 บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services)

สถานการณ์การใช้งานบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทย อาจไม่ปรับเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเหมือนเช่นในอดีต สภาวะของตลาดเริ่มเข้าสู่จุดอืดตัว ในปี พ.ศ. 2564 พบว่ามีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) จำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 120.85 ล้านเลขหมาย เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ประมาณ 4.56 ล้านเลขหมาย หรือมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.92 ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนลูกค้าในประเทศเริ่มเข้าสู่ภาวะอืดตัวเพราะจำนวนผู้ใช้บริการถูกจำกัดด้วยจำนวนประชากรในประเทศ ประกอบกับ ด้วยสภาพเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ผู้บริโภคมีการลดค่าใช้จ่ายลงด้วย

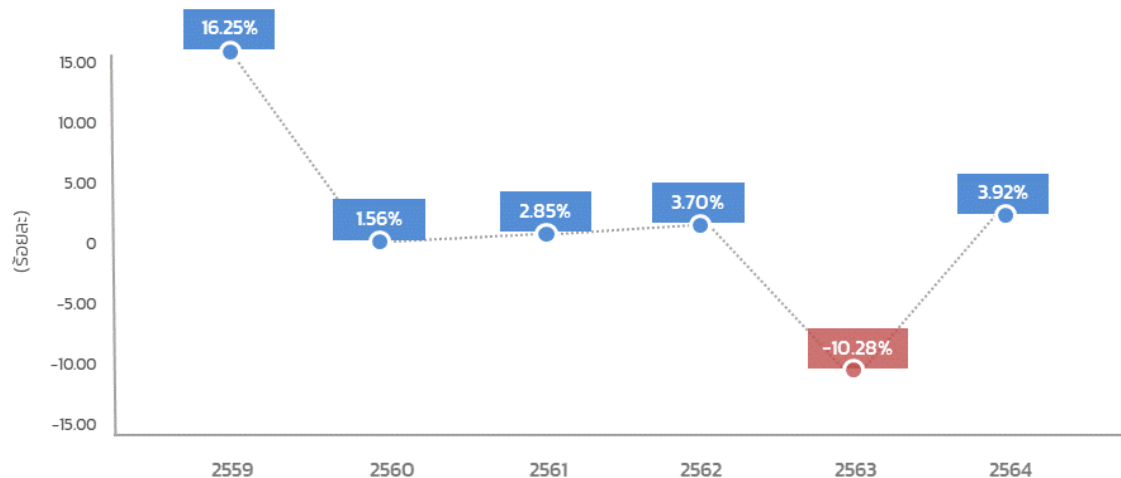
ภาพที่ 14 แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2564

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2565

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

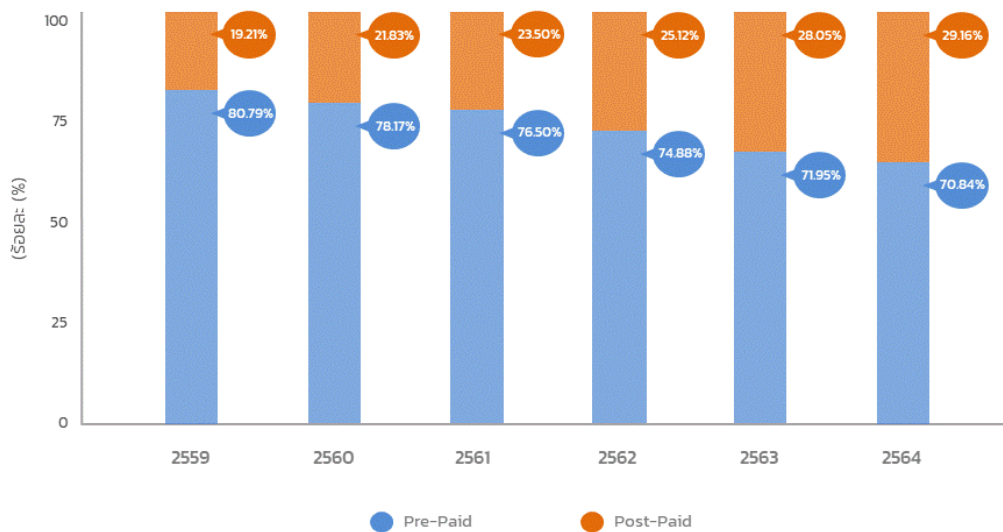
ภาพที่ 15 แสดงสถิติอัตราการเติบโตของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscribers) ปี 2559 – 2564

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อจำแนกจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามลักษณะของการใช้บริการพบว่า นับตั้งแต่ปี 2559 – 2564 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปี 2564 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) ลดลง เหลือเพียงร้อยละ 70.84 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด แต่ในทางกลับกันจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบรายเดือน (Post-Paid) มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ ปี 2559 – 2564 มีสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบรายเดือน (Post-Paid) เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 29.16 ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด

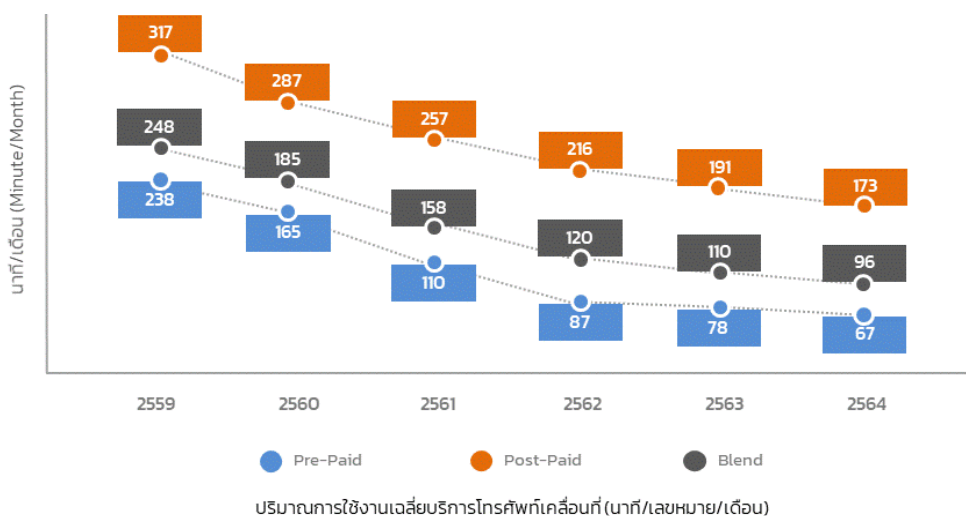
ภาพที่ 16 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid) และแบบรายเดือน (Post-Paid) ปี 2559 – 2564

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาจำนวนนาที่การใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use : MOU) นับตั้งแต่ปี 2559 - 2564 พบว่า มีแนวโน้มสัดส่วนการใช้งานเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ใช้บริการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารด้วยบริการเสียง (Voice Service) เป็นมิใช่เสียง (Non-Voice Service) เพิ่มมากขึ้น โดยนิยมติดต่อสื่อสารผ่านบริการด้านข้อมูลในลักษณะ Instant Messaging, E-mail หรือ Social Networking โดยในปี 2564 อยู่ที่ 96 นาทีต่อเดือน แบ่งเป็น จำนวนนาที่การใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-Paid 67 นาทีต่อเดือน และจำนวนนาที่การใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Post-Paid 173 นาทีต่อเดือน ซึ่งมีอัตราการเติบโตต่อปีลดลงร้อยละ 12.15

ภาพที่ 17 แสดงแนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบเติมเงิน (Pre-Paid), แบบรายเดือน (Post-Paid) และค่าเฉลี่ย (Blended) Mobile MOU (Minute/Month) (Voice Service) ปี 2559 - 2564

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2565

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

เมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของบริการดังกล่าว (Mobile Service Diffusion) พบว่า สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน (Mobile Penetration Rate) สำหรับในปี 2563 อยู่ที่ 170.70 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 1 ของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศในอาเซียน รองลงมาเป็นประเทศสิงคโปร์ เวียดนาม และมาเลเซีย ตามลำดับ

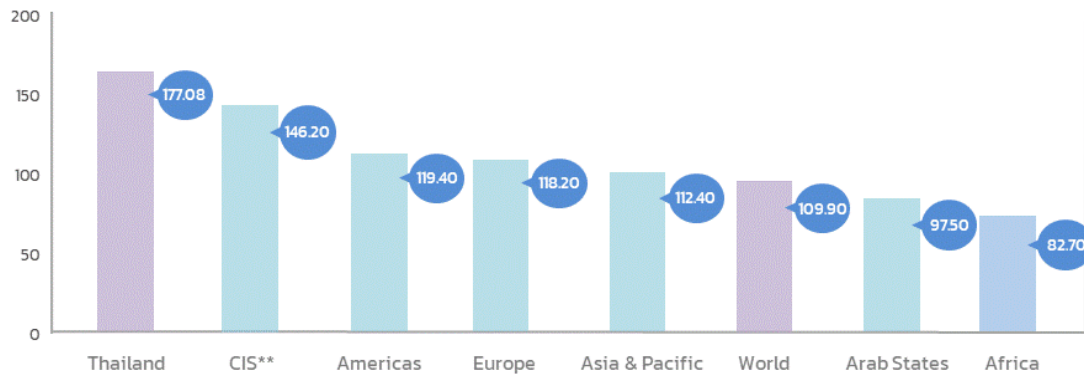
ตารางที่ 15 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ต่อประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก

Mobile-cellular telephone subscriptions per 100 inhabitants	2016	2017	2018	2019	2020
 Thailand*	177.43	179.64	184.27	190.64	170.70
 Singapore	149.65	146.84	148.82	155.65	144.05
 Vietnam	128.79	126.87	147.20	141.23	142.73
 Malaysia	141.65	136.12	134.53	139.60	135.09
 Brunei Darussalam	124.69	128.33	131.93	132.66	120.40
 Philippines	115.85	110.13	126.20	154.76	N/A
 Cambodia	123.32	116.0	119.49	129.92	N/A
 Indonesia	147.42	164.44	119.34	123.11	130.06
 Myanmar	95.36	89.82	113.84	N/A	N/A
 Lao P.D.R.	57.82	53.38	51.86	60.84	N/A
 World	100.60	102.70	104.90	107.80	107.00

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ทั้งนี้ หากพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระดับสากล ประเทศไทยอยู่ในอันดับต้นของโลกที่ 177.08 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน สะท้อนอัตราการขยายตัวของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตลอดจนค่าสัดส่วนของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากรของประเทศไทยดังกล่าวสูงกว่าประเทศที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีในอันดับต้นๆ ของโลก จากสภาพการแข่งขันที่ดีขึ้นนำไปสู่แนวโน้มของอัตราค่าบริการที่ลดลง มีความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการ ด้วยคุณภาพที่ยอมรับได้ ตลอดจนผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้โดยสะดวก

ภาพที่ 18 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คนของประเทศตัวอย่าง ในปี 2564 (Mobile-cellular telephone subscriptions per 100 inhabitants, by region, 2021*)

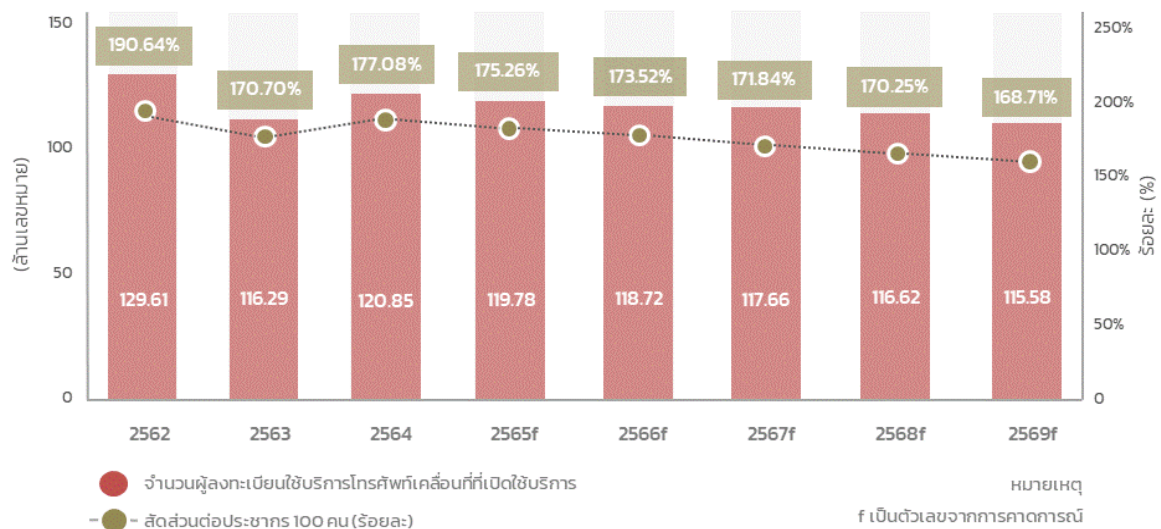

Regions are based on the ITU BDT Regions, See: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx>
 Note: *ITU Estimate **Commonwealth of Independent States
 Source: ITU World Telecommunication / ICT Indicators database

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database

จากการคาดการณ์จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Subscriber) ที่ยังคงมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ และคาดการณ์ว่านับตั้งแต่ปี 2565-2569 อาจมีการลดลงเฉลี่ยต่อปีประมาณร้อยละ 0.89 ต่อปี และเป็นการคาดการณ์บนพื้นฐานว่า ในอนาคตจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะมีการใช้บริการโดยเฉลี่ยประมาณ 2 เลขหมายต่อผู้ใช้บริการ 1 ราย

ภาพที่ 19 แสดงการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ที่มา : รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2563 - 2564

บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services) ในประเทศไทยเป็นที่เห็นได้ชัดว่าอาจมีแนวโน้มและอัตราการเติบโตที่ลดลงและเริ่มทรงตัว สอดคล้องกับการประเมินสภาวะของตลาดที่เป็นปรากฏการณ์ทั่วโลกที่เริ่มเข้าสู่จุดอิ่มตัวตามวัฏจักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์บริการทางด้านเสียงของโทรศัพท์เคลื่อนที่

ประกอบกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้บริการที่นิยมสื่อสารทางด้านข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายเพิ่มขึ้น รวมทั้ง เครื่องโทรศัพท์ Smartphone ที่มีราคาลดต่ำลง มีรายการส่งเสริมการขายในลักษณะแพ็คเกจที่สนับสนุนการใช้งานที่มีใช้เสียง (Non-voice) และการสร้างคอนเทนต์ หรือแอปพลิเคชันเพื่อให้ผู้ใช้บริการดาวน์โหลดแพร่หลาย และมีการใช้งานแอปพลิเคชันเป่าตั้งจากมาตรการส่งเสริมกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

ด้วยโครงการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Broadband) ที่มีความครอบคลุมประมาณร้อยละ 98.80 ของประชากรทั้งประเทศ¹³ ประกอบกับการจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้แผน USO ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559) มุ่งเน้นเพียงการจัดให้มีบริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในจุดที่ยังมีความขาดแคลนจำนวน 4,916 จุดบริการ ใน 1,877 หมู่บ้านในพื้นที่ชายขอบ (Zone C+) ซึ่ง ณ ปัจจุบันอาจจะยังคงมีประชากรจำนวนหนึ่งที่ Mobile Broadband เข้าไปไม่ถึง (Coverage Gap) คิดเป็นร้อยละ 1.20 โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารอย่างแท้จริง หรือยังคงมีบริเวณพื้นที่รอยต่อของสัญญาณอันเป็นอุปสรรคในการสื่อสารที่ไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. อาจพิจารณากำหนดเป็นเป้าหมายของการจัดให้มีบริการ USO ตามความจำเป็นและเหมาะสมต่อไป เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงโดยเท่าเทียมกับคนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและสามารถตอบสนองความต้องการใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Services)

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Internet Broadband) นับเป็นบริการโทรคมนาคมที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในทุกวันนี้ และมีแนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันการให้บริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยสามารถใช้บริการได้หลากหลายช่องทาง ซึ่งผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้บริการผ่านช่องทางการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ และการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ ดังนี้

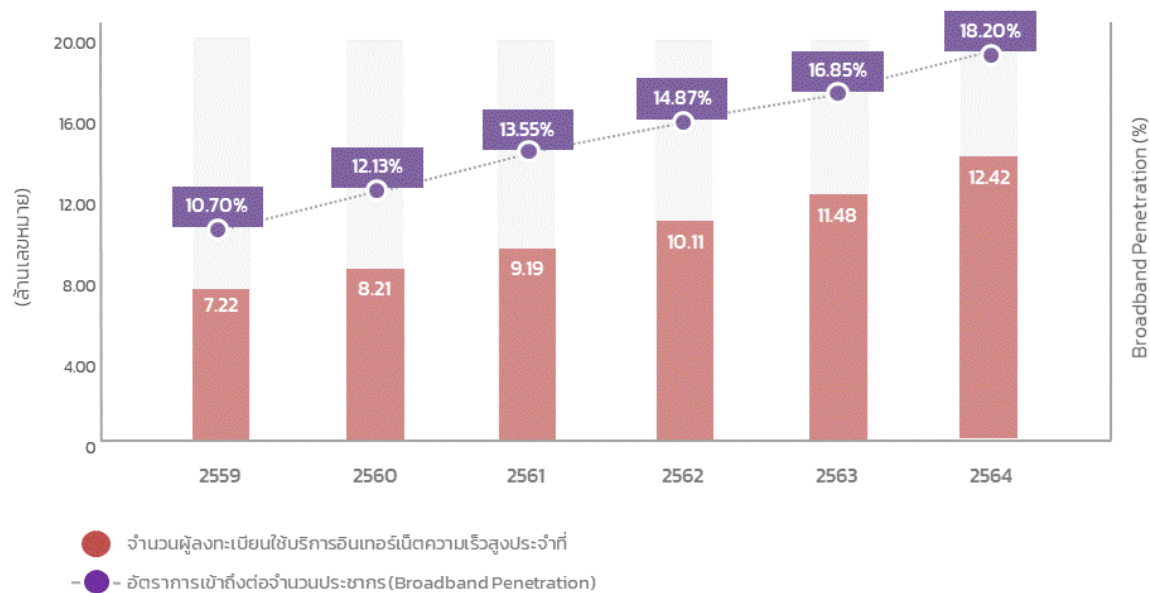
2.1.3.1 อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ (Fixed Broadband)

ในปัจจุบันตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำ (Narrowband Internet) นั้นค่อยๆ เลื่อนหายไปจากตลาดบริการอินเทอร์เน็ต อาทิ เทคโนโลยีกลุ่ม Dial-up เป็นต้น และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมีการเชื่อมต่อได้หลายเทคโนโลยีมากขึ้นเพื่อรองรับการใช้งานที่หลากหลาย โดยปัจจุบันตลาดบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเทคโนโลยีในกลุ่ม xDSL (Digital Subscriber Line) มีสัดส่วนที่ลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะในปี 2564 ผู้ให้บริการได้อัปเกรดเทคโนโลยีไปเป็นเทคโนโลยี Fiber optic ให้กับผู้รับบริการของตนเองเพื่อตอบสนองการใช้งานที่หลากหลายและความต้องการความเร็วในการเชื่อมต่อที่สูงขึ้น จึงส่งผลให้เทคโนโลยีที่มาแรงขณะนี้คือ FTTx (Fiber to the x) เติบโตขึ้นอย่างมาก

ปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่เพิ่มขึ้นประมาณ 12.42 ล้านราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.21 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2563 เมื่อพิจารณาการเข้าถึงพบว่า สัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ เท่ากับ 18.20 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน หรือ 54.90 ครอบครัวที่ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 100 ครัวเรือน

¹³ รายงานการติดตามและประเมินผลแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 – 2566) ระยะสามปีของแผน. (2565). น. 2

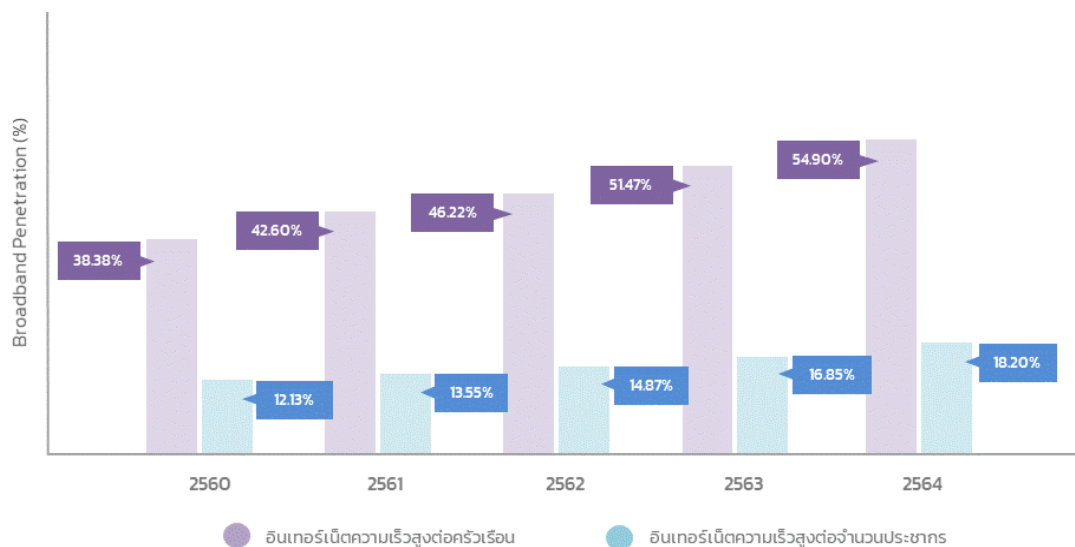
ภาพที่ 20 แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2564

หมายเหตุ: ตัวเลขดังกล่าวยังไม่รวมอินเทอร์เน็ตตามโครงการเน็ตประชารัฐซึ่งครอบคลุมประชากรประมาณ 20 ล้านคน
ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ 21 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากร และต่อครัวเรือน ปี 2560 – 2564

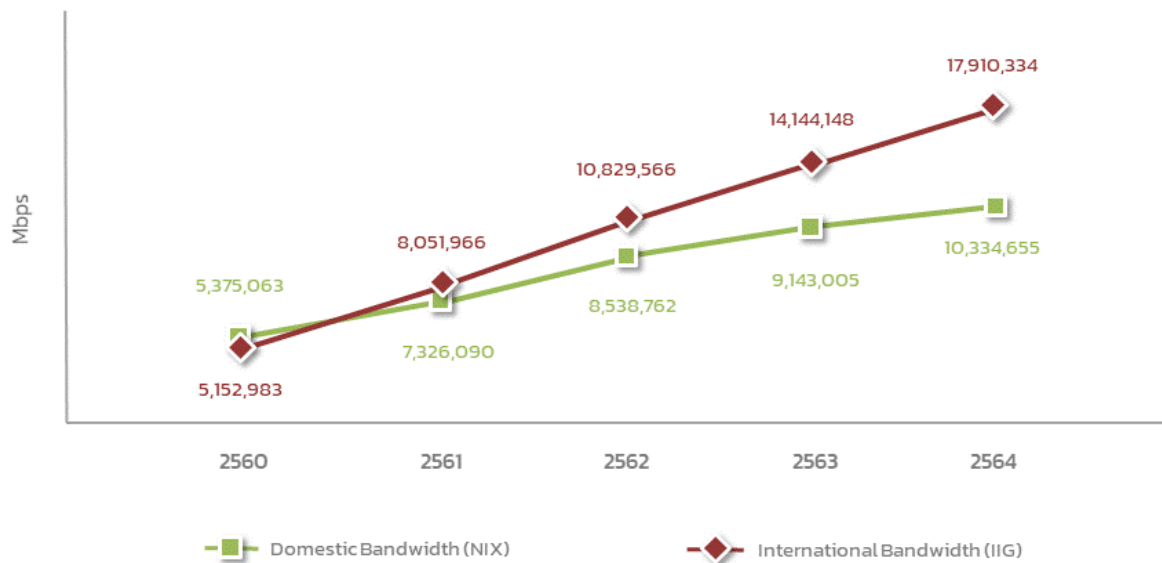

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากข้อมูล Internet Bandwidth ของประเทศไทย ปี 2564 ของ NECTEC และสำนักงาน กสทช. พบว่า การเชื่อมต่อวงจรอินเทอร์เน็ตประเทศไทยไปต่างประเทศ เดิมนั้นอยู่ที่ระดับ 17,910,334 Mbps หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.63 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 หรือคิดเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 36.54 ซึ่งมีการเติบโตแบบก้าวกระโดด

ภาพที่ 22 แสดงข้อมูล Internet Bandwidth ของประเทศไทยปี 2560-2564

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

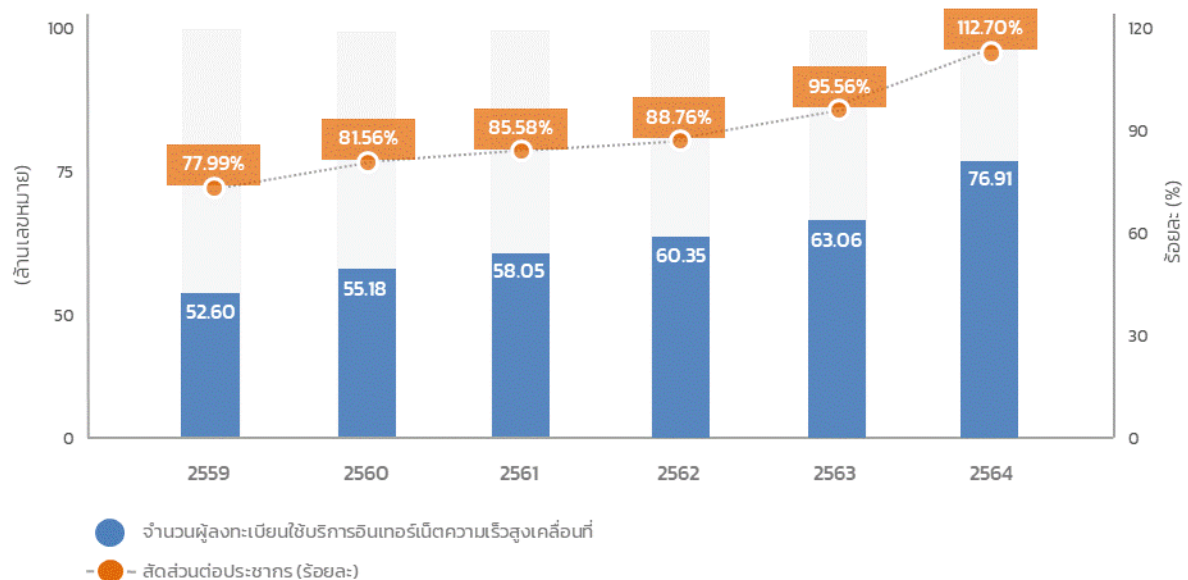
แนวโน้มบริการอินเทอร์เน็ตประจำที่ถือว่าได้รับผลกระทบทางอ้อมในเชิงบวกจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกระดาเนินชีวิตประจำวันในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการใช้งานบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2564 และคาดว่าจะทำให้ตลาดอินเทอร์เน็ตประจำที่มีการแข่งขันที่สูงขึ้นต่อเนื่องไปจนถึงปี 2565 ด้วยเช่นกัน เนื่องจากจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประจำที่ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น คาดการณ์ว่าภาพรวมตลาดบริการอินเทอร์เน็ตประจำที่ในปี พ.ศ. 2565 ยังคงเติบโตขึ้นโดยจะขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2564 ประมาณร้อยละ 3¹⁴ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมาตรการต่างๆ การล็อกดาวน์ในบางพื้นที่ การสมัครโครงการต่างๆ จากรัฐบาล การทำงานที่บ้าน (Work from Home) และการเรียนที่บ้าน (Study at Home) หรือการประชุมผ่านสื่อออนไลน์ การใช้งานด้านความบันเทิง Google YouTube Facebook และบริการ Streaming เช่น Netflix Apple TV หรือบริการ Disney+ Hotstar ทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทมากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ให้บริการแต่ละรายมีความต้องการความเร็วในการใช้บริการที่มากขึ้นอีกด้วย

¹⁴ รายงานผลการปฏิบัติงาน กสทช. ประจำปี 2564, (มีนาคม 2565) น. 192

2.1.3.2 อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ (Mobile Broadband)

ในปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ประมาณ 76.19 ล้านเลขหมาย เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.97 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2563 โดยมีอัตราการเข้าถึงประชากรร้อยละ 112.70

ภาพที่ 23 แสดงจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ ระหว่างปี 2559 - 2564

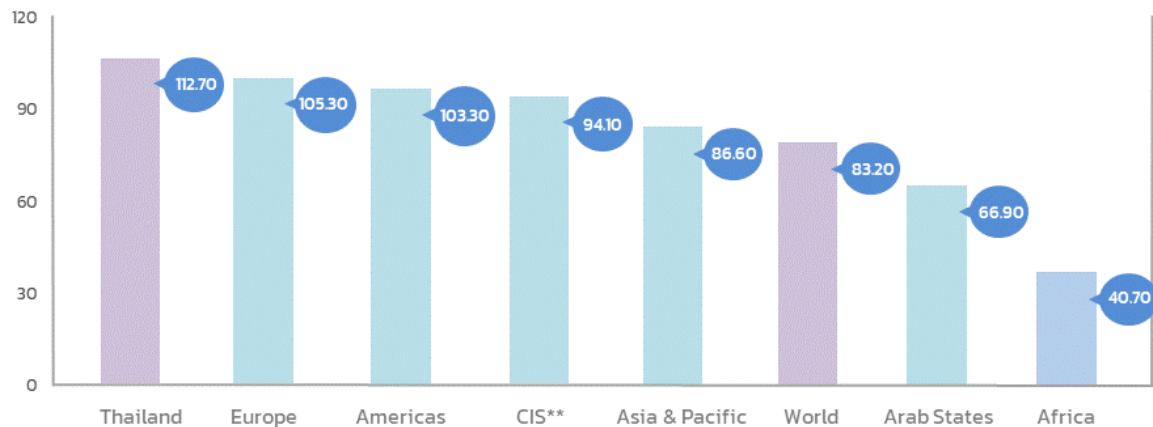

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ส่วนปริมาณการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่โดยเฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือนมีการใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งปี 2564 อยู่ที่ 24.90 กิกะไบต์ต่อเลขหมายต่อเดือน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.33 เมื่อเทียบกับปี 2563 เมื่อคิดถึงอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ร้อยละ 38.85

จากแนวโน้มการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของภาคบริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย แม้ว่าจะมีอัตราการเติบโตสูงเพียงใดก็ตาม แต่จำเป็นที่จะต้องขยายขอบเขตการพิจารณาภาพให้ครอบคลุมถึงสถานการณ์อินเทอร์เน็ตเปรียบเทียบกับต่างประเทศด้วย เนื่องจากบริการอินเทอร์เน็ตเป็นบริการพื้นฐานของการพัฒนาประเทศทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันความเร็วสูงเคลื่อนที่ระหว่างประเทศ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในเวทีระดับโลกแล้วกลับพบว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 112.70 รายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งมีค่าสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยในระดับสากลและสูงกว่ากลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก

ภาพที่ 24 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คนของประเทศตัวอย่าง ในปี 2564

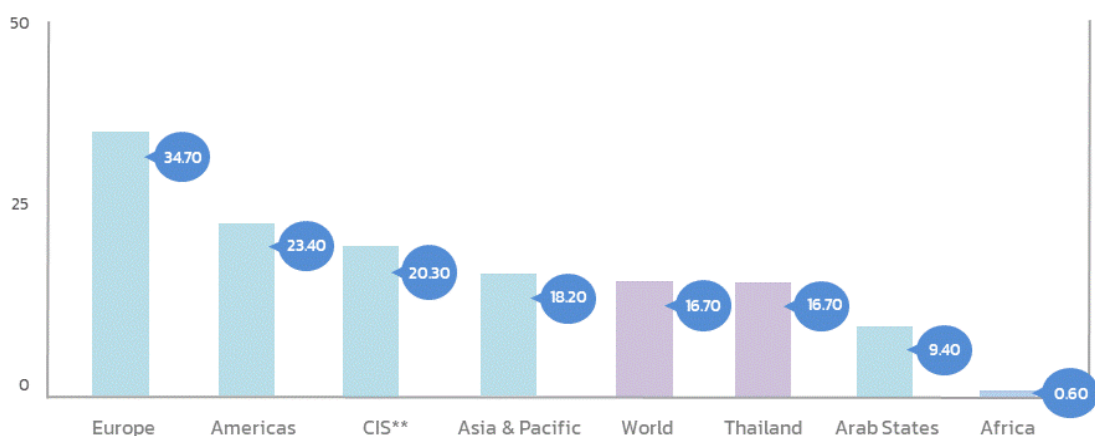

Regions are based on the ITU BDT Regions, See: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx>
 Note: *ITU Estimate **Commonwealth of Independent States
 Source: ITU World Telecommunication / ICT Indicators database

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database

สำหรับสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำโดยเฉพาะประเทศในกลุ่มยุโรป โดยตั้งแต่ปี 2563 ประเทศไทยเริ่มมีจำนวนสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ในปี 2564 ซึ่งสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 18.20 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ 16.70 แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับกรณีของประเทศไทยยังมีค่าสัดส่วนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก ประเทศในแถบอาหรับและแอฟริกา

ภาพที่ 25 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อประชากร 100 คนของประเทศตัวอย่าง ในปี 2564

Regions are based on the ITU BDT Regions, See: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx>
 Note: *ITU Estimate **Commonwealth of Independent States
 Source: ITU World Telecommunication / ICT Indicators database

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database

หากเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศในอาเซียนปี 2563 พบว่า ประเทศไทยเป็นลำดับที่ 3 ของอาเซียน เมื่อนำข้อมูลของประเทศไทยเทียบกับข้อมูล ITU ที่มีข้อมูลของแต่ละประเทศในอาเซียน ปี 2563 ซึ่งลำดับแรกเป็น ประเทศสิงคโปร์ ที่มีสัดส่วนอยู่ที่ 25.94 ลำดับรองลงมาเป็น ประเทศเวียดนาม มีสัดส่วนอยู่ที่ 17.16

ตารางที่ 16 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก

Fixed-Broadband subscriptions per 100 inhabitants	2016	2017	2018	2019	2020
 Singapore	28.16	25.85	25.94	25.91	25.94
 Thailand*	10.70	12.13	13.55	14.87	16.85
 Vietnam	9.72	11.91	13.60	15.35	17.16
 Malaysia	8.86	8.64	8.55	9.28	10.38
 Brunei Darussalam	8.60	9.68	11.53	12.51	16.25
 Philippines	2.88	3.23	3.55	5.48	N/A
 Indonesia	2.00	2.35	3.32	3.80	3.92
 Cambodia	0.62	0.83	1.02	1.12	N/A
 Lao P.D.R.	0.36	0.39	0.64	1.06	N/A
 Myanmar	0.17	0.21	0.24	N/A	N/A
 World	12.20	13.60	14.10	14.90	15.80

ที่มา : ITU World Telecommunication /ICT Indicators database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

หากเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร 100 คน ในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือประเทศในอาเซียนปี 2563 พบว่า ประเทศไทยเป็นลำดับที่ 4 ของกลุ่มประเทศในอาเซียน เมื่อนำข้อมูลของประเทศไทยเทียบกับข้อมูล ITU ที่มีข้อมูลของแต่ละประเทศในอาเซียน โดยอันดับแรกเป็นประเทศบรูไน รองลงมาเป็นประเทศสิงคโปร์ ถัดไปเป็นประเทศมาเลเซีย ตามลำดับ

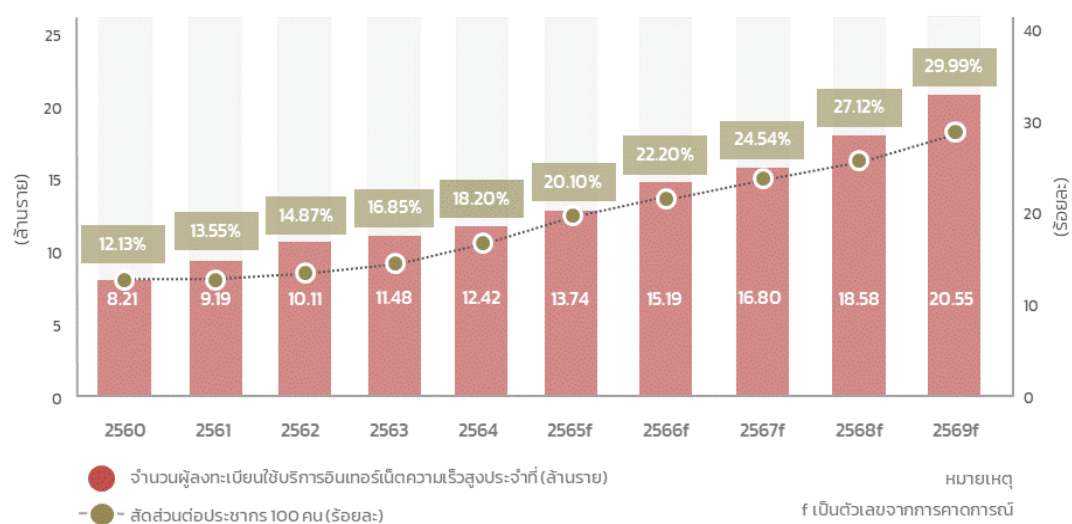
ตารางที่ 17 แสดงสัดส่วนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร 100 คน
ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก

Percentage of Individuals using the Internet	2016	2017	2018	2019	2020
 Brunei Darussalam	90.0	94.9	94.6	95.0	95.0
 Singapore	84.5	84.4	88.2	88.9	92.0
 Malaysia	78.8	80.1	81.2	84.2	89.6
 Thailand*	65.1	66.8	70.0	73.7	72.7
 Philippines	55.5	60.1	60.1	46.9	46.9
 Vietnam	53.0	58.1	70.3	68.7	70.3
 Cambodia	32.4	32.9	65.0	78.3	78.8
 Indonesia	25.4	32.3	39.8	47.7	53.7
 Myanmar	25.1	23.6	23.6	23.6	23.6
 Lao P.D.R.	21.9	25.5	25.5	25.5	25.5
 World	43.3	45.8	49.1	53.6	59.1

ที่มา : ITU World Telecommunication /ICT Indicators database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ผลการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทยในอนาคต จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.99 ในปี 2569 ซึ่งเป็นค่าสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นไม่มากนักในระยะเวลา 5 ปีต่อจากนี้ เนื่องจากผู้ให้บริการให้ความสำคัญและหันมาให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่มากกว่า

ภาพที่ 26 แสดงการคาดการณ์แนวโน้มจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ในประเทศไทยคาดว่าจะยังขยายตัวได้อีก ทั้งจากปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตของตลาด ไม่ว่าจะเป็นอัตราค่าบริการที่มีแนวโน้มลดลงจากการแข่งขันที่สูงขึ้น รวมทั้งอัตราความเร็วในการใช้งานมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น จากการขยายแบนด์วิธของอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ทำให้ต้นทุนโดยเปรียบเทียบของผู้ให้บริการในการเชื่อมต่อลดลง และด้วยคุณภาพในการให้บริการที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลต่อการใช้บริการโดยตรงจากการที่ผู้ให้บริการแข่งขันกันด้วยความเร็วในการรับส่งข้อมูล หรือตลาดจะมีการแข่งขันกันด้วยการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเชื่อมต่อต่อราคา ตลอดจนรายการส่งเสริมการขายที่ผู้ให้บริการสามารถเลือกใช้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ปัจจัยที่จะสนับสนุนการเติบโตอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การลงทุนของผู้ให้บริการเพื่อปรับปรุงโครงข่ายด้วยใยแก้วนำแสง (Fiber Optic) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและขยายเขตครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศให้มากยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยพื้นฐานที่จะให้เกิดความแพร่หลายและทั่วถึงของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ลดช่องว่างระหว่างเขตเมืองและภูมิภาคที่นอกจากจะต้องอาศัยลักษณะเฉพาะของบริการแล้ว ปัจจัยที่จะต้องให้ความสำคัญคือ การเข้าถึงเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความรู้ความสามารถในการใช้งานหรือประยุกต์ใช้งานในด้านต่างๆ ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาประเทศด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสำนักงาน กสทช. จะต้องพิจารณากำหนดเป็นเป้าหมายในการดำเนินการกิจการจัดให้มีบริการ USO ในระยะต่อไป

2.2 ผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคม และวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวางและรุนแรงในหลากหลายมิติ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจสังคม และมิติด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน สำนักงาน กสทช. จึงได้ดำเนินการประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์ผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ในมิติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้เกิดการดำเนินวิถีชีวิตใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำแผน USO ฉบับที่ 3

ในปี 2563 ผลกระทบมวลรวมประชาชาติของประเทศไทยหดตัวถึงร้อยละ 6.1 จากการที่ภาคอุตสาหกรรมเกือบทุกอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง กิจกรรมการผลิตและการดำเนินธุรกิจหยุดชะงักหรือปิดตัว รายได้และกำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง เกิดการว่างงานที่สูงขึ้น อุตสาหกรรมหลักเช่นการนำเข้าส่งออก ต้องเผชิญหน้ากับการหยุดชะงักเนื่องจากมาตรการล็อกดาวน์ในชายแดนระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศผู้ส่งออกมีภาวะสินค้าล้นตลาด ในขณะที่ประเทศผู้นำเข้ามีปัญหาด้านความปลอดภัยและการป้องกันการแพร่ระบาด ธุรกิจท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างหนัก ปริมาณนักท่องเที่ยว ลดลงหรือแทบไม่มีเลยและทำให้กำลังซื้อภายในประเทศลดลงอย่างมาก ธุรกิจร้านค้า ที่พักแรมและร้านอาหารหลายแห่งจำเป็นต้องปิดตัวทั้งชั่วคราวหรืออาจจะถาวร ด้วยข้อจำกัดและความกังวลด้านการติดเชื้อทำให้ไม่มีลูกค้าเข้ามาใช้บริการ ประกอบกับมาตรการล็อกดาวน์ ที่มีการจำกัดจำนวนผู้รับบริการใช้พื้นที่ ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการและผู้ให้บริการในภาคธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศไม่ได้รับผลกระทบมากนักเมื่อเทียบกับในภาคธุรกิจอื่น แต่ถ้าภาพเศรษฐกิจโดยรวมยังไม่ฟื้นตัว มีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น กำลังซื้อผู้บริโภคลดลง ผู้ประกอบการโทรคมนาคมอาจจะได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจและเสถียรภาพด้านการดำเนินการในที่สุด จากรายงาน The telecommunication industry in the post COVID-19 จาก ITU ที่มีการวิเคราะห์ผลกระทบ

จาก Covid-19 ในกิจการโทรคมนาคมและได้ชี้ประเด็นความสำคัญของการสร้างนวัตกรรมในการขยายโครงข่ายการให้บริการโทรคมนาคมที่ลดมูลค่าการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้ให้บริการสามารถมีรายได้ มีความมั่นคง และยั่งยืน เช่น พันธมิตรในการแบ่งปันระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Wireline and wireless Infrastructure sharing) การจัดตั้งองค์กรเพื่อให้บริการระบบโทรคมนาคมในพื้นที่ห่างไกล (Creation of wholesale rural wireless infrastructure companies)

เมื่อพิจารณาผลกระทบในภาคประชาชน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือผลกระทบด้านสุขภาพและการบริการสาธารณสุขและการแพทย์ที่ไม่สามารถรองรับการแพร่ระบาดในครั้งนี้ได้ รูปแบบพฤติกรรมการใช้ชีวิตโดยทั่วไปที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างสิ้นเชิงเช่นกัน การทำงานแบบ Work from home ที่ต้องอาศัยดิจิทัลแพลตฟอร์มและระบบออนไลน์มากขึ้นเพื่อทดแทนการเดินทางเข้าออฟฟิส ซึ่งหลายองค์กรหน่วยงานรวมถึงคนทำงานที่อาจจะยังไม่มีความพร้อมในช่วงแรกของการเริ่มใช้งาน จนถึงผลกระทบด้านผลิตภาพ (Productivity) ที่อาจจะด้อยลงจากรูปแบบการทำงานแบบ Work from home ในกลุ่มเด็กนักเรียนนักศึกษาที่ไม่สามารถเดินทางไปยังสถานศึกษาและต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ โดยเป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน สื่อการสอน อุปกรณ์ที่มีความจำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก รวมถึงอุปกรณ์ที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้เพื่อผลิตสื่อการสอน การใช้เวลาว่างบนออนไลน์ที่มีมากขึ้น ทั้งเพื่อการสนทนาการรับชมเนื้อหาบนออนไลน์ การสื่อสารบนโซเชียลมีเดีย การเล่นเกมส์ รวมถึงการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ เนื่องจากไม่สามารถเดินทางออกนอกที่พักอาศัยได้ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ได้เกิดขึ้นในระยะเวลาอันเป็นป็นปกติเกิดการยอมรับในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและถือเป็นวิถีชีวิตใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal)

ผลกระทบที่สำคัญจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่าเป็นตัวเร่งให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของการระบาด COVID-19 นี้ ทั้งการทำงานแบบ Work from home หรือการเรียนผ่านระบบออนไลน์ ต้องใช้บริการโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงซึ่งมีค่าใช้จ่ายทั้งค่าบริการและค่าอุปกรณ์ กลุ่มประชาชน ที่ยังมีรายได้หรือมีความพร้อมอยู่แล้วอาจไม่ได้รับผลกระทบมากนัก แต่กลุ่มประชาชนที่ยากจนหรือไม่มีรายได้ จะได้รับผลกระทบอย่างมากเนื่องจากไม่สามารถจัดหาหรือจัดซื้อบริการและอุปกรณ์เพื่อเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่มีระบบโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถปรับตัวไปกับกลุ่มประชาชนที่มีความพร้อมในการเข้าถึง หรือแม้กระทั่งกลุ่มผู้สูงอายุหรือกลุ่มประชาชนที่ไม่ชำนาญในการใช้เทคโนโลยีออนไลน์ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิในการเข้าถึงบริการและสวัสดิการพื้นฐานได้อย่างที่ควรเป็น

ผลกระทบที่ตามมาอีกด้านหนึ่งคือความจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ เนื่องจากประเทศและสังคมต้องมีการพึ่งพาระบบเทคโนโลยีมากขึ้นทั้งภาคส่วนธุรกิจที่ต้องการใช้ช่องทางออนไลน์หรือการพัฒนาแพลตฟอร์ม เช่น แอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือเพื่อเป็นช่องทางในการให้บริการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในธุรกิจ ภาคประชาชน ที่มีทัศนคติที่ยอมรับและเน้นการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลักแต่อาจยังขาดทักษะด้านดิจิทัล ที่เกี่ยวข้องเช่นการรักษาและดูแลข้อมูลส่วนบุคคลในโลกออนไลน์ หรือการช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมการใช้งานออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน

2.3 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทย

จากภาพรวมสถานการณ์การให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทย ผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคมและวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ได้อธิบายถึงภาพรวมและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทย สำหรับสภาพปัญหาในการให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถสรุปประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรคมนาคมในประเทศไทยได้ดังนี้

2.3.1 ปัญหาด้านบริการการศึกษา

ปัจจุบันพบว่ายังมีสถานศึกษาอีกหลายแห่งที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานได้เช่นเดียวกับสถานศึกษาในเขตเมือง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษ ที่ไม่มีบริการอินเทอร์เน็ตที่เป็นมาตรฐานเข้าถึงหรือมีแต่อาจจะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน ซึ่งปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในมิติเชิงพื้นที่ (Spatial inequality) เป็นปัญหาหลักที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ต broadband ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) บริบทของสังคมและวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่ส่งผลกระทบต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องความพร้อมของระบบ อุปกรณ์ และสื่อการสอน และส่งผลกระทบต่อนักเรียน นักศึกษา เนื่องจากไม่สามารถเดินทางไปยังสถานศึกษาได้ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ (Online learning) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส (Opportunity inequality) ในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากการเรียนผ่านระบบออนไลน์ จำเป็นต้องอาศัยระบบโทรคมนาคมและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าใช้จ่ายทั้งค่าอุปกรณ์ (Devices) ค่าบริการในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet service fee) ทำให้มีกลุ่มประชากรบางกลุ่มได้รับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ในช่วงการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส COVID-19 ดังกล่าว อาทิ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ ปัญหาการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองต้องดูแลบุตรหลานในขณะที่เรียนออนไลน์ การเพิ่มภาระค่าใช้จ่าย เป็นต้น เนื่องจากความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน (Endowment) ที่ต่างกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จะช่วยให้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ และผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่มีระบบโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงการเรียนการสอนออนไลน์ได้

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในมิติเชิงพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการสนับสนุนและยกระดับการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เป็นมาตรฐานให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นระหว่างพื้นที่และครอบคลุมหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท การลงทุนและพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและกระจายโอกาสในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ อย่างสมดุล ตลอดจนการเตรียมแผนการรองรับการใช้งานศูนย์อินเทอร์เน็ตเมื่อครบกำหนดอายุอุปกรณ์หรือกำหนดอายุโครงการ อันเป็นการสร้างหลักประกันทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม เพื่อให้นักเรียน ทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกันตามศักยภาพและการเข้าถึงเทคโนโลยี ตลอดจน การสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยสอดคล้องต่อบริบทของแต่ละกลุ่มช่วงอายุและ แต่ละพื้นที่ สามารถรองรับการเรียนการสอนออนไลน์ในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และสามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไปได้

ผลพวงของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์อย่างรวดเร็วและรุนแรง นำมาซึ่งโอกาสในการสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ แสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะใหม่ๆ โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปอบรมตาม สถาบันการศึกษาต่างๆ แต่สามารถศึกษาผ่านช่องทางหรือหน่วยบริการทางการศึกษาประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากการจัดการศึกษาในภาคปกติ ได้อย่างตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนรู้ อาทิ ศูนย์ วิทยาศาสตร์ ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งสมควร ได้รับการสนับสนุนและจัดหาระบบพื้นฐานด้านโทรคมนาคมที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มช่องทางให้ ประชาชนกลุ่มต่างๆ สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่หลากหลายได้ตามความต้องการโดยไม่จำกัดด้วยหรือ เพศสถานะ ขณะเดียวกัน ก็นำมาซึ่งความท้าทายในการยกระดับทักษะเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ของภาคอุตสาหกรรมและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลาย ตลอดจนการ เข้าถึงแหล่งความรู้สมัยใหม่

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลที่เกิดจาก การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะ Social Enterprise และคนทุกช่วงวัยนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เกิด เป็นเครือข่ายทั่วประเทศและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Learning) และการยกระดับคุณภาพ ชีวิตไปสู่สากลและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดยอาศัยกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับ อาทิ โรงเรียน สถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม และในสังกัดกรมการปกครอง เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน โทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้และ นวัตกรรมของคนทุกกลุ่มให้มีความครอบคลุม

2.3.2 ปัญหาด้านสาธารณสุข

แม้ว่าระบบการแพทย์สาธารณสุขของประเทศไทยจะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมาจนทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในด้านการมีบริการทางการแพทย์ที่ทันสมัยและ ก้าวหน้า (Medical Hub) แต่โครงสร้างและกลไกการจัดการด้านสาธารณสุขยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุข (Medical assistant) ความขาดแคลนแพทย์เฉพาะทาง ความ ไม่เพียงพอของเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ตั้งหน่วยบริการ ศักยภาพ ทรัพยากรสาธารณสุข ที่ยังไม่มี ความครอบคลุมถึงหน่วยบริการปฐมภูมิในทุกพื้นที่ที่สามารถให้บริการผสมผสานทั้งด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคอย่างทั่วถึงแบบองค์รวมในระดับชุมชนและครอบครัว โดยเฉพาะ ประชาชนในชุมชนห่างไกลที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ ประกอบกับปัจจุบันระบบ สาธารณสุขไทยในปัจจุบัน กำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายจากรอบด้าน อาทิ สถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรทำให้เข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ (Aged Society) อย่างรวดเร็ว ตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ระบบสุขภาพไทย ต้องเตรียมรับมือกับปัญหาและสถานการณ์เหล่านี้

ที่ผ่านมาสำนักงาน กสทช. และกระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกันนำร่องโครงการประยุกต์ใช้งานบริการทางการแพทย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชนบท (Telehealth) เพื่อรองรับตอบสนอง และสนับสนุนการกระจายให้บริการสุขภาพทางไกล เข้าถึงง่าย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ห่างไกล และมีการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ทางด้านสุขภาพเข้ากับอินเทอร์เน็ต ซึ่งในระยะแรกมีสถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการ 32 แห่ง ครอบคลุม 9 จังหวัดนำร่อง โดยรวมพบว่าสามารถใช้ระบบโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้ในการสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขได้เป็นอย่างดี มีความปลอดภัย เป็นประโยชน์ในด้านการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ลดความแออัด ลดระยะเวลาการรอคอยในการเข้ารับบริการในโรงพยาบาลใหญ่ รวมทั้งช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย จึงเห็นได้ว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้มีการขยายการให้บริการทางการแพทย์ผ่านระบบโทรคมนาคมเพิ่มเติมในระยะต่อไป เพื่อกระจายบริการและสร้างความเสมอภาคของโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขซึ่งเป็นบริการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาวะที่ดีได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

วิกฤตสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อมิติอื่นๆ ของระบบสุขภาพ ทั้งฝั่งผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และเทคโนโลยีในการบริการทางการแพทย์ ตั้งแต่เกิดวิกฤต COVID-19 ทำให้นวัตกรรมบางอย่างเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว หน่วยงานภาครัฐและประชาชนปรับเปลี่ยนไปใช้ Digital Technology มากขึ้น ตัวอย่างเช่น ภาครัฐนำเทคโนโลยีสื่อสารด้านโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้เพื่อติดตามเฝ้าระวัง ควบคุมการแพร่ระบาดในระดับท้องถิ่น ผ่านระบบแพทย์ชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) การสำรวจ ระบุผู้ป่วยที่ต้องสงสัย ตลอดจนการติดตามและกักตัวผู้สัมผัสใกล้ชิด ซึ่งช่วยลดโอกาสการแพร่กระจายของโรค ผู้รับบริการและผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มเสี่ยงบางกลุ่มอาจจะหลีกเลี่ยงการเดินทางไปโรงพยาบาล เพราะกลัวความเสี่ยงที่จะติด COVID-19 หรือหันไปใช้ระบบ Telemedicine แทน จึงถือเป็นโอกาสที่สำคัญในการเร่งพัฒนาและขยายบริการระบบการแพทย์ทางไกล ต่อยอดจากช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 กระจายไปยังพื้นที่อำเภอ ตำบล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข บุคลากรทางการแพทย์ การพยาบาล สามารถรองรับความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนในแต่ละบริบทแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม โดยอาศัยกลไกความร่วมมือในการลงทุนและพัฒนาต่อยอดระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมเพื่อกระจายโอกาสในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สาธารณสุขมูลฐาน และบริการการแพทย์ปฐมภูมิ เพื่อให้ประชาชนในทุกระดับสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขพื้นฐานจากสถานพยาบาลของรัฐในพื้นที่และในชุมชนได้

นอกจากนี้ ปัจจุบันประชาชนเริ่มสนใจในการดูแลตัวเองมากขึ้น และเริ่มเห็นความสำคัญในการเก็บข้อมูลสุขภาพของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นแหล่งที่มาจากข้อมูลในระบบสารสนเทศ (EHRs) ของสถานพยาบาลโดยตรง ข้อมูลจากการบันทึกของผู้ป่วยเอง หรือจากแหล่งอื่นก็ตาม การบูรณาการข้อมูลสุขภาพในรูปแบบข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Personal Health Record: PHRs) จึงเป็นแนวทางสำคัญในการนำเทคโนโลยีสื่อสารด้านโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้ (Digital Transformation) เพื่อสนับสนุนระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของประชาชนในพื้นที่ทุกระดับ ดังที่สถาบัน IMD ได้ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูลทางด้านสาธารณสุขของแต่ละประเทศเพราะถือเป็นปัจจัยทางด้านการสร้างพื้นฐานที่สำคัญ และส่งผลต่ออันดับในการแข่งขันโดยรวมด้วย

การเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพแบบไร้รอยต่อ (Seamless Service Network) ที่สามารถเชื่อมโยงบริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิเข้าด้วยกัน สามารถอำนวยความสะดวกในระบบการส่งต่อผู้ป่วยและระบบการการแพทย์ฉุกเฉินที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพตั้งแต่ระดับชุมชนไปสู่ระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ ด้วยมาตรฐานที่แลกเปลี่ยนกันได้แบบทันที มีความถูกต้อง รวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาจากอุปกรณ์ใดๆ ที่มีการเชื่อมต่อเครือข่าย เช่น คอมพิวเตอร์ Tablet หรืออุปกรณ์ Smart Devices โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เป็นเครื่องมือในการจัดการ ไม่ว่าจะเป็น Block chain Cloud หรือ Big Data ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) สู่ประเทศไทย 4.0 ด้านสาธารณสุข และภาคธุรกิจยังสามารถใช้ความเข้มแข็งด้านสาธารณสุขควบคู่กับการท่องเที่ยว ในการสร้างโอกาสทางธุรกิจด้วยการท่องเที่ยวอดเทรนด์ Wellness Tourism เพื่อรองรับวิถีเศรษฐกิจด้านสุขภาพ (Health Economy) ในอนาคต

2.3.3 ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง (Accessibility & Digital Divide)

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงในด้านการบริการโทรคมนาคมของไทยในปัจจุบันยังคงเป็นปัญหาที่ยังต้องการแนวทางในการดูแล ช่วยเหลือ และแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อการสร้างความเท่าเทียมและเสมอภาคในสังคม ส่งผลให้ประชาชนในทุกระดับสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมได้ และเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งมีความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยสามารถระบุถึงลักษณะของปัญหาความเหลื่อมล้ำของการบริการโทรคมนาคมได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมแก่ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ที่ผ่านมา สำนักงาน กสทช. ได้พัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการทางการมองเห็นและการได้ยิน จำนวน 2 ระบบ ได้แก่ ระบบบริการข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการทางสายตาคอนโทรลเลอร์ (Daisy) และโครงการศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (Thai Telecommunication Relay Service: TTRS) สำหรับคนพิการทางการพูดและการได้ยิน โดยได้เปิดให้บริการเป็นระยะเวลาต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2552 ซึ่งปัจจุบันระบบดังกล่าวถือเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการติดต่อสื่อสารหลักสำหรับคนพิการ และมีจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพและสร้างที่ยั่งยืนของบริการอย่างต่อเนื่องต่อไป เช่น การขยายประสิทธิภาพระบบเพื่อรองรับสมาชิกผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มช่องทางการให้บริการรูปแบบใหม่ ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการให้บริการให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงระบบบริการโทรคมนาคมรวมถึงพัฒนาระบบโทรคมนาคมเฉพาะทางเพื่อคนพิการประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกันตามแต่ละประเภทความบกพร่อง เพื่ออำนวยความสะดวกและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการได้อีกทางหนึ่งด้วย

ความก้าวหน้าเทคโนโลยีและการเข้าสู่สังคมดิจิทัล ที่ปัจจุบันเทคโนโลยีการการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้าน เป็นยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่งทุกอย่าง (Internet of Things) เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารประชากรได้ทั่วโลก โดยผ่านระบบเครือข่ายในหลากหลายรูปแบบ เช่น Smart Phone อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายเหล่านี้เป็นโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด การนำระบบโทรคมนาคมสาธารณะที่จำเป็นบางประเภทมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายทางสังคมอื่นๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย USO ได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ

ผู้ป่วย ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ก็ควรจะต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ด้วยเช่นกัน โดยยึดหลักการ “การไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง (Leaving no one behind)” ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงมาจากระการการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ของสหประชาชาติ¹⁵ ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาที่ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม ไม่ว่าเพศใด มีรายได้เท่าไร จะต้องได้รับโอกาสในการคุ้มครองดูแลอย่างเสมอภาค และได้รับสิทธิที่เท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์ อาทิ ระบบโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับกลุ่มประชากรผู้สูงอายุเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ของประเทศไทย ระบบโทรคมนาคมสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ป่วย ระบบโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับผู้มีรายได้น้อย อื่นๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย หรือกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ระบบโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับผู้ด้อยโอกาสในกลุ่มที่มีศักยภาพ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

2) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะ

จากสภาพการณ์ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีและการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต อย่างแพร่หลายที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงทุกภาคส่วนเข้าด้วยกันเสมือนเป็นหนึ่งเดียว ส่งผลกระทบต่อการ รับรู้และการพัฒนาทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศได้ในเวลาอันสั้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิถีชีวิตและสังคมที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการใช้บริการต่าง ๆ แม้กระทั่งการให้บริการของภาครัฐ (Government Services) ซึ่งหน่วยงานภาครัฐได้นำเอาเทคโนโลยีเหล่านั้นมาปรับใช้กับการให้บริการประชาชน การบริหารจัดการภาครัฐ การกำหนดนโยบายต่างๆ รวมไปถึงการแก้ไขปัญหา อุปสรรค หรือความท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้รูปแบบการทำงาน การให้บริการ และการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีความทันสมัย รวดเร็ว น่าเชื่อถือ และโปร่งใส มุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างสมบูรณ์

การพัฒนาประเทศไทยสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลจะต้องพึ่งพาภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitators) และผู้กำกับดูแล (Regulator) ในการพัฒนาประเทศ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการทำงานและบริหารจัดการของภาครัฐเพื่อพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัล จะสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์แก่ผู้รับบริการ โดยที่ผ่านมามีหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความทันสมัย ภาครัฐมีขนาดเหมาะสมกับภารกิจ มีสมรรถนะสูง ตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชน และสนับสนุนการมุ่งไปสู่ Thailand 4.0 ที่สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้เป้าหมายดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ที่ผ่านมามีภาครัฐได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาพัฒนาระบบต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนการทำงานและการเก็บข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การทำงานรวดเร็ว ทันสมัย แต่อย่างไรก็ตามการจัดเก็บข้อมูลยังคงเป็นแบบแยกส่วนขาดการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง

¹⁵ United Nations, The Sustainable Development Goals (SDGs)

หน่วยงานเพื่อยกระดับงานบริการภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง สามารถให้บริการประชาชนภาคธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น

สำนักงาน กสทช. จึงมุ่งเน้นการนำระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสาธารณะที่ได้จัดเตรียมไว้มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สนับสนุนภารกิจ และเชื่อมโยงการให้บริการสาธารณะในหลากหลายมิติ ทั้งด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การศึกษา สาธารณสุข เพื่อให้ประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และผู้รับบริการทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกล กลุ่มคนชายขอบ ผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการภาครัฐได้โดยง่าย สะดวกรวดเร็ว โปร่งใส หลากหลายช่องทาง ตรวจสอบได้ เสียค่าใช้จ่ายน้อย ไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน เช่นเดียวกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง นับเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะสนับสนุนการบริการภาครัฐไปสู่ระดับดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม รวมถึงพัฒนาให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันหลายหน่วยงานนำไปสู่การวิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Dig Data) เพื่อการพัฒนานโยบายและการให้บริการภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งเสริมให้มีรูปแบบการให้บริการเชิงรุกได้อย่างมีคุณภาพ เพิ่มกลไกการเข้าถึงบริการของภาครัฐอย่างเท่าเทียมไม่แบ่งแยก (Social Inclusion) เพิ่มโอกาสทางสังคม สร้างความเท่าเทียมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้น วิฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ในปัจจุบันที่ทำให้ภาครัฐต้องยกระดับความเข้มข้นของมาตรการและการบังคับใช้ข้อกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างจริงจังโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด ซึ่งส่งผลต่อการจำกัดการเดินทางออกนอกเคสสถานหรือที่พักของประชาชน การปิดหน่วยบริการของส่วนราชการ รวมถึงสาขาชั่วคราวของธนาคารของรัฐในห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า และคอมมูนิตีมอลล์ ทำให้ประชาชนเกิดความไม่สะดวกในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐ เช่น การต่ออายุใบอนุญาต การชำระภาษี การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การเยี่ยมญาติออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับญาติและผู้ต้องโทษในเรือนจำและทัณฑสถาน เป็นต้น ยังถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้หน่วยงานของรัฐต้องเร่งพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานและการให้บริการประชาชนด้วยการปรับเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Transformation) ระบบสื่อสารโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถบริหารราชการและให้บริการประชาชนในการติดต่อราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องในสภาวะวิกฤต รวมถึงการขยายระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) ไปยังงานบริการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่ต้องเดินทางไปติดต่อ ณ หน่วยงาน

2.3.4 การเพิ่มขีดความสามารถเชิงดิจิทัลของภาครัฐเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านความมั่นคง

ปัจจุบันมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และบริหารจัดการเหตุฉุกเฉินของประเทศหลายหน่วยงาน ซึ่งมีการกิจกรรมครอบคลุมทั้งการวางแผนนโยบาย การกำหนดมาตรการป้องกันการพัฒนาาระบบเตือนภัย การอำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติการในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ เหตุฉุกเฉินต่างๆ เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กรมอุตุนิยมวิทยา กรมฝนหลวงและการบินเขตรัฐสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) กรมควบคุมโรค สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) เป็นต้น ซึ่งพบว่ายังไม่ได้มีการดำเนินการเชื่อมโยงและแบ่งปันทรัพยากรข้อมูลร่วมกันแบบบูรณาการข้ามหน่วยงาน อีกทั้ง

ยังขาดแคลนระบบโทรคมนาคมเพื่อปฏิบัติการกิจและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลภาครัฐร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาความมั่นคงด้านโทรคมนาคมที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแล ป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน ทั้งจากภัยคุกคามภายในประเทศ ภัยภายนอกประเทศ ภัยธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติและความมั่นคงของมนุษย์ต่าง ๆ เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภาวะวิกฤติจากโรคระบาด การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ามนุษย์ การหลอกลวงเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด การขยายอำนาจหรือแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รวมไปถึงปัญหาการรุกเข้ามามีอำนาจรวดเร็วของทุนขนาดใหญ่เทคโนโลยียุคใหม่ การย้ายถิ่นของทุนและแรงงานข้ามชาติ ตัวอย่างเช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ประสบปัญหาการกำกับดูแลเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดจากการใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ กรมราชทัณฑ์ประสบปัญหาการลักลอบใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่นๆ ของผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถานเพื่อติดต่อสั่งการกับเครือข่ายค้ายาเสพติด การข่มขู่หรือทำร้ายเจ้าหน้าที่ ซึ่งจำเป็นต้องมีการประสานกับผู้ให้บริการเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดมาตรการและเพิ่มศักยภาพในการกำกับดูแลด้านความมั่นคงของรัฐ

ภัยคุกคามความมั่นคงของมนุษย์ที่สำคัญในปัจจุบันคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีการแพร่ระบาดของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งในกลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนกลุ่มนักโทษในเรือนจำและทัณฑสถาน อันส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุขและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนแนวโน้มของการเกิดโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำที่มีโอกาสเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น โรคซาร์ (SARS) โรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) และโรคทางไวรัสอื่นๆ ตอกย้ำให้เห็นถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ

การนำระบบโทรคมนาคมมาใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถเชิงดิจิทัลภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการรักษาความปลอดภัยและรองรับการบริหารจัดการ ติดตาม ป้องกัน และเฝ้าระวัง กรณีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ภัยพิบัติ และเหตุโรคระบาด รวมถึงปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ยกระดับวิธีการแก้ไขปัญหาโดยการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูลร่วมกันแบบบูรณาการ โดยเน้นการป้องกันก่อนเกิดเหตุและการแก้ไขสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาโดยเร็วที่สุด เพื่อลดความเสี่ยง และลดผลกระทบต่อประชาชนและประเทศ จำเป็นต้องใช้ระบบโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการรับส่งข้อมูลจากจุดเกิดเหตุไปยังศูนย์อำนวยการ หน่วยรับแจ้งเหตุฉุกเฉิน (Call Center) หรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจ (War Room) เพื่อประสานงานองค์กรต่าง ๆ ในแบบองค์รวมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การบูรณาการฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีคุณภาพ (Big Data & Smart Data) เพื่อประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายประกอบการตัดสินใจและยกระดับมาตรการและการบริหารงาน ระบบการแจ้งเตือนและการกระจายข่าวสารไปยังประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ แบบ Real-time ให้ประชาชนเข้าใจความเสี่ยงและให้ความร่วมมือกับมาตรการต่าง ๆ ของรัฐ เช่น การส่งข้อความไปยังโทรศัพท์มือถือของประชาชนทุกคนว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร หรือผ่านทางเครือข่ายวิทยุคมนาคม และการรณรงค์ผ่าน application ต่างๆ เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุม บริหารจัดการ และให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ

นอกจากนี้ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 2.5 ไมครอน หรือ PM2.5 ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ภัยพิบัติตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงขึ้นจะส่งผลกระทบโดยตรงกับภาคการผลิตของประเทศโดยเฉพาะภาคการเกษตร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเสริมสร้างและนำปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการโทรคมนาคมที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การส่งเสริมการเข้าถึงองค์ความรู้และนวัตกรรม ตลอดจนกลไกความร่วมมือและบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ให้พร้อมรองรับความแพร่หลายของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และส่งเสริมการปรับตัวของภาคส่วนต่างๆ ได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น การคำนวณค่าฝุ่นละออง PM2.5 เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชน การคาดการณ์ปริมาณน้ำฝน และฤดูเพาะปลูกสำหรับภาคเกษตรกรรม การเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนภัยพิบัติต่างๆ เพื่อประโยชน์ในเชิงป้องกันผลกระทบและแก้ไขปัญหที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ได้ทันทั่วทั้ง

ส่วนที่ 3 กรณีศึกษาการพัฒนาบริการโทรคมนาคม และการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมในต่างประเทศ

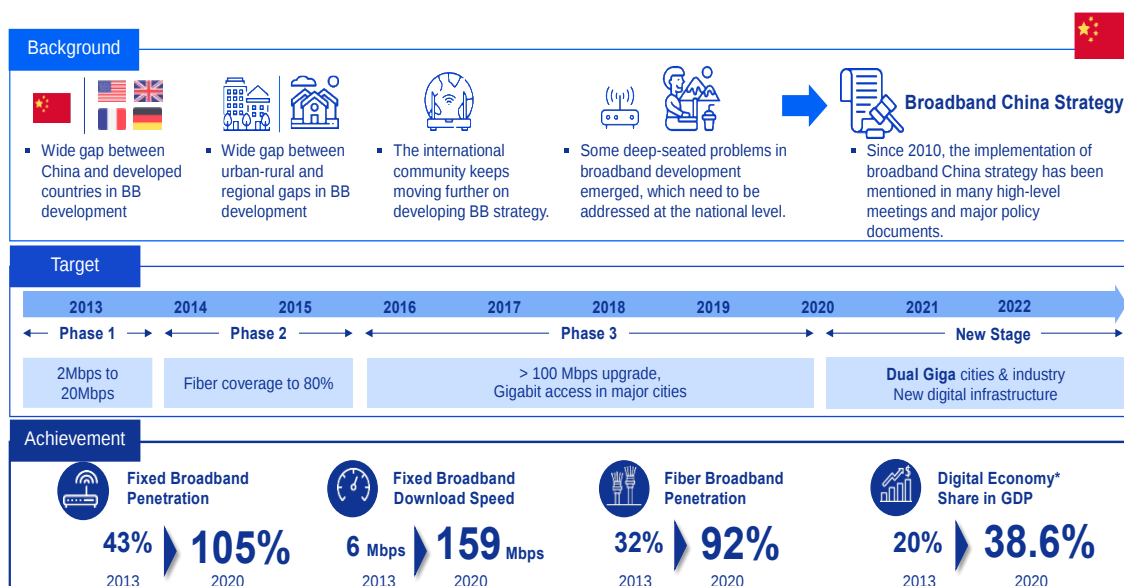
3.1 การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่จากประเทศผู้นำตลาด

3.1.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน

ในปี พ.ศ. 2556 สาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดทำแผนและนโยบายสำหรับการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศ¹⁶ หรือ Broadband China Strategy ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศในเรื่องของอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์และความเร็วของอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ที่ต่ำกว่ากลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นอย่างมาก รวมทั้งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ระหว่างพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบท ซึ่งกลุ่มประชาคมระหว่างประเทศมากกว่า 100 ประเทศ มีการวางกลยุทธ์และดำเนินการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์อย่างต่อเนื่องแล้ว ทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีนต้องพัฒนาแผนพัฒนาฉบับนี้ขึ้นมา ทั้งนี้การพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ถือเป็นหนึ่งในเรื่องที่สำคัญของแผนการพัฒนาศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน นโยบายและแผนพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ฉบับนี้จำแนกเป้าหมายออกเป็น 3 ระยะ คือ

- ระยะที่ 1: ปี พ.ศ. 2556 ต้องอัปเกรดความเร็วจาก 2 เมกะบิตต่อวินาทีเป็น 20 เมกะบิตต่อวินาที
- ระยะที่ 2: ปี พ.ศ. 2557 – 2558 ต้องการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ผ่านโครงข่ายสายใยนำแก้วแสงครอบคลุมร้อยละ 80 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน
- ระยะที่ 3: ปี พ.ศ. 2559 – 2563 ต้องมีความเร็วอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ที่สูงกว่า 100 เมกะบิตต่อวินาที และเมืองสำคัญมีการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในระดับกิกะบิต บรอดแบนด์และหลังจากปี พ.ศ. 2563 มีเป้าหมายในการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ระดับกิกะบิตทั่วทุกพื้นที่ในประเทศ

ภาพที่ 27 แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

Source: CAICT (2014-2021)

* Including ICT sector, industry digitalization, digital governance, and digital value development

¹⁶ Broadband China Strategy, CAIT, 2014

จากการดำเนินนโยบายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนส่งผลให้อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43 ในปี พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 105 ในปี พ.ศ. 2563 ความเร็วเฉลี่ยในการดาวน์โหลดสำหรับการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่เพิ่มขึ้นจาก 6 เมกะบิตต่อวินาทีในปี พ.ศ. 2556 เป็น 159 เมกะบิตต่อวินาที ในปี พ.ศ. 2563 อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32 ในปี พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 92 ในปี พ.ศ. 2563 และสัดส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ Digital Economy Contribution to GDP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 38.6 ในปี พ.ศ. 2563

นอกจากนี้ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดทำแผนดวลิกะ (Dual Giga) เพื่อพัฒนาโครงข่ายกิกะบิตในประเทศ ดังที่กล่าวในหัวข้อที่ 3 โดยมีการกำหนดเป้าหมายให้เพิ่มเมืองแห่งโครงข่ายกิกะบิตมากกว่า 100 แห่ง โดยขยายโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงกิกะบิตให้ครอบคลุม 400 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ มีจำนวนพอร์ต XG-PON มากกว่า 10 ล้านพอร์ต เพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการกิกะบิตบรอดแบนด์มากกว่า 30 ล้านครัวเรือน และจะเพิ่มสถานีฐาน 5G ในทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2568 ทั้งนี้ในส่วนของสัดส่วนการใช้งานพอร์ต FTTH ในปัจจุบันมีการใช้งานจำนวน 1.8 พอร์ต ต่อ 1 ครัวเรือน (มาจากการใช้งาน 0.92 FTTH/O พันล้านพอร์ต จากจำนวน 0.51 พันล้านครัวเรือน¹⁷) นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2564 เริ่มมีการนำ FTTR (Fiber To The Room) มาให้บริการในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้จากรูปแบบ FTTR (FTTR HH) แล้วเป็นจำนวน 30,000 ครัวเรือน¹⁸

อย่างไรก็ตาม เพื่รองรับการเพิ่มขึ้นของอัตราการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ผู้ให้บริการควรจะมีการขยายโครงข่ายการขนส่งข้อมูลด้วยใยแก้วนำแสง (Optical Transport Network หรือ OTN) โดยในปี พ.ศ. 2563 มีสัดส่วนโหนด OTN 0.54 โหนดต่อผู้ใช้บริการ 10,000 ราย และมีการตั้งเป้าหมายขยายสัดส่วนโหนด OTN เป็น 2 โหนดต่อผู้ใช้บริการ 10,000 ราย ในอีก 2 ปีข้างหน้า และ 4 โหนดต่อผู้ใช้บริการ 10,000 ราย ในอนาคต¹⁹

3.1.2 ประเทศฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 2554 ประเทศฝรั่งเศสได้จัดทำแผนพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ระดับชาติ หรือ The National Program for Very High – Speed Broadband Plan ซึ่งครอบคลุมระยะเวลามากกว่า 14 ปี เพื่อขยายความครอบคลุมของบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ไปยังทุกพื้นที่ในประเทศและสนับสนุนให้ประชากรทุกคนสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ได้ เนื่องจากประเทศฝรั่งเศสมีการพัฒนาบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในสหภาพยุโรป โดยในการจัดอันดับความครอบคลุมของโครงข่ายส่วนเข้าถึงยุคหน้า หรือ Next Generation Access (NGA) ของสหภาพยุโรปในปี พ.ศ. 2554 พบว่า ประเทศฝรั่งเศสมีความครอบคลุมของโครงข่ายส่วนเข้าถึงยุคหน้าอยู่ในอันดับที่ 26²⁰ หรือประมาณร้อยละ 39 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทุกประเทศที่มีค่าประมาณร้อยละ 50 อีกทั้งพื้นที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ในประเทศฝรั่งเศสยังกระจุกตัวอยู่เฉพาะในพื้นที่เขตเมือง และประเทศฝรั่งเศสยังไม่ค่อยมีการใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกันมากนัก ทำให้ต้องพัฒนาแผนฉบับนี้ขึ้นมา โดยแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ฉบับนี้มีเป้าหมายในการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ความเร็วมากกว่า 512 กิโลบิตต่อวินาที ครอบคลุมร้อยละ 100 ของประชากร

¹⁷ China Broadband Development Whitepaper No. 202113, CAIT, 2021

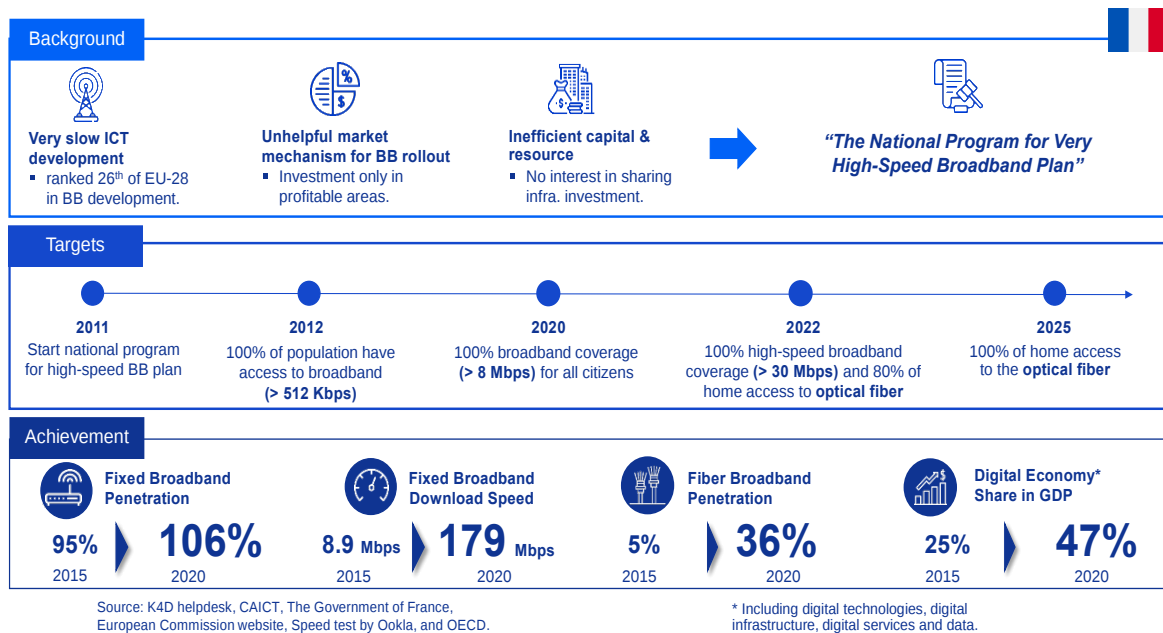
¹⁸ เรื่องเดิม

¹⁹ All Optical Smart City Development 2.0 Report, CAIT, 2021

²⁰ Broadband Coverage Report, EU, 2011

ในปี พ.ศ. 2555 และให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ความเร็วมากกว่า 8 เมกะบิตต่อวินาที ครอบคลุมร้อยละ 100 ของประชากรในปี พ.ศ. 2563 อีกทั้งภายในปี พ.ศ. 2565 มีเป้าหมายในการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ความเร็วมากกว่า 30 เมกะบิตต่อวินาที ครอบคลุมร้อยละ 100 ของประชากรและให้บริการโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงครอบคลุมกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือน และภายในปี พ.ศ. 2568 มีเป้าหมายในการให้บริการโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงครอบคลุมร้อยละ 100 ของครัวเรือนทั่วประเทศ

ภาพที่ 28 แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศฝรั่งเศส

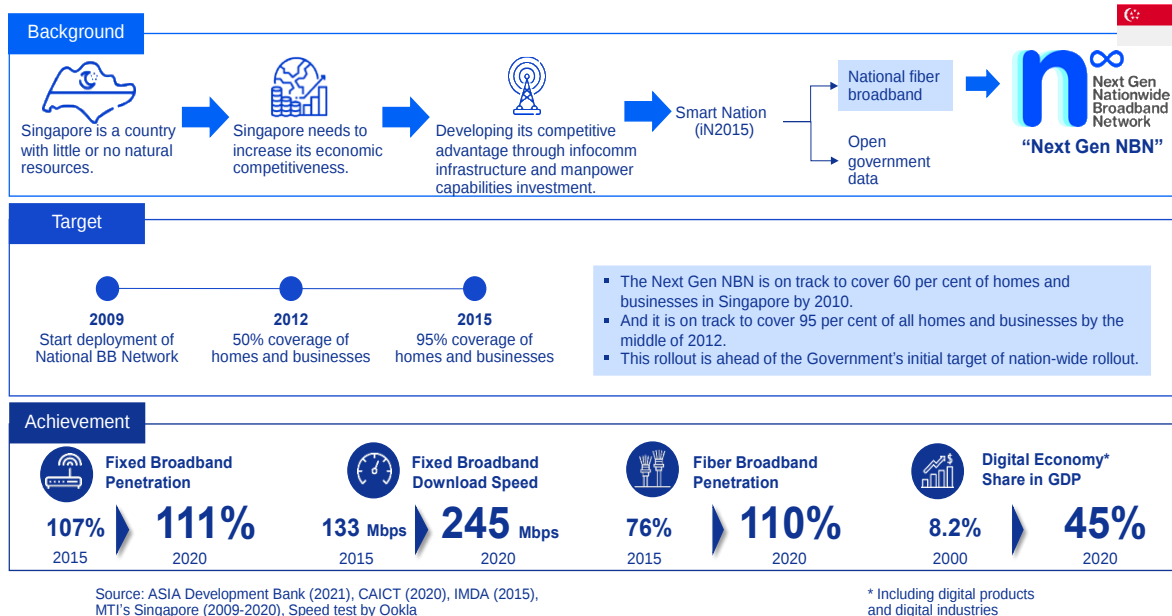
จากการดำเนินแผนการพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศฝรั่งเศสส่งผลให้อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 95 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 106 ในปี พ.ศ. 2563 ความเร็วเฉลี่ยการดาวน์โหลดสำหรับการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่เพิ่มขึ้นจาก 8.9 เมกะบิตต่อวินาที ในปี พ.ศ. 2558 เป็น 179 เมกะบิตต่อวินาทีในปี พ.ศ. 2563 อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 36 ในปี พ.ศ. 2563 และสัดส่วนเศรษฐกิจดิจิทัลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ Digital Economy Contribution to GDP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 25 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 47 ในปี พ.ศ. 2563

3.1.3 ประเทศสิงคโปร์

ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศสิงคโปร์ได้จัดทำแผนพัฒนาระดับชาติ หรือ The Intelligent Nation (iN 2015) ซึ่งครอบคลุมระยะเวลามากกว่า 10 ปี เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางเศรษฐกิจเนื่องจากประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติน้อยจึงจำเป็นต้องพัฒนาความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการเลือกพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม หนึ่งในประเด็นที่สำคัญของแผนฉบับนี้ คือ การพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ทั่วประเทศ (Next Generation Nationwide Broadband Network: Next Gen NBN) ผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสง ถึงแม้ว่าสิงคโปร์จะมีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนอยู่ที่ร้อยละ 81 ในปี พ.ศ. 2552 อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงต่อจำนวนครัวเรือนของสิงคโปร์ยังต่ำ สิงคโปร์จึงได้กำหนดเป้าหมายให้ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่โดยผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงให้มี

ครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 50 ของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจภายในปี พ.ศ. 2555 และภายในปี พ.ศ. 2558 ต้องมีการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงครอบคลุมร้อยละ 95 ของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ จากการเริ่มดำเนินโครงการ Next Gen ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ทำให้สิงคโปร์มีโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่โดยผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงครอบคลุมกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนครัวเรือนและธุรกิจในปี พ.ศ. 2553 และครอบคลุมร้อยละ 95 ในกลางปี พ.ศ. 2555 ซึ่งบรรลุเป้าหมายก่อนระยะเวลาที่กำหนดไว้

ภาพที่ 29 แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศสิงคโปร์

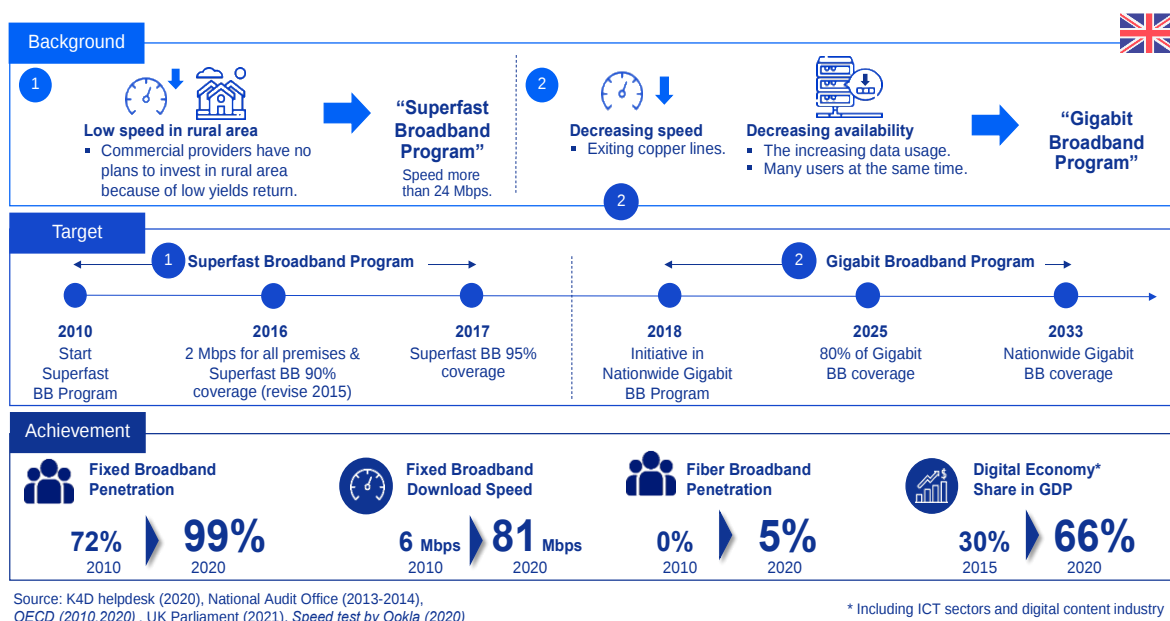
จากการดำเนินแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประเทศสิงคโปร์ส่งผลให้อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 107 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 111 ในปี พ.ศ. 2563 ความเร็วเฉลี่ยการดาวน์โหลดสำหรับการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่เพิ่มขึ้นจาก 133 เมกะบิตต่อวินาที ในปี พ.ศ. 2558 เป็น 245 เมกะบิตต่อวินาที ในปี พ.ศ. 2563 อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 110 ในปี พ.ศ. 2563 และสัดส่วนเศรษฐกิจดิจิทัลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ Digital Economy Contribution to GDP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.2 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 45 ในปี พ.ศ. 2563

3.1.4 สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรได้มีการพัฒนาบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2553 เพื่อแก้ไขปัญหาความเร็วอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ต่ำในพื้นที่เขตชนบท เนื่องจากไม่มีผู้ให้บริการรายใดสนใจลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว โดยได้ดำเนินการพัฒนาการให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ภายใต้โครงการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ความเร็วสูง หรือ Superfast Broadband Program ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2560 โดยนิยาม คำว่าความเร็วสูง (Superfast) ของสหราชอาณาจักร คือ มีความเร็วมากกว่า 24 เมกะบิตต่อวินาที และแผนฉบับนี้มีเป้าหมายให้ทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ด้วยความเร็วไม่ต่ำกว่า 2 เมกะบิตต่อวินาที รวมทั้งมีอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ครอบคลุมร้อยละ 90 ของประเทศภายในปี พ.ศ. 2559 (มีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจากปี พ.ศ. 2558 เป็นปี พ.ศ. 2559) และมีอินเทอร์เน็ต

บรอดแบนด์ครอบคลุมร้อยละ 95 ของประเทศ ภายในปี 2560 ซึ่งหลังจากดำเนินโครงการนี้แล้วเสร็จ พบว่าบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของ สหราชอาณาจักรยังมีปัญหาในเรื่องของความเร็วที่ลดลง เนื่องจากยังคงมีการใช้โครงข่ายสายทองแดง และผู้ใช้งานที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ปริมาณความจุสำรองมีขนาดลดลงเนื่องจากการใช้ข้อมูลที่มากขึ้น เป็นผลให้ปี พ.ศ. 2561 เกิดโครงการการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ระดับกิกะบิตต่อวินาที โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่า ร้อยละ 80 ของพื้นที่ในประเทศสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ความเร็วระดับกิกะบิตต่อวินาทีได้ ภายในปี พ.ศ. 2568 และทั่วทุกพื้นที่ของประเทศสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ความเร็วระดับกิกะบิตต่อวินาทีได้ ภายในปี 2576

ภาพที่ 30 แสดงเป้าหมายและแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของสหราชอาณาจักร

จากการดำเนินแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของสหราชอาณาจักรส่งผลให้อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 72 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 99 ในปี พ.ศ. 2563 ความเร็วเฉลี่ยการดาวน์โหลดสำหรับการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่เพิ่มขึ้นจาก 6 เมกะบิตต่อวินาทีในปี พ.ศ. 2556 เป็น 81 เมกะบิตต่อวินาทีภายในปี พ.ศ. 2563 อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต บรอดแบนด์ประจำที่ผ่านโครงข่ายสายใยแก้วนำแสงต่อจำนวนครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 ในปี พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 5 ในปี พ.ศ. 2563 และสัดส่วนเศรษฐกิจดิจิทัลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ Digital Economy Contribution to GDP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 30 ในปี พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 66 ในปี พ.ศ. 2563

3.2 แนวปฏิบัติในการพัฒนาบริการบรอดแบนด์ในพื้นที่ห่างไกลในต่างประเทศ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีทั่วโลกได้มีการพัฒนาเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) หรือแม้กระทั่ง บล็อกเชน (Blockchain) อย่างไรก็ตามยังมีประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของโลก ที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล และส่วนมากอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา²¹ ทำให้การเข้าถึงโครงข่ายโทรคมนาคมในพื้นที่ชนบทห่างไกลเกิดความเหลื่อมล้ำในการถึงข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับเมืองใหญ่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล หลาย

²¹ Digital Economy Report, UN 2020

ประเทศได้ริเริ่มแนวคิดการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (Universal Service Obligation: USO) โดยมีจุดประสงค์ให้ ประชากรทุกกลุ่ม และประชากรทุกพื้นที่ในประเทศ สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

3.2.1 การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และบริการเพื่อสังคมในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ความแตกต่างระหว่างการพัฒนาอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำพื้นที่เขตเมืองกับพื้นที่เขตชนบทมีมากขึ้น ส่งผลกระทบในแง่ลบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สาธารณรัฐประชาชนจีนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบรอดแบนด์ จึงได้บรรจุให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบรอดแบนด์เป็นหนึ่งในวาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เพื่อบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม สาธารณรัฐประชาชนจีนมีแผนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมผ่านเทคโนโลยีโครงข่ายสายใยแก้วนำแสง โดยมีเป้าหมาย ดังนี้ ภายในปี พ.ศ. 2558 พื้นที่ชนบทสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ได้ร้อยละ 95 ของหมู่บ้านทั้งหมด ด้วยความเร็วไม่ต่ำกว่า 4 เมกะบิตต่อวินาที ภายในปี พ.ศ. 2563 พื้นที่ชนบทสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ได้ร้อยละ 98 ของหมู่บ้านทั้งหมด ด้วยความเร็วไม่ต่ำกว่า 12 เมกะบิตต่อวินาที

การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมผ่านเทคโนโลยีโครงข่ายสายใยแก้วนำแสง เป็นการร่วมลงทุนระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และผู้ให้บริการ ซึ่งมีข้อกำหนด คือ ต้องให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง และมีส่วนร่วมในการมีส่วนแบ่งรายได้เป็นระยะเวลา 5 ปี หลังจากนั้น ทรัพย์สินทั้งหมดจะโอนคืนให้แก่ผู้ให้บริการ ด้วยนโยบายนี้ เป็นผลให้ ภายในปี พ.ศ. 2558 สาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคมแล้วเสร็จกว่า 130,000 หมู่บ้านในพื้นที่ชนบท นอกจากการสนับสนุนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคมแล้ว ทางรัฐบาลจีนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำให้เกิดการใช้งานจริงในพื้นที่ จึงได้สนับสนุนการสร้างแพลตฟอร์ม E-commerce เพื่อกระตุ้นการใช้งานบรอดแบนด์และเศรษฐกิจในพื้นที่อีกด้วย

3.2.2 การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมในสหราชอาณาจักร

พื้นที่เกือบ 1 ใน 3 ของสหราชอาณาจักรเป็นพื้นที่ที่ผู้ให้บริการทางด้านโทรคมนาคมไม่มีแผนที่จะลงทุนในการพัฒนาความเร็วของโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ เนื่องจากอัตราผลตอบแทนการลงทุนที่ต่ำ เพื่อบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ทางสหราชอาณาจักรได้มีการสนับสนุนการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ในพื้นที่ชนบท โดยมีเป้าหมายให้ทุกพื้นที่ที่มีความเร็วอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ขั้นต่ำอย่างน้อย 2 เมกะบิตต่อวินาที และมีเป้าหมายให้ร้อยละ 90 ของพื้นที่เป้าหมายสามารถเข้าถึงบรอดแบนด์ด้วยความเร็วมากกว่า 24 เมกะบิตต่อวินาทีขึ้นไป²²

นอกจากการสนับสนุนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคมแล้ว ทางสหราชอาณาจักรได้สนับสนุนการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ โดยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการติดตั้งให้กับผู้ที่ต้องการเข้าถึงการบริการทางอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ทั่วประเทศ และกำหนดอัตราค่าเพดานค่าบริการรายเดือนสำหรับการใช้งานบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ที่ความเร็วขั้นต่ำ 10/1 เมกะบิตต่อวินาที (Download/Upload) นอกจากนี้ ทางสหราชอาณาจักรยังมีโครงการสนับสนุนการติดตั้งอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ความเร็วสูงในระดับกิกะบิตต่อวินาทีสำหรับพื้นที่ชนบทที่อินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์เดิมมีความเร็วต่ำกว่า 100 เมกะบิตต่อวินาที โดยการ

²² The rural broadband program, National Audit Office, 2013

แจกบัตรกำนัล (Gigabit Broadband Voucher) เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการติดตั้งอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ความเร็วสูงในระดับบิกะบิตต่อวินาทีให้แก่ผู้ใช้งานในพื้นที่ชนบท²³

3.3 สรุปทิศทางการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ

จากการศึกษาวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในระดับนานาชาติ ทั้งในระดับนโยบายและแผนการพัฒนากิจการโทรคมนาคมในระดับประเทศ จะเห็นได้ว่าในหลายประเทศมุ่งเน้นการขยายบริการโทรคมนาคมและการพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ต โดยกำหนดเป้าหมายในการขยายพื้นที่การบริการและเป้าหมายการพัฒนาด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ ครอบคลุมของพื้นที่การให้บริการที่ต้องครอบคลุมพื้นที่ในประเทศได้มากขึ้น ความเร็วของบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ที่สูงขึ้น รวมถึงเป้าหมายการสนับสนุนให้ประชาชนมีความพร้อมและความสามารถในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมและอินเทอร์เน็ตได้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อให้ประชากรทุกกลุ่มและประชากรทุกพื้นที่ในประเทศ สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการของประชาชนในพื้นที่ห่างไกลซึ่งหลายประเทศรวมถึงประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศในเครือสหราชอาณาจักร ยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานอยู่สูง

นอกเหนือจากวัตถุประสงค์การพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อสร้างความทั่วถึงและเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานแล้วนั้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่กำหนดทิศทางการพัฒนากิจการโทรคมนาคม คือ การใช้บริการโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนและยกระดับสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยหลายประเทศได้กำหนดเป้าหมายเพื่อเร่งพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ประจำที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแบบดิจิทัล (Digital Economy) ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านรูปแบบดิจิทัลได้สะดวกและทั่วถึง เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารในการสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้ของนักเรียนและประชาชนในพื้นที่ห่างไกล รวมถึงการสร้างโอกาสในการสร้างรายได้และช่องทางการออนไลน์ ซึ่งทำให้สัดส่วนเศรษฐกิจดิจิทัลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสูงขึ้น

3.4 การจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมในต่างประเทศ

การกำหนดหลักการในการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO อาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย นโยบายของรัฐ และความสามารถทางด้านเทคโนโลยี แต่ประเทศต่างๆ ก็มีความพยายามที่จะขจัดเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชาชนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามหลักพันธะในการให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง ตามกฎหมายโทรคมนาคมของแต่ละประเทศ โดยนำเงินมาจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับบริการโทรคมนาคม โดยเฉพาะโครงข่ายโทรคมนาคมให้กระจายอย่างทั่วถึงครอบคลุมทั่วประเทศ ผ่านกลไกของ “กองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึง” (Universal Service Funds : USF)

กองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึง (USF) คือ กลไกที่มีจุดมุ่งหมายพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริการครอบคลุมอย่างทั่วถึง โดยทั่วไปกองทุนเหล่านี้มีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระจากผู้ประกอบการ ตามปกติเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึงถูกใช้เพื่อ

²³ UK Parliament Report

สนับสนุนด้านการเงินกับโปรแกรมเฉพาะต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น โครงการขยายโครงข่ายและการติดตั้งโทรศัพท์จ่ายเงินสาธารณะ (Public Payphones) หรือศูนย์บริการโทรศัพท์ (Calling Centers) แม้ว่ากองทุนจะมีได้หลายรูปแบบแตกต่างกันไป แต่กองทุนที่ดีมีลักษณะทั่วไปที่เหมือนกัน และลักษณะที่ดีบางประการเหล่านี้ได้สรุปได้ ดังนี้

- (1) มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นอิสระ ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการโทรคมนาคม
- (2) มีระบบการเงินที่โปร่งใส
- (3) มีความเป็นกลางในตลาด ไม่ลำเอียงหรือเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการรายเดิมหรือผู้ประกอบการรายใหม่
- (4) การให้เงินอุดหนุนมีเป้าหมายกับผู้ได้รับประโยชน์ที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง เช่น ภูมิภาคที่มีต้นทุนการให้บริการสูง พื้นที่ชนบทที่ยังไม่มีการให้บริการ ประชากรที่มีรายได้ต่ำ ภาคการศึกษาและสาธารณสุขต่างๆ
- (5) การอุดหนุนควรเป็นเงินจำนวนที่ค่อนข้างน้อย ควรสนับสนุนเฉพาะบริการในส่วนที่ไม่มีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐศาสตร์ ผู้ประกอบการภาคเอกชนควรรับผิดชอบด้านการเงินในส่วนที่เหลือ
- (6) ใช้กระบวนการการประมูลที่มีการแข่งขันสำหรับการดำเนินการโครงการการครอบคลุมอย่างทั่วถึง กล่าวคือ ผู้ประมูลราคาต่ำสุดควรได้รับเงินอุดหนุนและได้รับสิทธิในการสร้างและดำเนินการโครงข่ายเพื่อขยายบริการ

กองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึงสามารถนำมาใช้เพื่ออุดหนุนการบริการอย่างทั่วถึงที่มีอยู่หรือเพื่อจัดให้มีการเข้าถึงหรือบริการอย่างทั่วถึงจากโครงข่ายที่สร้างขึ้นใหม่ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ชัดว่ากองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึงเป็นกลไกที่ดีที่สุดสำหรับการอุดหนุนโครงข่ายที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อขยายบริการอย่างทั่วถึงไปยังพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพในเชิงพาณิชย์

กองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึงเป็นเรื่องของการจัดเก็บรายได้และการแจกจ่ายเงินกองทุนโดยองค์กรอิสระ ที่มาของแหล่งรายได้ของเงินทุนนั้นมีความหลากหลาย ได้แก่

- (1) เงินอุดหนุนโดยตรงจากรายได้ทั่วไปของรัฐบาล
- (2) เงินสนับสนุนจากผู้ประกอบการโทรคมนาคม เช่น จากสัดส่วนของรายได้จากการให้บริการตามที่กำหนด
- (3) ดำเนินการต่อจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นองค์กรเอกชน การประมูลคลื่นความถี่ และ/หรือค่าใบอนุญาต/ค่าสัมปทาน
- (4) ภาษีจากผู้ใช้บริการที่เรียกเก็บโดยผู้ประกอบการกิจการโทรคมนาคม เช่น คิดต่อการใช้สายโทรศัพท์หนึ่งคู่
- (5) เงินสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม กองทุนถือเป็นตัวขับเคลื่อนที่ดีที่สุดสำหรับการสนับสนุนทางการเงินในการขยายขอบเขตการให้บริการไปยังพื้นที่ส่วนที่มีต้นทุนสูงหรือครอบคลุมกลุ่มประชากรเฉพาะกลุ่ม จากการศึกษากรอบการทำงานของกองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึงในกลุ่มประเทศอาเซียน สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงอัตราการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการ USO ในกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเทศ	อัตราการจัดเก็บค่า USO	หน่วยงาน/องค์กรกำกับดูแล
บรูไน ดารุสซาลาม (Brunei Darussalam)	ไม่มีข้อมูล	กระทรวงการสื่อสาร (The Ministry of Communication) องค์กรว่าด้วยอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (The Authority of Information Technology Industry: AITI) สภาไอทีแห่งชาติบรูไนดารุสซาลาม (The Brunei Darussalam National IT Council: BIT Council)
กัมพูชา (Cambodia)	ร้อยละ 2.00 – 3.00 ของรายได้สุทธิที่ต้องเสียภาษี	กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม(The Ministry of Posts and Telecommunications: MPT) หน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของกัมพูชา (Telecommunication Regulator of Cambodia: TRC)
อินโดนีเซีย (Indonesia)	ร้อยละ 1.25 ของกำไรขั้นต้นที่เรียกเก็บจากผู้ประกอบการโทรคมนาคมทุกราย	กระทรวงการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (The Ministry of Communication and Information: MCIT) หน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของอินโดนีเซีย (The Indonesian Telecommunication Regulatory Authority: BRTI)
ลาว (Laos)	ไม่มีข้อมูล	กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม (The Ministry of Posts and Telecommunications: MPT) หน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมของลาว (Lao Telecommunication Regulatory Authority)
มาเลเซีย (Malaysia)	ร้อยละ 6.00 ของรายได้สุทธิจากการประกอบกิจการ	กระทรวงการสื่อสารและมัลติมีเดีย(The Ministry of Communication and Multimedia)
พม่า (Myanmar)	ร้อยละ 2.00 ของภาษีรายได้จากผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	กระทรวงคมนาคมและการสื่อสาร (The Ministry of Transport and Communications) คณะกรรมการกำกับดูแลการสื่อสารเมียนมา (Myanmar Communications Regulatory Commission)
ฟิลิปปินส์ (Philippines)	ไม่มีข้อมูล ไม่มีกองทุน USO	กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (The Department of Information and Communication Technology: DICT)

ประเทศ	อัตราการจัดเก็บค่า USO	หน่วยงาน/องค์กรกำกับดูแล
		คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (National Telecommunications Commission: NTC)
สิงคโปร์ (Singapore)	ไม่มีข้อมูล	องค์กรการพัฒนาสื่อข้อมูลสารสนเทศการสื่อสาร (Info-communications Media Development Authority) ประเทศอัจฉริยะและสำนักงานรัฐบาลดิจิทัล (Smart Nation and Digital Government Office) หน่วยงานด้านเทคโนโลยีรัฐบาล (Government Technology Agency: GovTech)
เวียดนาม (Vietnam)	ร้อยละ 3.00 ของรายได้จากผู้ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน ร้อยละ 4.00 ของรายได้จากค่าบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (The Ministry of Information and Communication: MIC) สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (The Authority of Telecommunications)

จากตัวอย่างกรอบการทำงานข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การจัดเก็บรายได้เข้ากองทุนในกลุ่มประเทศอาเซียนจะมีการจัดเก็บค่า USO อยู่ที่ประมาณร้อยละ 2.00 – 5.00 ของรายได้จากผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการกิจการโทรคมนาคมทุกราย จะมีเพียงแค่ประเทศมาเลเซียเท่านั้นที่มีการเก็บค่า USO ที่มากกว่าร้อยละ 5.00 โดยจะมีการถ่วงน้ำหนักของรายได้สุทธิทั้งหมดผ่านสูตรการคำนวณ ส่วนประเทศที่ไม่มีข้อมูล เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บรูไน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ประเทศเหล่านี้อาจอยู่ในช่วงขั้นตอนการจัดให้มีกองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึง หรือไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้มีกองทุนเพื่อการครอบคลุมอย่างทั่วถึงก็ได้

สำหรับประเทศไทย รายได้ที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ได้จัดสรรให้กับกองทุนฯ ตามประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมที่ กสทช. ประกาศกำหนดนั้น จะนำไปใช้ดำเนินการจัดให้มีบริการ USO ตามแผนที่ประกาศกำหนดต่อไป

ส่วนที่ 4 สารสำคัญของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)

4.1 สารสำคัญของแผน

การกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) ได้มีการพิจารณาจัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับภาพรวมสถานการณ์การให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทย และสภาพปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งภายในแผนฯ ดังกล่าวนี้นี้ประกอบด้วยพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ พร้อมทั้งประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมในพื้นที่ชนบท พื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ พื้นที่ที่ยังไม่มีผู้ให้บริการ หรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม รวมถึงการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคมซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) ซึ่งมีสาระสำคัญในการแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของการให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานในประเทศไทย โดยได้มีการให้ความหมายของ “บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน” ไว้ว่าบริการโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ รวมถึงสนับสนุนการจัดให้มีอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และหรือส่วนประกอบอื่น ตลอดจนการจัดให้มีการส่งเสริมและเพิ่มทักษะความรู้แก่ กลุ่มเป้าหมาย ให้เข้าถึงบริการโทรคมนาคมได้อย่างทั่วถึง ภายใต้แนวทางการขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ซึ่งในปัจจุบันแนวโน้มของการใช้งานโทรคมนาคมของประเทศไทยพบว่า รูปแบบของบริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Subscribers) ปัจจุบันได้รับความนิยมที่น้อยลง สำหรับโครงข่ายการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นมีความครอบคลุมการให้บริการเกือบทั่วทั้งประเทศ แต่อย่างไรก็ตามยังมีประชาชนจำนวนหนึ่งที่ไม่เข้าถึงบริการ (Coverage Gap) เนื่องมาจากความห่างไกลของพื้นที่ และอาจเกิดจากช่วงรอยต่อของสัญญาณอันเป็นอุปสรรคของความต่อเนื่อง และบริการอินเทอร์เน็ตที่ปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้น ประเทศไทยมีอัตราการใช้งานอินเทอร์เน็ตในรูปแบบความเร็วสูงเพิ่มขึ้นอย่างแพร่หลาย รวมถึงปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้ประชาชนนิยมหันมาใช้มากยิ่งขึ้น เช่น ค่าบริการที่ลดลง ความเร็วในการใช้งานมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น การส่งเสริมการตลาดของเครือข่าย เป็นต้น แต่สำหรับการที่จะช่วยลดช่องว่างระหว่างเขตเมืองและชนบทจากการได้รับบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ครอบคลุมนั้นยังต้องอาศัยปัจจัยของ การเข้าถึงเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงความรู้ความสามารถในการใช้งาน หรือการประยุกต์ใช้งานในด้านต่าง ๆ ในทุกภาคส่วนจึงจะสามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้

จากรูปแบบของการใช้งานบริการโทรคมนาคมพื้นฐานข้างต้นของประเทศไทยที่มีความครอบคลุมเกือบทั่วทั้งประเทศ แต่ยังคงมีประชาชนส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมได้ด้วยเหตุปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน ในหลายแง่ของประเด็นปัญหา ได้แก่

ปัญหาด้านบริการการศึกษา สถานศึกษาในเขตชนบทอีกหลายแห่งที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้ตั้งสถานศึกษาในเขตเมือง รวมทั้งบริการอินเทอร์เน็ตสำหรับสถานศึกษายังไม่ได้มาตรฐาน ขาดประสิทธิภาพ และไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งเป็นการบ่งชี้ถึงปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในมิติเชิงพื้นที่ และเกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากรูปแบบของการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไปจากสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัส COVID-19 ที่รูปแบบถูกเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนออนไลน์ในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่นักเรียนแต่ละคนต้องเรียนที่บ้านตนเอง ซึ่งเป็นการขยายช่องว่างของบริการให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ทำให้สำนักงาน กสทช. จึงจำเป็นต้องเข้าช่วยเหลือ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกันตามศักยภาพและการเข้าถึงเทคโนโลยี ตลอดจน การสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย สอดคล้องต่อบริบทของแต่ละกลุ่มช่วงอายุ และแต่ละพื้นที่ สามารถรองรับการเรียนการสอนออนไลน์ในยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และสามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไปได้

ปัญหาด้านสาธารณสุข เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล นอกเขตเมือง และหน่วยบริการทางการแพทย์ (หน่วยบริการสาธารณสุข) ในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการรองรับระบบสาธารณสุขทางไกล รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพประชาชนที่เปลี่ยนไปที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัส COVID-19 ประชาชนมีความสนใจในสุขภาพตนเองมากขึ้นส่งผลให้ในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลมีการขยายตัวมากขึ้น ดังนั้นการประยุกต์ใช้เครือข่ายโทรคมนาคมเพื่อแก้ไขความเหลื่อมล้ำในการให้บริการ และพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพแบบไร้รอยต่อ (Seamless Service Network) ที่สามารถเชื่อมโยงบริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิเข้าด้วยกัน สามารถอำนวยความสะดวกในบริการทางสาธารณสุขแก่ประชาชนได้

ปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง ทั้งที่เกิดในเชิงพื้นที่ระหว่างเขตเมืองและชนบทในการเข้าถึงบริการของภาครัฐ และในเชิงสถานะของทางรายได้ระหว่างคนรวยกับคนจนในการเข้าถึงบริการ รวมทั้งการเข้าถึงของกลุ่มเป้าหมายทางสังคมอื่นๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย USO ได้แก่ คนพิการ เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย ผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ที่ยังมีช่องว่างในการเข้าถึงบริการ เพื่อเป็นการเข้าช่วยเหลือประชาชนกลุ่มดังกล่าวจึงต้องมีการจัดบริการโทรคมนาคมเพื่อการบริการแก่ประชาชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น

ปัญหาด้านการเพิ่มขีดความสามารถเชิงดิจิทัลของภาครัฐ ซึ่งปัญหาของประสิทธิภาพและความขาดแคลนระบบโทรคมนาคมยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติการเกิดอุปสรรค และขาดการบูรณาการข้ามหน่วยงาน รวมถึงปัญหาความมั่นคงด้านโทรคมนาคมที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแล ป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน ทั้งจากภัยคุกคามภายในประเทศ ภัยภายนอกประเทศ ภัยธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติและความมั่นคงของมนุษย์ต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการต่อยอดและประยุกต์โครงข่ายของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

จากภาพรวมสถานการณ์การให้บริการโทรคมนาคมและประเด็นปัญหาของประเทศไทย สามารถกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการ USO ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) โดยมุ่งเน้นไปที่การต่อยอดและประยุกต์ใช้ประโยชน์จากโครงข่าย อุปกรณ์ และบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน (Network and Internet Service) ที่ได้ติดตั้งแล้วเสร็จและเปิดให้บริการแล้วในแผน USO ฉบับที่ 1 และ 2 มาเป็นแพลตฟอร์มการสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication Platform) เพื่อยกระดับการบริการของภาครัฐ ให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการร่วมกันกับทุกภาคส่วน และให้เข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน จังหวัด และภูมิภาค เช่น บริการทางการแพทย์ การศึกษา

สาธารณสุข ความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และประโยชน์สาธารณะ ด้วยรูปแบบการพัฒนาต่อยอดทั้งในแนวตั้งและแนวนอน (Vertical and Horizontal Linkage) อย่างครบวงจรมากขึ้นในอนาคต ตลอดจนการพัฒนาและขยายระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพิ่มเติมให้มีความครอบคลุม ทัวถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม ทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม เพื่อลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำ อันเกิดจากการขาดแคลนโครงข่ายและสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพให้กับประชาชนให้สามารถเข้าถึงและใช้งานบริการสื่อสารโทรคมนาคมพื้นฐาน ซึ่งนำไปสู่กำหนดวัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) ดังนี้

4.2 วัตถุประสงค์

- (1) พัฒนา ขยาย และกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานให้ครอบคลุมพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมายของประเทศ
- (2) ส่งเสริม สนับสนุน และต่อยอดการนำบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3) สร้างโอกาสและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจากการใช้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อเข้าถึงบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข บริการภาครัฐ ตลอดจนด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะ
- (4) พัฒนาศักยภาพประชาชนเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 เป้าหมายและตัวชี้วัด

- (1) กระจายความครอบคลุมของบริการโทรคมนาคมพื้นฐานให้แก่กลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - (1.1) ระดับหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 98 ของหมู่บ้านทั่วประเทศ
 - (1.2) หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร จำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 จุดบริการ
- (2) จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - (2.1) หน่วยงานด้านการศึกษา อย่างน้อย 1 ระบบ
 - (2.2) หน่วยงานด้านสาธารณสุข อย่างน้อย 1 ระบบ
 - (2.3) หน่วยงานด้านความมั่นคงหรือประโยชน์สาธารณะ อย่างน้อย 2 ระบบ
- (3) จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะแก่กลุ่มเป้าหมาย
 - (3.1) ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม อย่างน้อย 1 ระบบ
 - (3.2) คนพิการ อย่างน้อย 1 ระบบ
- (4) มีเครื่องมือในการกำกับดูแลและติดตามประเมินผลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม อย่างน้อย 1 รูปแบบ

4.3 ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการการศึกษา

(1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (1.1) ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของสถานศึกษาในเขตเมืองและพื้นที่นอกเมือง

- (1.2) บริการอินเทอร์เน็ตสำหรับสถานศึกษายังไม่ได้มาตรฐานขาดประสิทธิภาพ และไม่เพียงพอต่อการใช้งาน
- (1.3) ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส (Opportunity inequality) ในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน สืบเนื่องจากการเรียนผ่านระบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)
- (1.4) หน่วยบริการการศึกษาในลักษณะอื่นๆ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตหรือมีแต่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน

(2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

- กลยุทธ์ที่ 1 ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต
- กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มการเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2

บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข

(1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (1.1) ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของประชาชนในพื้นที่ห่างไกลนอกเขตเมือง
- (1.2) การขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุข (Medical assistant) ความขาดแคลนแพทย์เฉพาะทาง หน่วยบริการทางการแพทย์ (หน่วยบริการสาธารณสุข) ในพื้นที่นอกเขตเมืองยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการรองรับระบบสาธารณสุขทางไกล
- (1.3) ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ประชาชนมีความสนใจในสุขภาพตนเองมากขึ้นส่งผลให้ในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลมีการขยายตัวมากขึ้น
- (1.4) การประยุกต์ใช้เครือข่ายโทรคมนาคมและการเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพแบบไร้รอยต่อ (Seamless Service Network) ที่สามารถเชื่อมโยงบริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิเข้าด้วยกันจะสามารถอำนวยความสะดวกในบริการทางสาธารณสุขแก่ประชาชนได้

- (2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
- กลยุทธ์ที่ 1 ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต
- กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุขผ่านระบบโทรคมนาคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม
- (1) สถานะแวดล้อมและสภาพปัญหา
- (1.1) ปัจจุบันประเทศไทยมีบริการโทรคมนาคมเฉพาะทางรองรับกลุ่มเป้าหมาย USO เพียง 2 ระบบ คนพิการทางสายตา (Daisy) และคนพิการทางการมองเห็นและได้ยิน (TTRS) ซึ่งให้บริการเต็มศักยภาพและเริ่มไม่เพียงพอที่จะรองรับต่อปริมาณการใช้งาน
- (1.2) คนพิการประเภทอื่นยังคงต้องการบริการโทรคมนาคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตน
- (1.3) กลุ่มเป้าหมาย ของ USO เช่น คนชรา ผู้ป่วย ผู้มีรายได้น้อย เกษตรกร ชาวประมง คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ยังคงขาดแคลนบริการโทรคมนาคมที่จะอำนวยความสะดวกหรือเสริมสร้างขีดความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ด้วยตนเอง เป็นต้น
- (2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
- กลยุทธ์ที่ 1 ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต
- กลยุทธ์ที่ 2 จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมแก่กลุ่มเป้าหมาย
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- (1) สถานะแวดล้อมและสภาพปัญหา
- (1.1) บริการต่างๆ ของภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมส่วนใหญ่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง ส่งผลให้ประชาชนผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกล ทุรกันดาร กลุ่มคนชายขอบ ผู้ด้อยโอกาส ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการภาครัฐได้โดยสะดวก ต้องสละทรัพยากรของตนในการเข้าถึงบริการดังกล่าวซึ่งเพิ่มความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการดำรงชีวิต
- (1.2) การให้บริการของภาครัฐ การบริหารราชการ และการแลกเปลี่ยน/นำส่ง/กระจายข้อมูลระหว่างส่วนกลาง ส่วน

ท้องถิ่น และชุมชน ในลักษณะเดิมที่ใช้รูปแบบเอกสาร และอาศัยการเดินทาง ที่อาจมีข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ ส่งผลให้เกิดการสิ้นเปลืองทรัพยากร เวลา การใช้พลังงาน ค่าใช้จ่าย และเสี่ยงต่ออุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการเดินทาง

- (1.3) งานภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ซึ่งปัญหาด้านประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการข้ามหน่วยงาน และความขาดแคลนระบบโทรคมนาคมยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติการเกิดอุปสรรค

(2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ 1 ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มการเข้าถึงภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร

ยุทธศาสตร์ที่ 5

บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อความมั่นคง

(1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (1.1) ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่บริหารจัดการเหตุฉุกเฉิน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยที่ส่วนใหญ่ เป็นการบริหารข้อมูลและการแจ้งเหตุผ่านระบบโทรคมนาคม อย่างไรก็ตาม ปัญหาของประสิทธิภาพและความขาดแคลนระบบโทรคมนาคม ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติการเกิดอุปสรรค

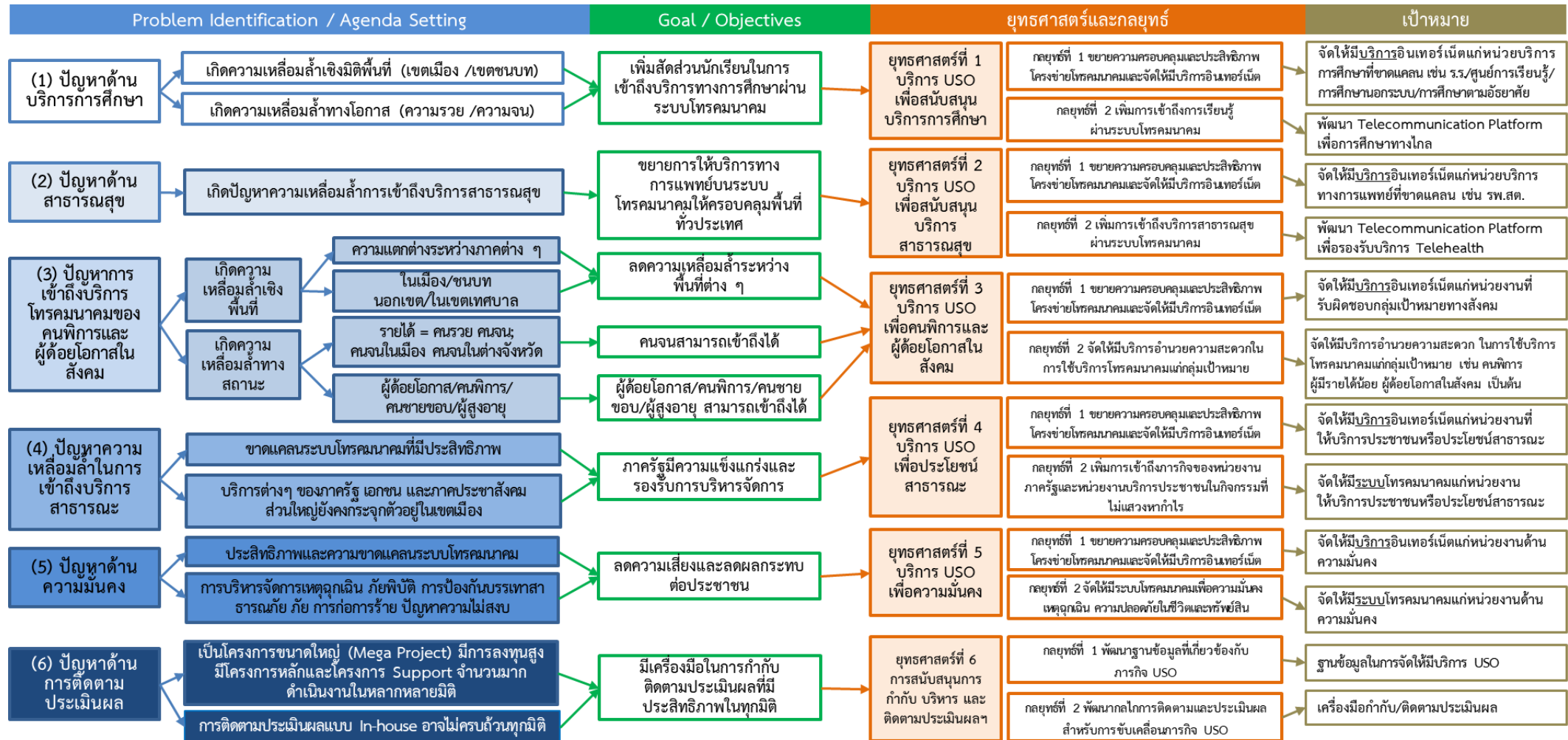
- (1.2) ปัญหาความมั่นคงด้านโทรคมนาคมที่ขาดประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแล ป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน ทั้งจากภัยคุกคามภายในประเทศ ภัยภายนอกประเทศ ภัยธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติและความมั่นคงของมนุษย์ต่างๆ

(2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

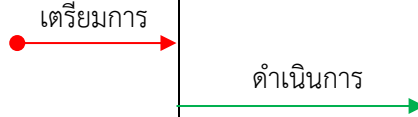
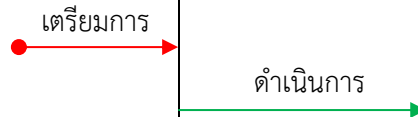
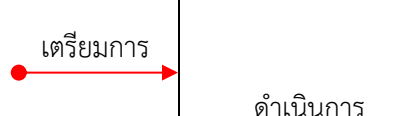
กลยุทธ์ที่ 1 ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต

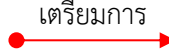
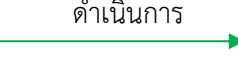
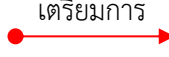
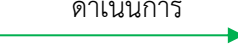
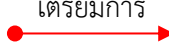
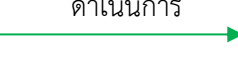
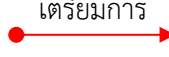
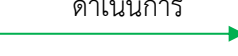
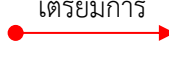
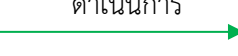
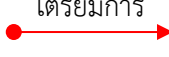
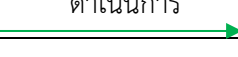
	กลยุทธ์ที่ 2 จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน
ยุทธศาสตร์ที่ 6	การสนับสนุนการกำกับ บริหาร และติดตามประเมินผลเพื่อ ขับเคลื่อนภารกิจภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (1) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา (1.1) โครงการ USO มักเป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) มีการลงทุนที่สูง มีขอบเขตดำเนินงานใน หลากหลายมิติ ประกอบด้วยโครงการหลักและโครงการ Support จำนวนมาก (1.2) การติดตามและประเมินผลในลักษณะ In-house อาจ ทำได้ไม่ครบถ้วนทุกมิติ (1.3) ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นระบบมีมาตรฐาน เป็นที่ ยอมรับและสอดคล้องตามหลักวิชาการ (2) แนวทางขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนารูขี้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจการจัด ให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ บริการเพื่อสังคม กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนากลไกการติดตามและประเมินผล สำหรับ การขับเคลื่อนภารกิจการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อ สังคม

ภาพที่ 31 แสดงกระบวนการในการกำหนดแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)

ตารางที่ 19 ประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ
แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)

ยุทธศาสตร์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	กลยุทธ์	๒๕๖๖	๒๕๖๗	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 1 : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนบริการ การศึกษา	2,000	กลยุทธ์ที่ 1 : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต			- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่หน่วย บริการการศึกษาที่ขาดแคลน เช่น โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษา นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น
		กลยุทธ์ที่ 2 : เพิ่มการเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านระบบโทรคมนาคม			- พัฒนาแพลตฟอร์มการสื่อสาร โทรคมนาคม (Telecommunication Platform) เพื่อการศึกษาทางไกล
ยุทธศาสตร์ที่ 2 : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข	1,000	กลยุทธ์ที่ 1 : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต			- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่หน่วย บริการทางการแพทย์ที่ขาดแคลน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล (รพ.สต.) หน่วยบริการ สาธารณสุขอื่นๆ เป็นต้น
		กลยุทธ์ที่ 2 : เพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุขผ่านระบบ โทรคมนาคม			- พัฒนาแพลตฟอร์มการสื่อสาร โทรคมนาคม (Telecommunication Platform) เพื่อรองรับบริการ Telehealth

ยุทธศาสตร์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	กลยุทธ์	๒๕๖๖	๒๕๖๗	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 3 : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ในสังคม	1,000	กลยุทธ์ที่ 1 : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต			- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบ กลุ่มเป้าหมายทางสังคม
		กลยุทธ์ที่ 2 : จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกในการใช้ บริการโทรคมนาคมแก่กลุ่มเป้าหมาย			- จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวก ในการใช้บริการโทรคมนาคมแก่ กลุ่มเป้าหมาย เช่น คนพิการ ผู้มี รายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เป็นต้น
ยุทธศาสตร์ที่ 4 : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อประโยชน์สาธารณะ	2,000	กลยุทธ์ที่ 1 : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต			- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่ หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนหรือ หน่วยงานบริการประชาชนใน กิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร
		กลยุทธ์ที่ 2 : เพิ่มการเข้าถึงภารกิจของหน่วยงานภาครัฐและ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหา กำไร			- จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานแก่ หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนหรือ หน่วยงานบริการประชาชนใน กิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร
ยุทธศาสตร์ที่ 5 : บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน เพื่อความมั่นคง	1,600	กลยุทธ์ที่ 1 : ขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพโครงข่าย โทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ต			- จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตแก่ หน่วยงานด้านความมั่นคง
		กลยุทธ์ที่ 2 : จัดให้มีระบบโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน			- จัดให้มีระบบโทรคมนาคมพื้นฐานแก่ หน่วยงานด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์	วงเงิน (หน่วย : ล้านบาท)	กลยุทธ์	๒๕๖๖	๒๕๖๗	เป้าหมาย
ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การกำกับ บริหาร และ ติดตามประเมินผลเพื่อ ขับเคลื่อนการกิจการจัดให้มี บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน และบริการเพื่อสังคม	400	กลยุทธ์ที่ 1 : พัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกิจการจัดให้มี บริการโทรคมนาคมพื้นฐานและบริการเพื่อสังคม	เตรียมการ	ดำเนินการ	- ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกิจการ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน และบริการเพื่อสังคม
		กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนากลไกการติดตามและประเมินผล สำหรับ การขับเคลื่อนการกิจการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานและบริการเพื่อสังคม	เตรียมการ	ดำเนินการ	- เครื่องมือในการกำกับ ติดตามและ ประเมินผลเพื่อขับเคลื่อนการกิจการ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน และบริการเพื่อสังคม
		รวมประมาณการค่าใช้จ่าย			8,000 ล้านบาท

ส่วนที่ 5 ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ

ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และระบบโทรคมนาคม นับเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา ยกระดับศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม การสร้างความพร้อมของภาคโทรคมนาคมไทยจำเป็นต้องอาศัยและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน ภาควิชาการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศทั้งในภาพรวมและทิศทางการพัฒนาภาคโทรคมนาคมไทย อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จะสามารถตอบสนองความต้องการทั้งในภาคประชาชนและธุรกิจ

ด้วยเหตุดังกล่าว การจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) ในครั้งนี้ จึงได้พิจารณาถึงแนวนโยบายของรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่ต้องการมุ่งเน้นและบรรลุผลภายในห้วงเวลาของแผนและเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายย่อยในมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเติบโตต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอน และความซับซ้อนที่มากขึ้นของโลกยุคใหม่

5.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการ การจัดสรรงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของประเทศและประชาชน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี ประกอบไปด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ภาพที่ 32 แสดงแผนยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ครอบคลุมทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง ความมั่นคงทางพลังงาน การวิจัยและพัฒนา และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางด้าน ICT และเสริมสร้างความรู้และกระจายโอกาสในการเข้าถึงโครงข่ายบรอดแบนด์หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของพื้นที่ ทั้งในส่วนของโครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและโครงข่ายบรอดแบนด์ความเร็วสูง การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในระดับมาตรฐานสากลด้วยการสร้างโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรม ICT และใช้ ICT ในการสร้างนวัตกรรมบริการภาครัฐแบบบูรณาการ ประยุกต์ ICT เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต การค้า อุตสาหกรรม การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การศึกษา การบริการ และการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้มีแนวทางที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านความมั่นคงทางด้านรายได้และการออม การกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรมทั้งในด้านบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มด้อยโอกาส ตลอดจนมีการเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อประชากรสูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

5.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งหนึ่งในประเด็นพิจารณาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) นี้มุ่งเน้นการพัฒนาในระดับจุลภาคเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่าง

เต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการและแนวคิด 4 ประการ ได้แก่ (1) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้วลุกไว” (3) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ และ (4) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG) และมีเป้าหมายหลักที่ต้องการบรรลุผล 5 ประการ ประกอบด้วย (1) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ (3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม (4) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน และ (5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่

ภาพที่ 33 แสดงเป้าหมาย 5 ปี ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

เป้าหมาย 5 ปี ภายใต้แผนฯ 13

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

13 หมายความว่าสู่การพลิกโฉมประเทศไทย ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 มิติ ดังนี้

(1) มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย ซึ่งให้ความสำคัญกับฐานภาคการผลิตและบริการเดิมที่ไทยมีความแข็งแกร่งโดยนำเอาการศึกษาวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตที่มีมูลค่าสูงขึ้นและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน ประกอบด้วย 6 หมายความว่า ได้แก่ หมายความว่าที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง หมายความว่าที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หมายความว่าที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก หมายความว่าที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง หมายความว่าที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค หมายความว่าที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

(2) **มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม** ซึ่งให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำและกระจายศูนย์กลางทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้ที่ดีขึ้น ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปทำงานในเมือง รวมถึงเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย 3 หมายเหตุ ได้แก่ หมายเหตุที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ หมายเหตุที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็ดขาดได้อย่างยั่งยืน หมายเหตุที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

(3) **มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ซึ่งให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบจากภัยพิบัติ รวมถึงการประยุกต์ใช้โมเดลเศรษฐกิจ BCG ในการพัฒนาทั้งในระดับชุมชนและระดับผู้ประกอบการ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 2 หมายเหตุ ได้แก่ หมายเหตุที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ หมายเหตุที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(4) **มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ** ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยเชิงสถาบันของภาครัฐ ให้สามารถอำนวยความสะดวกภาคธุรกิจและประชาชน พร้อมทั้งปรับปรุงระบบการศึกษาเพื่อให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 2 หมายเหตุ ได้แก่ หมายเหตุที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต หมายเหตุที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

ภาพที่ 34 แสดง 13 หมายเหตุสู่การพลิกโฉมประเทศไทย

13 หมายเหตุสู่การพลิกโฉมประเทศไทย

15

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้มีการระบุถึงการพัฒนาในสาขาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมใหม่ๆ ที่ชัดเจน เพื่อตอบโจทย์อนาคตในหลายเรื่อง อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล บริการโลจิสติกส์ที่ทันสมัย รวมถึงเป้าหมายในการพัฒนาคนของคนไทยโดยสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานการณ์โลกยุคปัจจุบันที่รองรับคนทุกกลุ่มทุกวัยสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศซึ่งรวมถึงทักษะทางสังคมและพฤติกรรม (soft skill) และทักษะใหม่ที่สำคัญต่อการทำงาน (reskill) และการปรับปรุงภาครัฐสมัยใหม่ กลายเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่าง

เป็นรูปธรรม มีการจัดการเอกสารแบบดิจิทัล ทำงานอย่างคล่องตัวมีประสิทธิภาพ การใช้นวัตกรรม องค์ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเกษตร การท่องเที่ยว และบริการด้านการดูแลสุขภาพ ซึ่งการขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ดังกล่าวมีความจำเป็นต้องอาศัยระบบโทรคมนาคมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการพัฒนาต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมที่มีความพร้อมและครอบคลุม ทั้งนี้ หมายความว่าและเป้าหมายหลักภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับกรอบและทิศทางการพัฒนาภาคโทรคมนาคมไทยและส่วนเกี่ยวเนื่องในช่วงปี 2566 - 2570 ได้แก่

มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย โดยสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูง และส่งเสริมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การใช้งานดิจิทัล และนวัตกรรมในภาคการผลิต การบริการทางการแพทย์และสุขภาพ ที่สามารถตอบโจทย์พัฒนาการของเทคโนโลยีและสังคมยุคใหม่ในหลากหลายภาคส่วนและหลากหลายมิติ

มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ โดยสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ฐานข้อมูล และดิจิทัลแพลตฟอร์มเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเชิงธุรกิจ และการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพบริการสาธารณะในเมืองหลักและท้องถิ่นต่างจังหวัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ ตลอดจนการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม อันจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความมั่นคง และการเข้าถึงการศึกษา สาธารณสุข และบริการสาธารณะอื่นๆ ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของภาครัฐและบทบาทของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อมุ่งจัดการกับปัญหาเพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะอุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย ไฟป่า และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในมิติของการป้องกันและบรรเทาภัย

มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ โดยสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในด้านการศึกษา การฝึกอบรม การเรียนรู้ตลอดชีวิต การยกระดับและปรับทักษะแรงงานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโลกยุคใหม่ และสนับสนุนการบริหารจัดการภาครัฐ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกในการให้บริการสาธารณะที่ทันสมัย เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการของภาคประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และการบริการภาครัฐ

5.3 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ถูกจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยด้วยยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2580) โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์สูงสุดจากพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัล การประกันการเข้าถึงของคนทุกกลุ่ม การวางแผนจากข้อมูลความพร้อมของประเทศ และการรวมพลังทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนแผนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปอย่างแท้จริงในภาคเศรษฐกิจ สังคม ภาครัฐ ในช่วงระยะ 20 ปี ตามที่กำหนดวิสัยทัศน์คือ “ปฏิรูปประเทศไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” ดังนี้

ระยะที่ 1 (1 ปี 6 เดือน) Digital Foundation ประเทศไทยลงทุนและสร้างรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ระยะที่ 2 (5 ปี) Digital Thailand I: Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ

ระยะที่ 3 (10 ปี) Digital Thailand II: Full Transformation ประเทศไทยก้าวสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ

ระยะที่ 4 (10-20 ปี) Global Digital Leadership ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 35 แสดงภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทยในระยะเวลา 20 ปี

วิสัยทัศน์และเป้าหมายของการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คือ ปฏิรูปประเทศไทยให้สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (2) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (3) การสร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (4) การปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (5) พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และ (6) การสร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ภาพที่ 36 แสดงยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ที่มา : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องจากแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นนโยบายระดับชาติด้าน ICT และภาคโทรคมนาคมของรัฐบาลชุดปัจจุบัน อีกทั้งยังได้จัดทำขึ้นมาให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) โดยในระยะที่ 1 (1 ปี 6 เดือน) Digital Foundation และระยะที่ 2 (5 ปี) Digital Thailand I: Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางพระราชรัฐ สำนักงาน กสทช. ได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมให้มีความครอบคลุมทั่วประเทศ ตามเป้าหมายของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) และแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565) โดยมีประเด็นสำคัญประกอบการพิจารณา ได้แก่

- (1) การพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ครอบคลุมทั่วประเทศ และสามารถเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคอื่น
- (2) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Data Driven) เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำธุรกิจด้วยดิจิทัลและข้อมูลของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการพัฒนาไปสู่การทำธุรกิจด้วยระบบอัตโนมัติ
- (3) ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีความเชื่อมั่นในการเข้าถึงบริการสาธารณะพื้นฐาน เช่น การศึกษา สุขภาพ ข้อมูล และการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านสื่อดิจิทัล
- (4) เชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียวและใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ทนสถานการณ์พัฒนาบริการที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (Citizen Driven)
- (5) พัฒนากำลังคนในทุกสาขาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยสามารถทำงานผ่านระบบดิจิทัลแบบไร้พรมแดน

ในการจัดทำแผน USO ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) สำนักงาน กสทช. จึงได้พิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580) ในการก้าวเข้าสู่ระยะที่ 3 (10 ปี) Digital Thailand II: Full Transformation ประเทศไทยก้าวสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีประเด็นสำคัญประกอบการพิจารณา ได้แก่

- (1) อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงถึงทุกหมู่บ้านและรองรับการหลอมรวมและการเชื่อมต่อทุกอุปกรณ์
- (2) ภาคการเกษตร การผลิต และบริการ แข่งขันได้ด้วยนวัตกรรมดิจิทัล และเชื่อมโยงประเทศไทยสู่การค้าในระดับภูมิภาคและระดับโลก
- (3) ประชาชนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี/ข้อมูลทุกกิจกรรมในชีวิตประจำวัน
- (4) รัฐจัดให้มีบริการที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชน เปิดเผยข้อมูลและให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- (5) ประเทศไทยเกิดงานคุณค่าสูง และกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญดิจิทัลเฉพาะด้านเพียงพอต่อความต้องการ

- (6) ประเทศไทยมีกฎหมาย/ระเบียบที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้า การทำธุรกรรมดิจิทัล

5.4 แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566)

แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 ได้ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศทางด้านโทรคมนาคม รวมถึงความสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติที่มีความเกี่ยวข้อง อาทิ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) รวมทั้งนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนานโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมในระดับสากล

แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 ได้กำหนดกรอบการพัฒนาเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการประกอบกิจการโทรคมนาคม ส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรมเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล เพื่อให้มีโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐานที่ครอบคลุมทั้งมิติเชิงพื้นที่และเชิงสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม มุ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากรโทรคมนาคมให้เพียงพอต่อการใช้งาน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่ครอบคลุมส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของกลไกตลาด และการวางรากฐานการกำกับดูแลที่เชื่อมโยงกับข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งส่งเสริมสร้างกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันมากขึ้น และได้กำหนดวิสัยทัศน์ ได้แก่ มุ่งพัฒนากิจการโทรคมนาคม ยุกระดับความครอบคลุมของโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการโทรคมนาคม สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้บริโภค สู่สังคมดิจิทัล เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

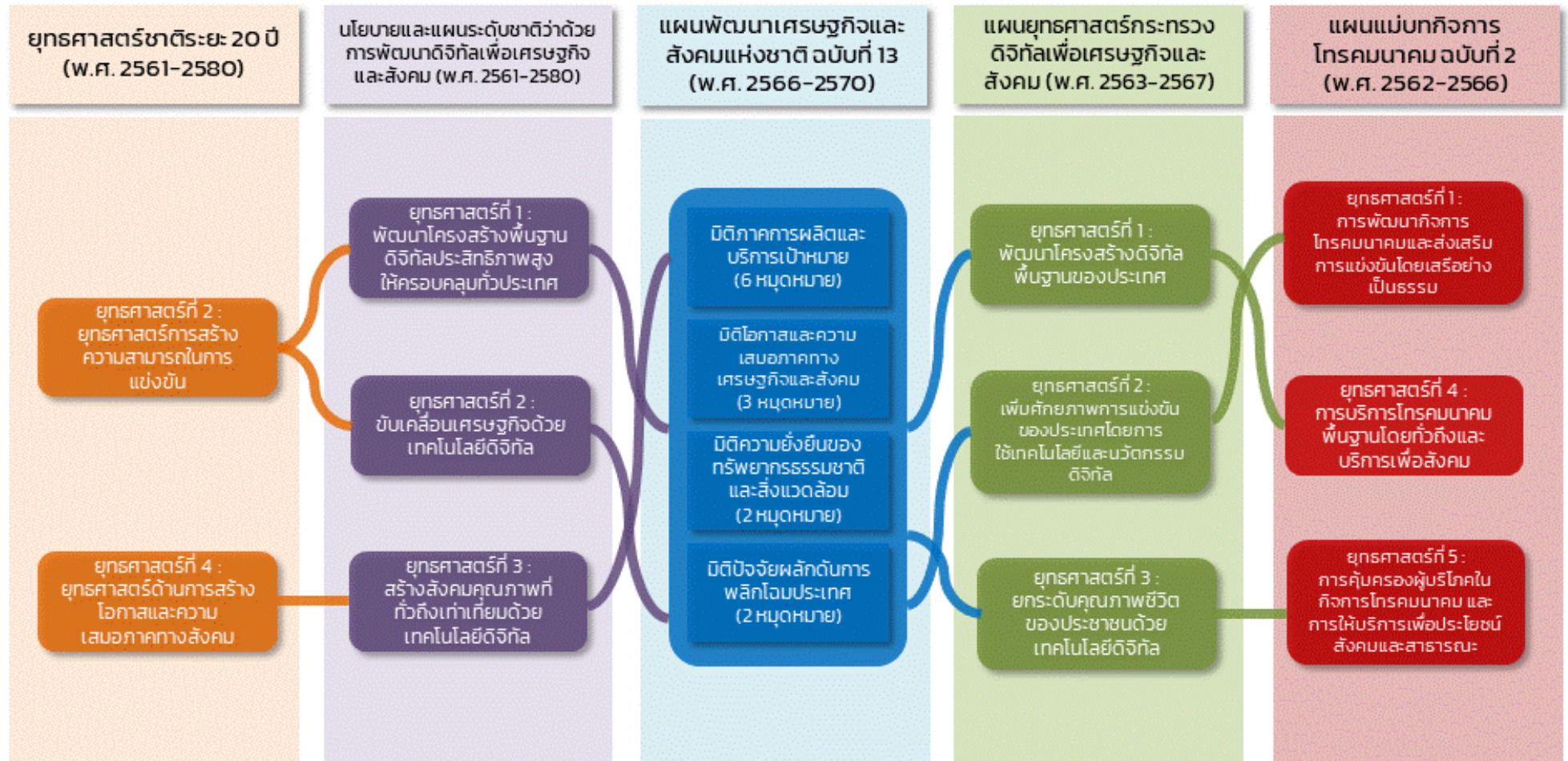
ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 -2566) มีทั้งสิ้น 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การพัฒนากิจการโทรคมนาคมและส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม (2) การอนุญาตและกำกับดูแล การประกอบกิจการโทรคมนาคม และกิจการวิทยุคมนาคม (3) การบริหารทรัพยากรโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพ (4) การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (5) การคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการโทรคมนาคม และการให้บริการเพื่อประโยชน์สังคมและสาธารณะ และ (6) สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ภายใต้แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม** ซึ่งได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไว้ ได้แก่ การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม และสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน ชุมชน และสังคม และรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล

5.5 ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศของแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566)

แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) หรือ USO 4 นี้ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อสนองตอบการกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยตามแนวนโยบายของรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติ ทั้งในส่วน 1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) 3) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580) และ 4) แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566) โดยมีรายละเอียดตามภาพที่ 37 ที่แสดงการสอดคล้องกันระหว่างแผน USO 4 นี้กับแนวทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติของประเทศไทย โดยแผน USO 4 นี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อเชื่อมโยงสอดคล้องไปยังนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี และยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังส่วนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ในส่วนมิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย (6 หมายความว่า) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม (3 หมายความว่า) มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2 หมายความว่า) และมิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ (2 หมายความว่า) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงลงไปที่แผนยุทธศาสตร์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2563-2567) ทั้งในส่วนยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างดิจิทัลพื้นฐานของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งต่อเนื่องไปยังแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562-2566) ในส่วนยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากิจการโทรคมนาคมและส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 5 การคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคมและการให้บริการเพื่อประโยชน์สังคมและสาธารณะ

ภาพที่ 37 แสดงแผนภูมิความสอดคล้องกับนโยบาย แผนระดับชาติ และแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม

เอกสารอ้างอิง

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 8/2562 เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ รวมทั้งการขยายบริการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและประโยชน์สาธารณะของประเทศ). (2562, 8 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 172 ง. หน้า 53 - 54
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน ครั้งที่ 2/2565. ฉบับที่ 17/2565 (2565, 30 มีนาคม), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2022/Pages/n1765.aspx>
- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566). (2561, 12 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 284 ง. หน้า 15
- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564). (2560, 30 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนพิเศษ 144 ง. หน้า 7
- ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2565). (2565, 27 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 139 ตอนพิเศษ 119 ง. หน้า 18
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580). (2562, 11 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 47 ก. หน้า 1
- พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544. (2544, 16 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 118 ตอนที่ 106 ก. หน้า 11 - 38
- ศิริรัตน์ วงศ์ประกรณ์กุล. (2563). ยุคใหม่ของการดูแลสุขภาพด้วยระบบนิเวศทางธุรกิจและเทเลเฮลธ์. วารสาร Mahidol R2R e-Journal, ปีที่ 7 (ฉบับที่ 2), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/mur2r/article/view/242001/167669>
- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย. ร่างข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนแรงงานไทยแห่งอนาคต. (2563, 16 กรกฎาคม). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.dct.or.th/digital-academy/detail/61>
- สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย. ระดับทักษะด้านดิจิทัลของคนไทย VS ประเทศเพื่อนบ้าน. (2565, 4 เมษายน). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.dct.or.th/th/knowledge/detail/141>
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. รายงานการติดตามและประเมินผลแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566) ระยะสามปีของแผน. 2565

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. รายงานดัชนีชี้วัดในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย ประจำปี 2563 – 2564 (Thailand Telecommunication Indicators Yearbook : 2010 – 2021). กรุงเทพฯ. 2565

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. รายงานผลการปฏิบัติงาน กสทช. ประจำปี 2564. (2565 มีนาคม). กรุงเทพฯ. 2565

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. เอกสารเสนอแนะ เรื่อง กิกะไฟเบอร์บรอดแบนด์ในประเทศไทย (Giga Thailand White Paper: Fiber Broadband Acceleration). (2565). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.nbt.go.th/News/Information/53196.aspx?lang=th-th>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566). (2565, 1 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2565 (ไตรมาส 1). (2565), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/เทคโนโลยีสารสนเทศ/เทคโนโลยีในครัวเรือน.aspx>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สำรวจผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2563. (2565), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/เทคโนโลยีสารสนเทศ/ผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.aspx>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เอกสารประกอบการระดมความเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13. (กุมภาพันธ์ 2564). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=12062

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2565 ของ สศช. “พลิกโฉมประเทศไทย ก้าวไปด้วยกัน”. (23 กันยายน 2565). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/Yearend/2022/Book_NESDCYearend2022.pdf

อรัชมน พิเชฐวรกุล, พรพล เทศทอง. (2562). การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานอย่างทั่วถึงในกฎหมายโทรคมนาคมกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปีที่ 10 (ฉบับที่ 2), [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.assumptionjournal.au.edu/index.php/LawJournal/issue/view/335>

Federal Communications Commission, Strategic Plan 2018-2022, (2018, 21 February). (online), Available: <https://www.fcc.gov/document/strategic-plan-2018-2022>

- International Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Yearbook 2021, Digital 2021, Talent 2021: summaries (Country Profile: Thailand), (2020). (online), Available: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2021/digital_2021.pdf
- International Institute for Management Development, IMD World Competitiveness Ranking 2021, (2021). (online), Available: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2021/digital_2021.pdf
- International Telecommunication Union, ITU Regional Initiatives 2018 - 2021. (online), Available: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Pages/regional-initiatives.aspx>
- OECD, OECD Economic Surveys: Thailand 2020 - Economic Assessment, (2020, 5 October). (online), Available: <https://www.oecd.org/economy/surveys/Economic-assessment-thailand-overview-2020.pdf>
- Ofcom, Plan of work 2021/22. (2021, 26 March). (online), Available: https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0019/216640/statement-plan-of-work-202122.pdf
- Portulans Institute. The Network Readiness Index Report 2021 Thailand. (2021). (online), Available: <https://networkreadinessindex.org/country/thailand/>
- United Nations. The Sustainable Development Goals (SDGs). (2018, October). (online), Available: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2016/The%20Sustainable%20Development%20Goals%20Report%202016.pdf>
- World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2020. (2020, October). (online), Available: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4
(พ.ศ. 2566)

การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย
ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4
(พ.ศ. 2566)

1. การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (Zoning Concept)

แนวทางการกำหนดพื้นที่เป้าหมายสำหรับการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมจะจำแนกตามหลักการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (Zoning Concept) โดยได้กำหนดนิยามของพื้นที่เป้าหมายในแต่ละลักษณะ ดังนี้

พื้นที่ที่มีบริการ (Zone A) หมายถึง พื้นที่ที่มีบริการโทรคมนาคม ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวสามารถได้รับบริการภายใต้สภาพตลาดการแข่งขันเสรี ทั้งในเชิงจำนวนผู้ให้บริการ คุณภาพ และราคา

พื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์แต่ยังขาดแคลนบริการ (Zone B) หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมยังมีไม่ทั่วถึง แต่คาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะมีศักยภาพและโอกาสในเชิงพาณิชย์ที่จะปรับเปลี่ยนไปสู่พื้นที่ที่มีบริการ (Zone A) ได้โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการแข่งขันและมีมาตรการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่มาใช้อย่างเหมาะสม

พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ (Zone C) หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังมีไม่ทั่วถึง และคาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ภายใต้สภาพตลาดและปัจจัยแวดล้อมในปัจจุบัน

พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ ไม่มีบริการ และยากต่อการเข้าถึง (Zone C+) หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังมีไม่ทั่วถึง และคาดว่าจะในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ อีกทั้งยังมีอุปสรรคทางด้านกายภาพในการเข้าถึงและอุปสรรคในการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม

2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ผู้ที่อาศัยในเขตเมืองแต่ขาดแคลนบริการ หรือไม่สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน หรือสามารถเข้าถึงได้แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพ

2.2 ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้น

2.3 หน่วยงานภาครัฐ หน่วยบริการการศึกษา ศาสนสถาน หน่วยบริการทางการแพทย์ หน่วยงานบริการประชาชนในกิจกรรมที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

2.4 ผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

3. การดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

3.1 การดำเนินการในพื้นที่ Zone A และ B จะเป็นการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม แก่กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 2.1, 2.3 และ 2.4

3.2 การดำเนินการในพื้นที่ Zone C และ C+ จะเป็นการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม แก่กลุ่มเป้าหมายตามข้อ 2.2, 2.3 และ 2.4 และจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมในมิติเชิงพื้นที่

ภาคผนวก ข

บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

เทคโนโลยีดิจิทัลได้สร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจสังคมความเป็นอยู่อย่างมาก ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่าเป็นตัวกระตุ้นให้การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวเกิดขึ้นทั่วโลกอย่างรวดเร็วและรุนแรงอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งสร้างผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบในทุกๆ มิติทุกภาคส่วน การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของโทรคมนาคมไทยอย่างครอบคลุมจึงมีความสำคัญอย่างมากเพื่อเป็นข้อมูลเชิงลึกในการกำหนดแนวทางและกรอบการจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566) ให้เป็นแผนงานที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาสังคมเข้าสู่ยุคดิจิทัลตามแนวนโยบายระดับประเทศและรองรับการดำเนินชีวิตรูปแบบใหม่โดยยึดหลักของการให้บริการโทรคมนาคมเป็นบริการที่ครอบคลุม ทั่วถึง และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและสร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกภาคส่วน

1. จุดแข็งของกิจการโทรคมนาคมไทย (Strength)

จากสถิติและดัชนีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับกิจการบริการโทรคมนาคมและการสื่อสารไทย โดยเฉพาะดัชนีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมดิจิทัลและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีสถิติแนวโน้มที่ดีขึ้นเกือบทุกด้าน เช่น จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2563 อยู่ที่ 170.70 เลขหมายต่อจำนวนประชากร 100 คน ซึ่งสูงที่สุด ในกลุ่มภูมิภาคอาเซียน สูงกว่าประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม และประเทศมาเลเซีย สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก และสูงกว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มประเทศในแถบยุโรปที่ถือได้ว่ามีระบบสาธารณสุขปลอดภัยพื้นฐานที่ดีมากของโลก

ตารางผนวกที่ 1 แสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก

Mobile-cellular telephone subscriptions per 100 inhabitants	2016	2017	2018	2019	2020
 Thailand*	177.43	179.64	184.27	190.64	170.70
 Singapore	149.65	146.84	148.82	155.65	144.05
 Vietnam	128.79	126.87	147.20	141.23	142.73
 Malaysia	141.65	136.12	134.53	139.60	135.09
 Brunei Darussalam	124.69	128.33	131.93	132.66	120.40
 Philippines	115.85	110.13	126.20	154.76	N/A
 Cambodia	123.32	116.0	119.49	129.92	N/A
 Indonesia	147.42	164.44	119.34	123.11	130.06
 Myanmar	95.36	89.82	113.84	N/A	N/A
 Lao P.D.R.	57.82	53.38	51.86	60.84	N/A
 World	100.60	102.70	104.90	107.80	107.00

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และ

ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพิ่มขึ้นสูงถึง 12.42 ล้านราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.20 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 หรือคิดเป็นสัดส่วน 54.90 ผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 100 ครัวเรือน และเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก ปี 2563 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ในกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก

ตารางผนวกที่ 2 แสดงสัดส่วนจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน ของประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ และค่าเฉลี่ยของโลก

Fixed-Broadband subscriptions per 100 inhabitants	2016	2017	2018	2019	2020
 Singapore	28.16	25.85	25.94	25.91	25.94
 Thailand*	10.70	12.13	13.55	14.87	16.85
 Vietnam	9.72	11.91	13.60	15.35	17.16
 Malaysia	8.86	8.64	8.55	9.28	10.38
 Brunei Darussalam	8.60	9.68	11.53	12.51	16.25
 Philippines	2.88	3.23	3.55	5.48	N/A
 Indonesia	2.00	2.35	3.32	3.80	3.92
 Cambodia	0.62	0.83	1.02	1.12	N/A
 Lao P.D.R.	0.36	0.39	0.64	1.06	N/A
 Myanmar	0.17	0.21	0.24	N/A	N/A
 World	12.20	13.60	14.10	14.90	15.80

ที่มา: ITU World Telecommunication / ICT Indicators Database และศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยในปี 2563 มี อัตราการเข้าถึงประชากรของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเคลื่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 112.70 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลก และปริมาณข้อมูลอินเทอร์เน็ตแบนด์วิธของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 36.54 สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของกิจการโทรคมนาคมไทย ที่มีการเข้าถึงเทคโนโลยีในระดับดีมาก มีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมและทั่วถึง และเกิดการใช้งานบนระบบโทรคมนาคมทั้งเพื่อการสื่อสารและเพื่อการใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับต้นๆ ของโลก

ภาพผนวกที่ 1 แสดงจุดแข็งด้านศักยภาพของกิจการโทรคมนาคมไทย

เมื่อพิจารณาบทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่มีผลต่อระดับความสามารถในการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการพัฒนาและยกระดับความพร้อมระดับประเทศ จากดัชนีตัวชี้วัดมาตรฐานสากล โดยดัชนีบ่งชี้ระดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร²⁴ (Network Readiness Index: NRI) จากการจัดอันดับ 130 ประเทศ ในปี 2563 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 51 แต่ในปี 2564 ประเทศไทยขยับลงมาอยู่ที่อันดับ 54 โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการประเมิน ประเทศไทยมีมิติการเข้าถึง (Access) ในปี 2564 โดดเด่นอยู่ในอันดับที่ 34 ซึ่งมีปัจจัยโดดเด่นได้แก่จำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตประจำที่ และค่าเฉลี่ยของอินเทอร์เน็ตแบนด์วิดท์ต่างประเทศ (International Internet Bandwidth) ที่สูงกว่าประเทศส่วนใหญ่และเมื่อเปรียบเทียบการจัดอันดับในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 3 รองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย

²⁴ เกณฑ์การคิดคะแนนถูกแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ **ด้านเทคโนโลยี** เป็นการวัดความพร้อมด้านเทคโนโลยีของประเทศว่ามีความพร้อมต่อการใช้งาน และมีการพัฒนามากแค่ไหน **ด้านบุคคล** เป็นการวัดความพร้อมในตัวบุคคล ว่ามีความพร้อมในการใช้งาน การเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ **ด้านการบริหาร** เป็นการวัดการบริหารนโยบายที่ส่งเสริมต่อการเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศ และ**ด้านผลกระทบ** เป็นการสำรวจผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาด้านต่างๆ

ตารางผนวกที่ 3 แสดงอันดับระดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index: NRI) เปรียบเทียบในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อันดับใน AEC (อันดับโลกจากทั้งหมด)	ประเทศ	คะแนน	กลุ่มประเทศ
 1 (7)	Singapore	80.01	รายได้สูง
 2 (38)	Malaysia	61.26	รายได้ปานกลางค่อนข้างสูง
 3 (54)	Thailand*	55.31	รายได้ปานกลางค่อนข้างสูง
 4 (63)	Vietnam	51.08	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ
 5 (66)	Indonesia	50.37	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ
 6 (83)	Philippines	45.27	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ
 7 (106)	Cambodia	36.39	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ
 8 (110)	Lao P.D.R.	35.64	รายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ

ที่มา: The Network Readiness Index Report 2021, Portulans Institute.

สำหรับสมรรถนะการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัลจากดัชนี Global Connectivity Index : GCI²⁵ จากการจัดอันดับ 79 ประเทศ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 46 โดยมีจุดแข็งจากการผลักดันนโยบายด้าน ICT การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และความครอบคลุมพื้นที่ของอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ และเมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (IMD World Digital Competitiveness Ranking : WDCR)²⁶ ซึ่งจัดทำโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development- IMD)²⁷ เพื่อจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจและต่อประเทศ จากการจัดอันดับ 64 ประเทศ ในปี 2564 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 38 ซึ่งมีอันดับเปลี่ยนแปลงดีขึ้น 1 อันดับ จากปี 2563 อันเป็นผลจากการเลื่อนอันดับขึ้นของปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) และปัจจัยด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศด้านดิจิทัล

²⁵ Global Connectivity Index (GCI) 2020

²⁶ IMD World Competitiveness Ranking 2021

²⁷ สถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (Digital Competitiveness Ranking) จากประเทศที่เข้าร่วมทั้งสิ้น 64 ประเทศ โดยดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลนี้ วัดจากปัจจัยหลัก 3 ด้าน ได้แก่ (1) **ด้านองค์ความรู้ (Knowledge)** เป็นการวัดความสามารถในการเข้าใจและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งมีปัจจัยย่อย ได้แก่ ความสามารถพิเศษ การฝึกอบรมและการศึกษา และความเข้มข้นทางวิทยาศาสตร์ (2) **ด้านเทคโนโลยี (Technology)** เป็นการวัดความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งมีปัจจัยย่อย ได้แก่ โครงสร้างการควบคุม เงินทุนและโครงสร้างเทคโนโลยี และ (3) **ด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness)** เป็นการวัดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของคน ธุรกิจ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ ได้แก่ ทักษะคนที่ปรับตัวได้, ความคล่องตัวทางธุรกิจ และการรวมกันของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางผนวกที่ 4 แสดงอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล
(IMD World Digital Competitiveness Ranking : WDCR)

ประเทศ	2564		2563	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
 Singapore	5	95.13	2	98.05
 Malaysia	27	73.29	26	75.99
 Thailand*	38	63.15	39	64.27
 Indonesia	53	50.14	56	50.08
 Philippines	58	47.16	57	50.03

ที่มา: The IMD World Digital Competitiveness Ranking 2021 และ 20220

ภาพผนวกที่ 2 แสดงอันดับดัชนี Network Readiness Index ของประเทศไทย

ภาพผนวกที่ 3 แสดงจุดแข็งด้านความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของประเทศไทย

ปัจจัยสำคัญที่ถือว่าเป็นอีกจุดแข็งหนึ่งคือ ยุทธศาสตร์และการผลักดันจากภาครัฐอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และกรอบการบริหารจัดการกิจการโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สถานะโทรคมนาคมไทยมีความเข้มแข็ง มีสภาพการแข่งขันในตลาดที่ดีที่นำไปสู่แนวโน้มของอัตราค่าบริการ ที่ลดลง มีความหลากหลายของรูปแบบการให้บริการด้วยคุณภาพที่สูงขึ้น ตลอดจนผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวก เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์นโยบายขับเคลื่อนประเทศ ทางด้านเศรษฐกิจสังคมและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเห็นได้ชัดว่ามีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อผลักดันการให้บริการโทรคมนาคมสื่อสารและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมและเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอย่างสอดคล้องในทุกนโยบายและแผนระดับประเทศทั้งระยะยาวและระยะสั้น ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และโดยเฉพาะแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2562 - 2566) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ซึ่งทำให้เกิดโครงการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชุมชนทั่วประเทศหรือโครงการอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน โครงการ USO Net และโครงการดิจิทัลชุมชน และโครงการสนับสนุนด้านดิจิทัลอื่นๆ อีกหลายโครงการ

ภาพผนวกที่ 4 แสดงจุดแข็งด้านความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ

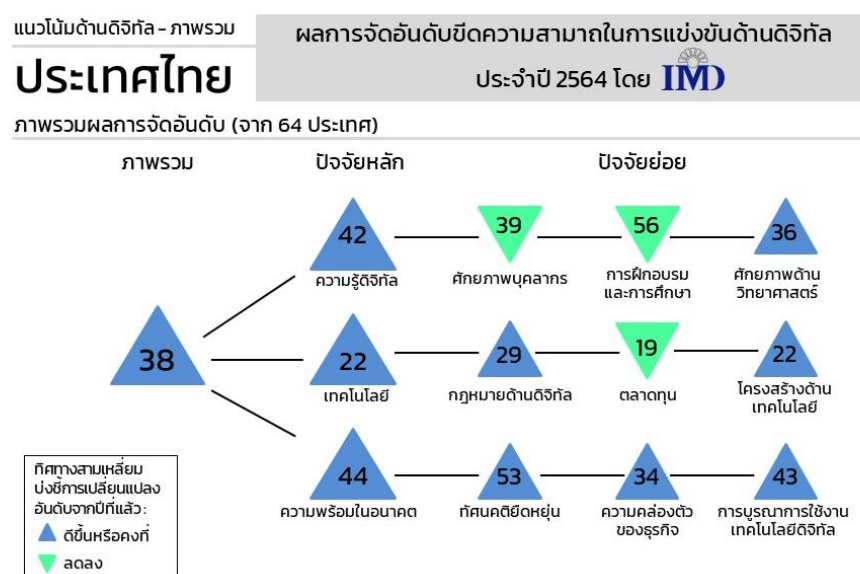
2. ข้อจำกัดกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ (Weakness)

ถึงแม้ว่าสภาพกิจการโทรคมนาคมซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าหลายประเทศ แต่เมื่อพิจารณาอันดับความสามารถด้านการแข่งขันระหว่างประเทศโดยรวมถูกจัดทำขึ้นโดยสถาบันการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจภายใต้ IMD World Competitiveness Center แม้ว่าประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันในปี 2564 ที่เพิ่มขึ้น 1 อันดับ โดยในปี พ.ศ. 2564 ขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 28 จาก อันดับที่ 29 ในปี พ.ศ. 2563 แต่ก็ยังคงตามหลังประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรคมนาคมและธุรกิจเทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร ประเด็นที่ยังเป็นข้อจำกัด ได้แก่ ความพร้อมในการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์จากภาครัฐแก่ประชาชน และร้อยละของครัวเรือนที่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งยังมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถึงแม้ว่าประเด็นเหล่านี้จะไม่ใช่ว่าประเด็นข้อจำกัดโดยตรงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ แต่หากวิเคราะห์ในมิติความสามารถในการแข่งขันของประเทศแล้วนั้น ทิศทางการแข่งขันและพัฒนาประเทศในอนาคตจำเป็นต้องอาศัยเสาหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มศักยภาพของประเทศโดยรวม

ซึ่งทำให้เกิดการบูรณาการด้านยุทธศาสตร์ในการสร้างประโยชน์จากระบบโทรคมนาคมที่มีอยู่ให้มีความครบถ้วนในทุกมิติ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อตอบโจทย์ในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและสวัสดิการสาธารณะรวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการของทั้งภาครัฐและเอกชน และสามารถสนับสนุนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อพิจารณาดัชนีการจัดอันดับความพร้อมของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Network Readiness Index : NRI) มีประเด็นที่สำคัญและเป็นประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ดัชนีชีวิตด้านพลเมือง ซึ่งวิเคราะห์ถึงประเด็นการขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการด้านแรงงานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลและจาก อุตสาหกรรมอื่นๆ มีความต้องการบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจำนวนมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดิจิทัลของประชาชนทั่วไปเพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับรายงานความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (Digital Competitiveness Ranking)²⁸ โดย IMD ปี 2564 ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดเป็นรายปัจจัยแล้วพบว่า ประเทศไทยยังคงต้องพัฒนาด้านองค์ความรู้ (Knowledge) เนื่องจากยังคงมีอันดับค่อนข้างต่ำในทางที่ไม่ดีนัก และเป็นปัจจัยที่ตึงรั้งให้การจัดอันดับของประเทศไม่ดีเท่าที่ควร โดยปัจจัยย่อยภายใต้ปัจจัยองค์ความรู้ที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างมาก คือ ปัจจัยย่อยการฝึกอบรมและการศึกษา (Training & Education) ที่มีอันดับลดลง 1 อันดับจากปี 2563

ภาพผนวกที่ 5 แสดงผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ประจำปี 2564

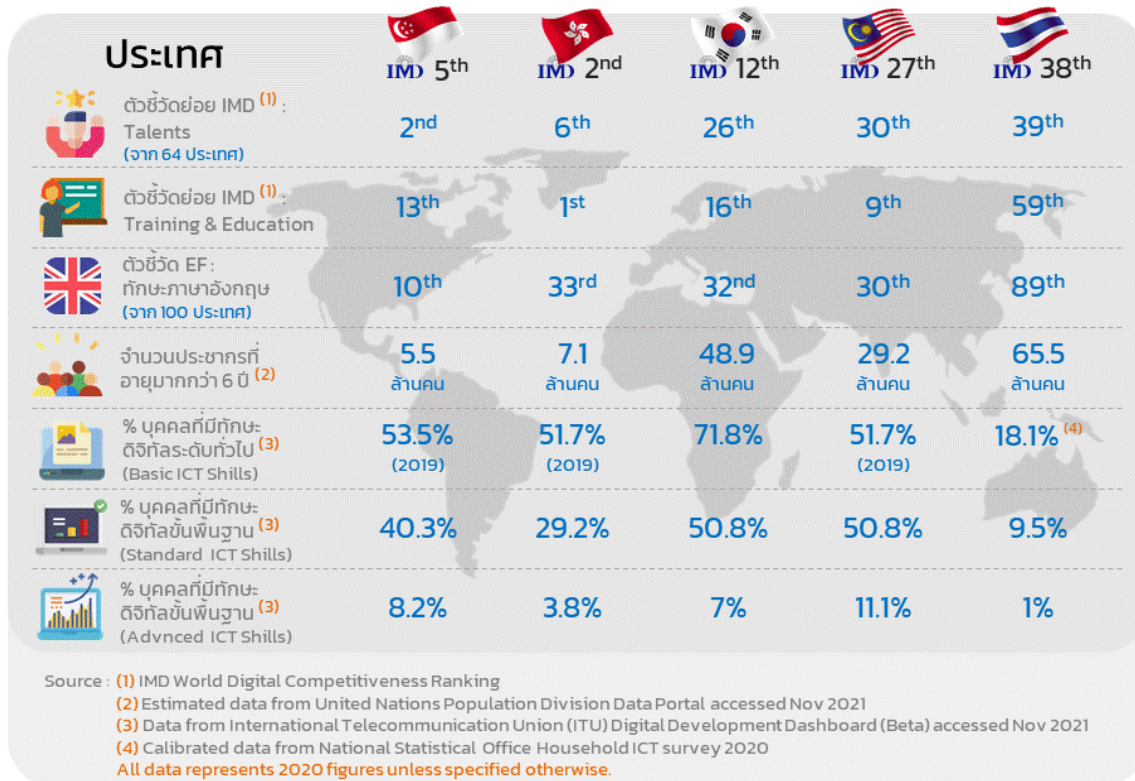
ที่มา : IMD World Competitiveness Center

เมื่อพิจารณาถึงระดับทักษะด้านดิจิทัลของประเทศไทยเทียบกับต่างประเทศ ซึ่งสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย รวบรวมข้อมูลผลการสำรวจจากดัชนีชี้วัดของ IMD และข้อมูลของ ITU ของพบว่า สิงคโปร์มีทักษะทางดิจิทัลอยู่ในอันดับที่ 2 จากประเทศสมาชิกทั้งหมด 64 ประเทศ และยังอยู่ในอันดับ 1 หากเทียบกับประเทศสมาชิกในอาเซียนที่เข้าร่วม สอดคล้องกับผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางดิจิทัลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนประเทศไทยมีทักษะทางดิจิทัลอยู่ในอันดับที่ 38 จากประเทศ

²⁸ IMD World Competitiveness Ranking 2021

สมาชิกทั้งหมด และเมื่อเทียบกับประเทศชั้นนำในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกทั้งสิ้น 4 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ ฮองกง เกาหลีใต้ มาเลเซีย ซึ่งประเทศไทยจะจัดอยู่ในอันดับท้ายสุด

ภาพผนวกที่ 6 แสดงระดับทักษะด้านดิจิทัลของประเทศไทยเทียบกับต่างประเทศ

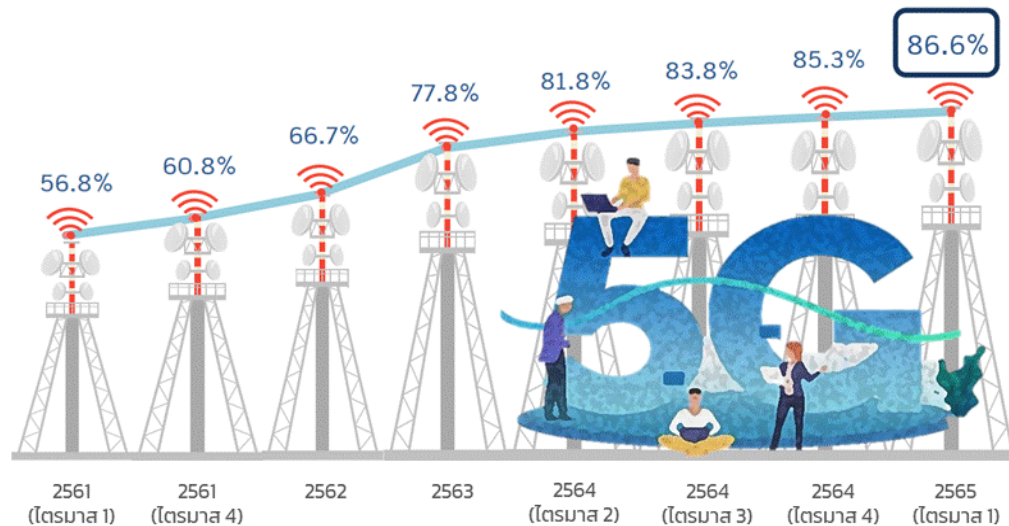

ที่มา: สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย

จากข้อมูลสำรวจผู้ทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2563 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่ามีจำนวนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT ในปี พ.ศ. 2563 เพียง 473,462 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 39,080 คน และหากพิจารณาเปรียบเทียบกับผู้ทำงานด้าน ICT ต่อจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 37.68 ล้านคน พบว่า มีสัดส่วนผู้ทำงานด้าน ICT คิดเป็นเพียงร้อยละ 1.26 จากจำนวนแรงงานทั้งหมดเท่านั้น อีกทั้งการขาดแคลนทักษะด้านดิจิทัลใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และจากรายงานตลาดแรงงานดิจิทัลจัดทำโดยสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย อัตราส่วนของประชากรที่มีทักษะดิจิทัลระดับทั่วไป (Basic ICT Skills) ของประเทศไทยในปี 2564 อยู่ที่ร้อยละ 18.1 ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 53.5 และร้อยละ 51.7 ตามลำดับ อัตราส่วนของประชากรที่มีทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐาน (Standard ICT Skills) ของประเทศไทยในปี 2564 อยู่ที่ร้อยละ 9.5 ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 40.3 และร้อยละ 41.6 ตามลำดับ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ห่างไกลกันมาก

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในรายงานการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2565 (ไตรมาส 1) ที่พบว่าแม้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล แต่ก็ยังคงมีความเหลื่อมล้ำของประชากรที่มีอินเทอร์เน็ตเข้าถึงในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลอยู่ โดยการคำนวณจากสัดส่วนร้อยละการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชากรในเขตเทศบาลและเปรียบเทียบกับสัดส่วนร้อยละการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตประชากรนอกเขตเทศบาล โดยในปี 2565 มีผลต่างหรือความเหลื่อมล้ำของประชากรที่มีอินเทอร์เน็ตเข้าถึงอยู่ที่ ร้อยละ 10.4 โดย

ถึงแม้ว่าผลต่างนี้จะลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศกลุ่ม OECD ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 4.65 ซึ่งทำให้เห็นได้ว่ากิจการโทรคมนาคมประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในเรื่องความเหลื่อมล้ำอยู่ ภาพผนวกที่ 7 แสดงร้อยละของประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ต พ.ศ. 2561 (ไตรมาส 1) – 2565 (ไตรมาส 1)

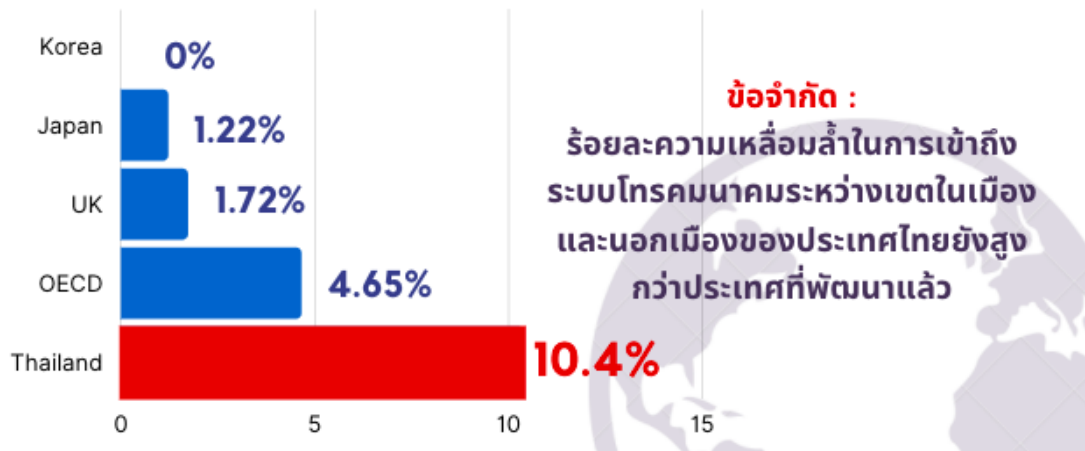
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางผนวกที่ 5 แสดงร้อยละของประชากรที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตในและนอกเขตเทศบาล พ.ศ. 2561 (ไตรมาส 1) – 2565 (ไตรมาส 1)

ภาคและเขตการปกครอง	ปี							
	2561 (ไตรมาส 1)	2561 (ไตรมาส 4)	2562	2563	2564 (ไตรมาส 2)	2564 (ไตรมาส 3)	2564 (ไตรมาส 4)	2565 (ไตรมาส 1)
ทั่วราชอาณาจักร	56.8	60.8	66.7	77.8	81.8	83.8	85.3	86.6
ในเขตเทศบาล	66.1	69.9	74.6	83.6	86.9	88.3	89.6	90.5
นอกเขตเทศบาล	49.6	53.3	60.1	73.2	77.7	80.1	81.7	83.3
กรุงเทพมหานคร	77.5	81.2	85.3	91.4	92.8	93.8	94.5	95.1
กลาง	62.5	66.7	72.0	81.2	85.4	87.0	88.4	90.1
เหนือ	49.0	52.6	59.6	72.0	75.6	77.8	78.7	79.8
ตะวันออก	46.2	50.0	56.8	70.9	75.4	78.7	80.8	81.8
ใต้	56.1	60.0	65.2	78.2	83.6	84.5	86.3	87.7

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพผนวกที่ 7 แสดงข้อมูลความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบโทรคมนาคมระหว่างเขตในเมืองและนอกเมือง

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพผนวกที่ 8 แสดงข้อจำกัดกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ

3. โอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทย (Opportunity)

นอกเหนือจากการมีกิจการโทรคมนาคมที่เข้มแข็งและมีระบบโทรคมนาคมเพื่อการสื่อสารที่ครอบคลุมทั่วถึงและมีประสิทธิภาพแล้วนั้น โอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทยที่ชัดเจนที่สุดคือ การขยายขอบเขตการสร้างประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมและบทบาทการช่วยยกระดับ สนับสนุน และร่วมผลักดันการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Telecom as a Strategic Enabler for Digital Economy Development) ซึ่งรวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของโครงสร้างและสวัสดิการพื้นฐานเพื่อประชาชน การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริการสาธารณะ การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน รวมถึงรองรับกิจการบริหารประเทศเพื่อความมั่นคงและความสงบปลอดภัย และโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาคและในระดับประเทศ โดยยังยึดหลักความเท่าเทียมกันของการให้บริการและความทั่วถึง ทั้งนี้ยังมีปัจจัยที่เพิ่มโอกาสในความสำเร็จคือทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชนได้เห็นความสำคัญและมีความต้องการใช้บริการโทรคมนาคมเพื่อเข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างมาก รวมถึงบทบาทภาครัฐที่ส่งเสริมและกระตุ้น

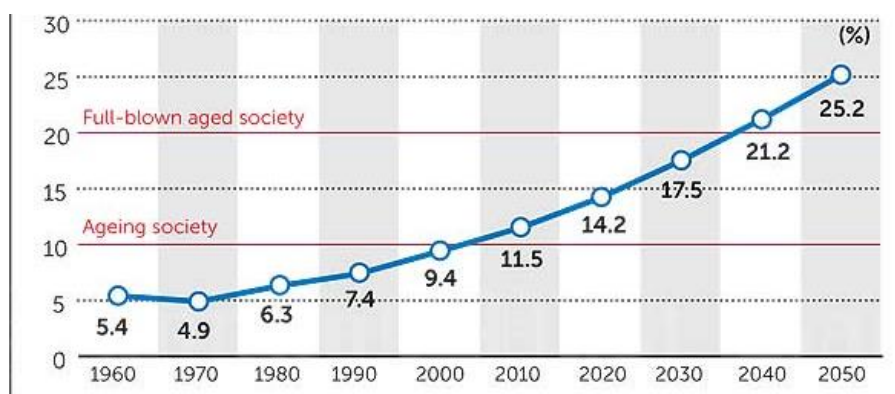
ความตระหนักรู้ให้กับประชาชนถึงบทบาทอินเทอร์เน็ต ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมทั้งอุตสาหกรรมทางตรงเช่นธุรกิจบริการเชื่อมต่อโครงข่ายอินเทอร์เน็ตและธุรกิจต่อเนื่อง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมในการยอมรับและปรับตัวเพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ประโยชน์ โดยมีโครงสร้างและสวัสดิการพื้นฐานที่บริการโทรคมนาคมสามารถเข้าไปเสริมประสิทธิภาพและคุณภาพหลัก ๆ ได้แก่

บริการโทรคมนาคมเพื่อยกระดับคุณภาพสวัสดิการพื้นฐานประชาชน โดยเฉพาะระบบการศึกษา การสาธารณสุขและการแพทย์ ซึ่งเป็นสวัสดิการพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิ์เข้าถึงและเท่าเทียมกัน อีกทั้งในเทคโนโลยีดิจิทัลได้ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนและการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขและการแพทย์ทำได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น และด้วยการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งจำกัดการเดินทางและการทำกิจกรรมในพื้นที่ทำให้มีความต้องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น เช่นในรูปแบบการเรียนการสอนผ่านออนไลน์หรือดิจิทัลแพลตฟอร์ม หรือการใช้บริการสาธารณสุข Telehealth ที่มีการดำเนินการนำร่องแล้วและได้รับผลตอบรับที่ดีมาก

บริการโทรคมนาคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการยกระดับคุณภาพการให้บริการภาครัฐ เช่น การใช้ระบบโครงข่ายโทรคมนาคมที่ครอบคลุมและมีความเร็วสูงในการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม เช่น การให้บริการระบบทะเบียนราษฎร์ บริการสาธารณสุข บริการทางการศึกษา รวมถึงการรับส่งข้อมูลจากพื้นที่ห่างไกลสู่ส่วนกลาง การจัดการระดับพื้นที่ ระดับจังหวัดและระดับชุมชน การรับแจ้งเรื่องร้องเรียนและปัญหาในพื้นที่ ในรูปแบบข้อมูลที่เป็นทั้งภาพเสียง และวิดีโอในรูปแบบ Real-time บนระบบออนไลน์เพื่อสามารถติดตามสถานการณ์และเพื่อการบริหารจัดการตัดสินใจที่รวดเร็ว รองรับรูปแบบการบริหารสั่งการจากส่วนกลาง (Centralized Command Center) ไปสู่ภูมิภาคและชุมชน และการรายงานผลการดำเนินงานหรือสถานการณ์ และนำส่งข้อมูลจากชุมชนส่วนภูมิภาค กลับเข้าสู่ส่วนกลาง

บริการโทรคมนาคมเพื่อคนด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการรับข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงบริการและสวัสดิการภาครัฐโดยเฉพาะสวัสดิการด้านสุขภาพและด้านการแพทย์ รวมถึงบริการโทรคมนาคมสำหรับการติดต่อสื่อสารของกลุ่มคนด้อยโอกาสด้วยกันเองและระหว่างคนปกติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยได้เข้าสู่ประเทศสังคมผู้สูงวัยแล้วและมีแนวโน้มจำนวนผู้สูงวัยที่มากขึ้นเมื่อเทียบกับสัดส่วนประชากรในวัยทำงานซึ่งทำให้เป็นระบบโทรคมนาคมซึ่งเป็นหนึ่งในระบบบริการพื้นฐานจำเป็นต้องมีการออกแบบและพัฒนาการให้บริการโดยคำนึงถึงคนกลุ่มผู้สูงวัยมากขึ้น

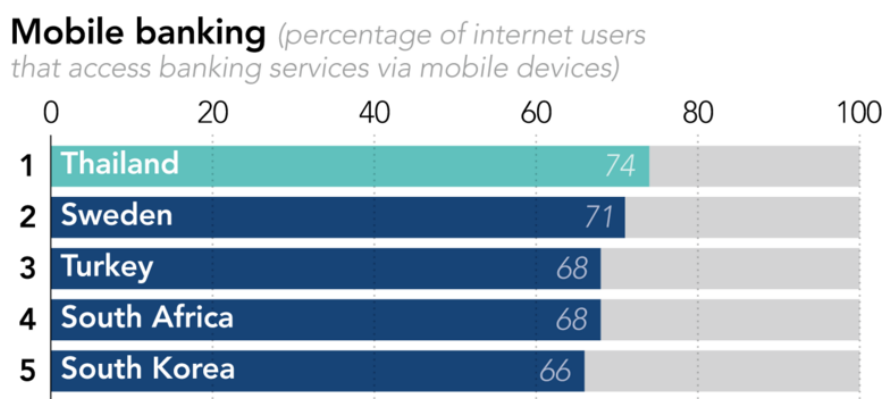
ภาพผนวกที่ 9 แสดงสัดส่วนร้อยละของประชากรสูงอายุเทียบกับประชากรทั้งหมด

ที่มา: National Statistical Office, National Economic and Social Development Board and Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute

บริการโทรคมนาคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในภาคเศรษฐกิจและการพาณิชย์ โดยเฉพาะในภาคเศรษฐกิจหลักของประเทศ ได้แก่การท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการระบาดของ COVID-19 ภาคการเกษตรที่ต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี Smart Farming ซึ่งต้องใช้ระบบโทรคมนาคมในการรับส่งและวิเคราะห์ข้อมูลสถานะอากาศและใช้เพื่อควบคุมอุปกรณ์ในการทำเกษตรและติดตามผลผลิต รวมถึงธุรกิจการพาณิชย์ในแบบดั้งเดิมที่มีการปรับตัวอาศัยช่องทางออนไลน์ในการให้บริการกับผู้บริโภคมากขึ้น โดยมีข้อได้เปรียบและเป็นหนึ่งในปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการในประเด็นนี้คือการชำระเงินผ่านระบบออนไลน์ เช่น ระบบ Promptpay และระบบโมบายและอินเทอร์เน็ตแบงกิ้ง (Mobile and Internet Banking) ที่มีสัดส่วนการใช้งานที่สูงขึ้นทั้งปริมาณการใช้และมูลค่าการชำระเงิน ซึ่งอาศัยบริการโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูง โดยในปี 2563 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการใช้งานโมบายแบงกิ้งสูงที่สุดในโลก

ภาพผนวกที่ 10 แสดงสัดส่วนร้อยละการใช้งาน Mobile banking และเปรียบเทียบอันดับระหว่างประเทศ

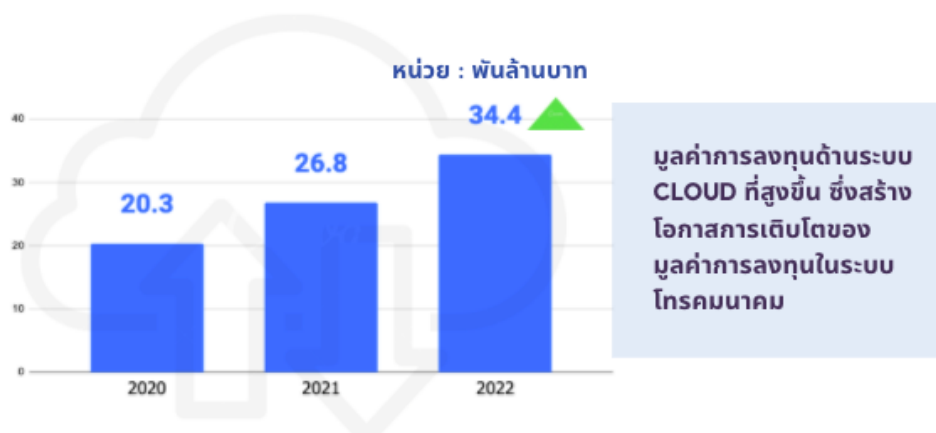
ที่มา: Hootsuite, We Are Social

บริการโทรคมนาคมเพื่อความมั่นคง เหตุฉุกเฉิน และประโยชน์สาธารณะ โดยที่ระบบโทรคมนาคมของประเทศมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นว่าจะสามารถนำมาใช้เพื่อรองรับในการบริหารจัดการกรณีการเตรียมการเพื่อป้องกันภัยพิบัติ เหตุฉุกเฉิน เหตุโรคระบาด รวมทั้งการบริหารจัดการเหตุซึ่งต้องใช้ระบบโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการรับส่งข้อมูลจากจุดเกิดเหตุมายังจุดบริหารและตัดสินใจ และสามารถประมวลผลข้อมูลอย่างรวดเร็วและเพื่อการกระจายข่าวสารและแจ้งเตือนเหตุการณ์กับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบที่มีความแม่นยำและถูกต้องรวมทั้งการแจ้งเตือนกรณีเกิดมลภาวะทางอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อให้ประชาชนสามารถหลีกเลี่ยงได้

โอกาสในการขยายตัวของอุตสาหกรรมโทรคมนาคม นอกเหนือจากโอกาสของบริการโทรคมนาคมในบทบาทตามวัตถุประสงค์ USO เพื่อให้บริการประชาชน สนับสนุนบริการภาครัฐ และพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บริการโทรคมนาคมยังมีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทยในมิติเชิงพาณิชย์หลายรูปแบบ การเข้าถึงบริการดิจิทัลรูปแบบ Cloud และ X as a Service เช่น Application as a Service หรือ Infrastructure as a Service เป็นการใช้งานประมวลผล การจัดเก็บข้อมูล และการรองรับแอปพลิเคชัน โดยอาศัยทรัพยากรของผู้ให้บริการ ซึ่งผู้ให้บริการสามารถเชื่อมต่อและ

เข้าถึงบริการได้โดยผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนทรัพยากรด้านฮาร์ดแวร์ของผู้ใช้งาน และผู้ใช้งานสามารถจ่ายค่าชำระในรูปแบบค่าบริการตามการใช้งานจริง ทั้งนี้ IaaS เป็นหนึ่งในบริการ Cloud ด้านโครงสร้างพื้นฐานในรูปแบบเสมือน (Virtualization) ทั้งด้านหน่วยประมวลผล หน่วยจัดเก็บข้อมูล และระบบเครือข่ายเป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยมีผู้ให้บริการในรูปแบบ Cloud และ X-as-a-service จำนวนมากขึ้นทั้งผู้ให้บริการจากต่างประเทศ ผู้ให้บริการในประเทศทั้งภาคเอกชนหรือหน่วยงานรัฐ รวมถึง ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่พัฒนาบน Cloud และมีความต้องการใช้บริการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากรายงานของบริษัทที่ปรึกษา Gartner ได้ประเมินการลงทุนด้าน Cloud ในประเทศไทยจะมีมูลค่าสูงขึ้นร้อยละ 28.2 ระหว่างปี 2564 - 2565 ซึ่งจะทำให้มูลค่าตลาด Cloud ในประเทศไทยในปี 2565 อยู่ที่ 34,400 ล้านบาท การที่มีความต้องการใช้บริการ Cloud มากขึ้น ทำให้บทบาทของกิจการโทรคมนาคมที่เข้มแข็งที่เปิดให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีและระบบโครงข่ายที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถสร้างโอกาสในการลงทุนของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ให้บริการระบบ Cloud ที่ต้องการมีระบบโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพสูง และรองรับการใช้งานมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดโอกาสการลงทุนด้านระบบโทรคมนาคมที่มีมูลค่าสูงขึ้น และนอกจากการเพิ่มศักยภาพการลงทุนโดยตรงแล้ว ยังสามารถสร้างโอกาสในภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ อีกจากการย้ายฐานการทำงานของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีกำลังซื้อสูงมายังประเทศไทย เช่น การขยายตลาด การจ้างงาน การบริโภคสินค้าบริการในพื้นที่เพิ่มขึ้น ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจการใช้จ่าย รวมถึงการท่องเที่ยว และเพิ่มโอกาสของคนไทยในการเข้าถึงเทคโนโลยี Cloud ในราคาที่ถูกลง รวมถึงโอกาสที่ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลระดับภูมิภาคหรือระดับโลก

ภาพผนวกที่ 11 แสดงมูลค่าการลงทุนระบบ Cloud ของประเทศไทย

นอกจากนี้ จากการศึกษาที่ประเทศไทยเป็นประเทศแรกๆ ที่ได้ดำเนินการจัดสรรและประมูลคลื่นความถี่โทรคมนาคม 5G ไปแล้วนั้น ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีศักยภาพในการรับส่งข้อมูลจำนวนมากด้วยความเร็วสูงและสามารถสร้างนวัตกรรมและรูปแบบการให้บริการหรือการบริหารจัดการได้มากมาย เช่น Smart Cities, เทคโนโลยี Autonomous vehicle เทคโนโลยี Machine-to-machine และระบบอัตโนมัติในอุตสาหกรรม การผลิตสมัยใหม่ (Smart Factories) หรือแม้แต่ในภาคการสาธารณสุขและการแพทย์ ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้ต้องการโครงข่ายโทรคมนาคม 5G ในการทำงานทั้งสิ้น และจะช่วยสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้อย่างมาก ในมุมของผลิตภาพเชิงมูลค่าเพิ่ม (Value-Added Productivity) จำนวนคนที่ได้รับประโยชน์ซึ่ง**ประเทศไทยควรเร่งสร้างโอกาสและประโยชน์จากเทคโนโลยี 5G** นี้ อย่างไรก็ตามการลงทุนในเทคโนโลยี 5G นั้นมีมูลค่าสูงมาก ทางการลงทุนในเรื่องสัญญาณสัญญาณลงทุนอุปกรณ์และเครื่องจักร ดังนั้นภาครัฐสามารถออกมาตรการสนับสนุนการลงทุนที่ชัดเจน ทั้งในแง่การพัฒนาเศรษฐกิจและเพื่อให้มีความพร้อมในด้านการลงทุน

และควรมีแนวทางการสนับสนุนสอดคล้องกับแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อช่วยเร่งให้เกิดการนำเทคโนโลยี 5G มาใช้ในประเทศให้เร็วขึ้น

ภาพผนวกที่ 12 แสดงโอกาสของกิจการโทรคมนาคมไทย

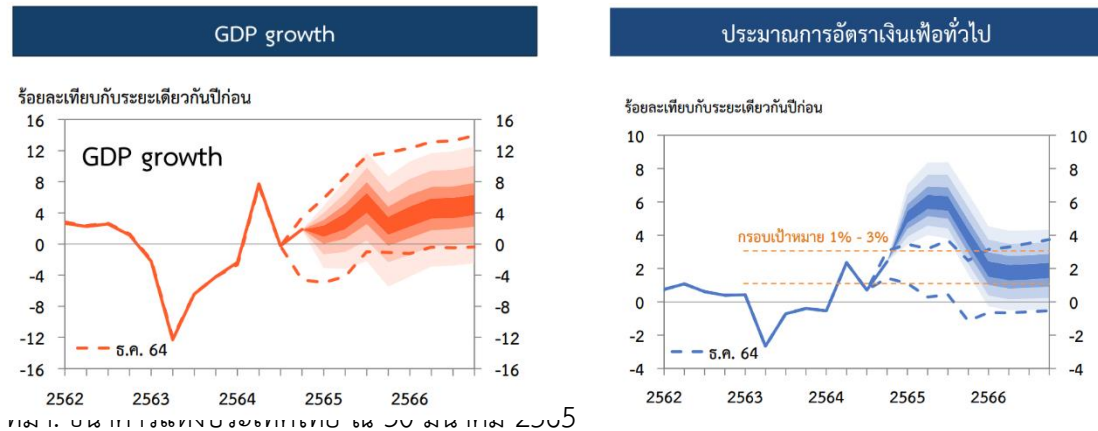

4. ปัจจัยเสี่ยงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ (Threats)

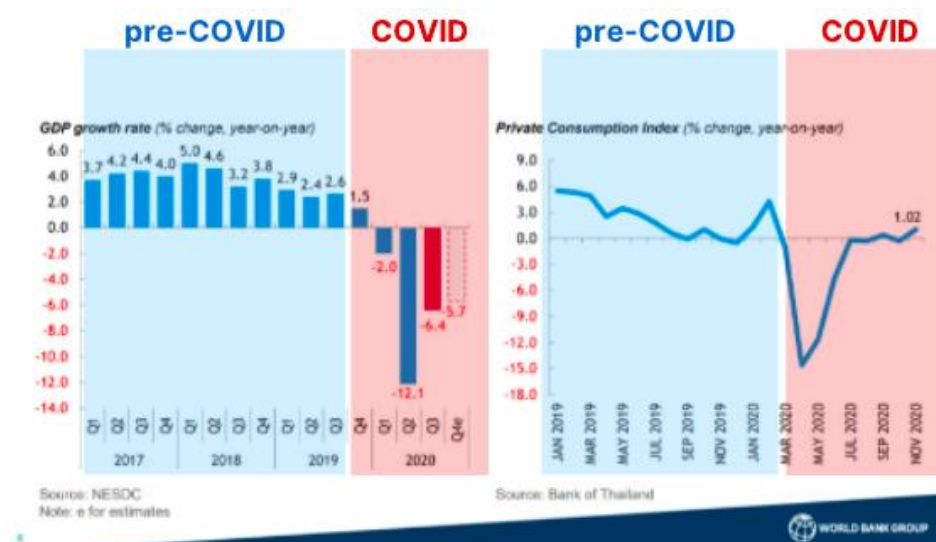
ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณาคือ มิติด้านเศรษฐกิจและรูปแบบการดำเนินธุรกิจของผู้ให้บริการระบบโทรคมนาคม โดยเฉพาะที่เกิดจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งทำให้สภาพเศรษฐกิจมีภาวะถดถอย (Recession) โดยจากข้อมูลสถิติการประกอบการย้อนหลัง ผู้ให้บริการในกลุ่มประเทศเอเชียรวมถึงประเทศไทย ต้องเผชิญหน้ากับอัตราการเติบโตของรายได้ที่ลดลงและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการที่สูงขึ้น ซึ่งทำให้ผลกำไรลดลง จากข้อมูลของ ITU รายได้เฉลี่ยก่อนเสียภาษีของผู้ให้บริการในกลุ่มประเทศเอเชียลดลงอยู่ที่ร้อยละ 14 ในปี 2019 จากร้อยละ 17 ในปี 2013 ในขณะเดียวกันผู้ให้บริการอยู่ในสถานการณ์ที่มีความจำเป็น ต้องลงทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายพื้นที่การให้บริการและความสามารถในการรองรับปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ศักยภาพในการแข่งขันของผู้ให้บริการมีความท้าทายมากขึ้น ในปัจจุบันถึงแม้ว่าผลกระทบจาก COVID-19 ไม่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงโดยตรงกับผู้ให้บริการระบบโทรคมนาคม แต่ถ้าสภาพเศรษฐกิจโดยรวมยังไม่ฟื้นตัว มีอัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้น กำลังซื้อผู้บริโภคลดลง โดยมีการประเมินจากธนาคารแห่งประเทศไทย²⁹ ว่าเศรษฐกิจไทยยังมีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2565 จะขยายตัวที่ร้อยละ 3.2 และคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี 2566 จะขยายตัวที่ร้อยละ 4.4 อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเศรษฐกิจยังมีความเสี่ยงจากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในบางอุตสาหกรรมที่ยังยืดเยื้อ ผลกระทบจากค่าครองชีพและต้นทุนสูงขึ้นต่อภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจในกลุ่มเปราะบาง ประกอบกับภาวะอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วงปี 2565 และ 2566 ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 4.9 และ 1.7 ตามลำดับ โดยอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเกินกรอบเป้าหมายกว่าร้อยละ 5 ในไตรมาสที่ 2 และ 3 ในปี 2565 ซึ่งถ้าหากสถานการณ์เป็นเช่นนี้ มีโอกาสเป็นไปได้มากกว่าผู้ประกอบการโทรคมนาคมจำเป็นต้องลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณการลงทุนลง รวมถึงรายได้ของธุรกิจที่ลดลงซึ่งก่อให้เกิดเป็นความเสี่ยงการจัดเก็บรายได้ของกิจการ USO ที่ลดลงด้วย

²⁹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน ครั้งที่ 2/2565 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2565

ภาพผนวกที่ 13 แสดงประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP Growth) และประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป (พ.ศ. 2565 – 2566)

ภาพผนวกที่ 14 แสดง GDP และดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนก่อนและในช่วง COVID-19

เมื่อผู้ให้บริการโทรคมนาคมต้องเผชิญกับสถานะเศรษฐกิจที่ท้าทายมากขึ้น กลยุทธ์ในการให้บริการและการลงทุนจะหันมาพิจารณากลยุทธ์ที่คุ้มค่าการลงทุนมากที่สุด ซึ่งมีโอกาสให้ผู้ให้บริการระบบโทรคมนาคมเลือกที่จะลงทุนและกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในวงแคบ คืออยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงและกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูงเท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดโอกาสความเสี่ยงด้านความเหลื่อมล้ำที่สูงขึ้นของการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมและการใช้งานอินเทอร์เน็ต และมีการกระจุกตัวของการให้บริการและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง เกิดความไม่เสมอภาคในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตภายในสังคมอย่างชัดเจน ความสามารถในการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ที่มีการกระจุกตัว โอกาสในการแข่งขันของธุรกิจมีความไม่เท่าเทียม ซึ่งสุดท้ายจะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไม่มีความยั่งยืน

ความเสี่ยงจากผลกระทบด้านสถานะสิ่งแวดล้อม เป็นอีกประเด็นที่ควรพิจารณาอย่างจริงจังเช่นกัน การเกิดโรคระบาดที่มีความรุนแรงและต่อเนื่องยาวนานเหมือนการแพร่ระบาดของ COVID-19 หรือสถานะโลกร้อน (Climate change) ที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติที่รุนแรงและบ่อยมากขึ้น ปัจจัยความเสี่ยงด้านสถานะ

สิ่งแวดล้อมนี้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงกับการดำเนินการของผู้ให้บริการโทรคมนาคม เช่น การหยุดชะงักของแผนงาน เนื่องจากขาดแคลนกำลังคนหรือไม่สามารถดำเนินการในพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติได้ รวมถึงผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจากโรคระบาดหรือภัยพิบัติที่รุนแรงทำให้เกิดความเสียหายกับสภาพเศรษฐกิจสังคม ความเป็นอยู่

อีกปัจจัยหนึ่ง ที่ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ควรพิจารณาคือ **ความสามารถในการปรับตัวในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบที่รุนแรง (Disruption)** ทั้งด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการผลกระทบจากเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยระดับมหภาค ในด้านสภาวะสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจสังคม รวมทั้งสภาพภูมิรัฐศาสตร์ของผู้ประกอบการที่อยู่ในอุตสาหกรรมโดยตรงและในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และบทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนและกำกับดูแล การประกอบธุรกิจต้องมีการปรับตัวเข้าสู่ระบบนิเวศดิจิทัลซึ่งเน้นการพัฒนาแพลตฟอร์มต่างๆ ให้รองรับการทำงานในระบบดิจิทัล ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีธุรกิจจำนวนมากที่ก่อตั้งมานานแต่ต้องเลิกกิจการไป เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยี และพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคได้ อีกทั้งบทบาทของภาครัฐ และบทบาทของผู้กำกับดูแลที่ต้องศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง รวมถึงกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างบูรณาการและบริบทของการสนับสนุนและกำกับดูแลที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคสมัยที่ช่องทางออนไลน์ และดิจิทัลแพลตฟอร์ม เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินธุรกิจ และการใช้งานในชีวิตประจำวันของประชาชน รวมถึงการปรับเปลี่ยนภาครัฐเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ภาพผนวกที่ 15 แสดงปัจจัยเสี่ยงของกิจการโทรคมนาคมภายในประเทศ

ปัจจัยเสี่ยงของ กิจการโทรคมนาคม ประเทศไทย

ภาพผนวกที่ 16 แสดงสรุปประเด็นสภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

จุดแข็ง 1 บริการโทรคมนาคมที่ครอบคลุมและทั่วถึง สัดส่วนการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เป็นอันดับสูงต่างๆ ของโลก 2 อันดับประเทศด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล และความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ด้านโทรคมนาคม 3 ความต่อเนื่องของแผนระดับชาติที่ส่งต่อมายังแผนแม่บทต่างๆ ของภาคโทรคมนาคม	ข้อจำกัด 1 ขาดแคลนบุคลากรและขาดทักษะด้าน ICT 2 ความเหลื่อมล้ำของประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต 3 บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะมีข้อจำกัดในการให้บริการในระดับบุคคล
โอกาส 1 บริการโทรคมนาคมพร้อมสนับสนุนบริการโทรคมนาคมภาครัฐและเอกชนเพื่อปรับตัวเข้าสู่ DIGITAL ECONOMY 2 โอกาสจากการใช้งาน CLOUD กระตุ้นการลงทุนด้านโทรคมนาคม 3 โอกาสจากเทคโนโลยี 5G ด้านอุตสาหกรรมอัจฉริยะ	ความเสี่ยง 1 ผลกระทบจาก COVID-19 ดันเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต 2 การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เพิ่มเริ่มฟื้นตัวและอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น 3 ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจชะลอการลงทุน มีต้นทุนที่สูงขึ้น 4 การจัดเก็บรายได้ค่า USO ต้องคำนึงถึง การไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควร

ภาคผนวก ค

การจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
(ค่า USO) พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน

การจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ค่า USO) พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน

ประกาศ กทช./กสทช.	เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัด ให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2555) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อ สังคม (ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2560) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2565)
1. วันที่ประกาศมี ผลใช้บังคับ	วันที่ 3 สิงหาคม 2548 และ ฉบับที่ 2 วันที่ 6 ตุลาคม 2552	วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 และ ฉบับที่ 2 วันที่ 1 มกราคม 2557	วันที่ 30 พฤษภาคม 2560 และ ฉบับที่ 2 วันที่ 30 พฤษภาคม 2565
2. ผู้รับใบอนุญาต ที่มีหน้าที่ จัดสรรรายได้ ให้แก่กองทุนฯ	ข้อ 5 - ผู้รับใบอนุญาตแบบที่ 2 ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง และแบบที่ 3 (ไม่รวมถึงผู้รับสัมปทาน)	ข้อ 4 - ผู้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการ โทรคมนาคมทุกราย (ไม่รวมถึงผู้รับสัมปทาน)	ข้อ 3 - ผู้ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการ โทรคมนาคมทุกราย
3. ภาระหน้าที่ ของผู้รับ ใบอนุญาตใน การจัดให้มี บริการ USO	ข้อ 5 และข้อ 9 - จัดให้มีบริการ USO หรือ จัดสรรรายได้ให้แก่กองทุนกองทุน พัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Play or Pay Method)	ข้อ 4 - จัดสรรรายได้ให้แก่กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์ สาธารณะ (Pay Method)	ข้อ 4 - จัดสรรรายได้ให้แก่กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจาย เสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อ ประโยชน์สาธารณะ (Pay Method)
4. รายได้ที่ผู้รับ ใบอนุญาตต้อง จัดสรรให้แก่ กองทุนฯ	- รายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายจากการประกอบกิจการโทรคมนาคม (Gross revenue)	- รายได้สุทธิจากการประกอบกิจการโทรคมนาคม (Net revenue)	- รายได้สุทธิจากการประกอบกิจการโทรคมนาคม (Net revenue)
5. อัตราการ จัดเก็บค่า USO	ข้อ 10.1 - ตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2548 – 5 ตุลาคม 2552 ร้อยละ 4 ต่อปี ของรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย - ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2552 – 30 พฤษภาคม 2555 ร้อยละ 4 ต่อปี ของรายได้สุทธิ (รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายตาม ข้อ 10 วรรคสอง ของประกาศฯ)	ข้อ 8 - ร้อยละ 3.75 ต่อปี ของรายได้สุทธิ (รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย ตามข้อ ๖ ของประกาศฯ)	ข้อ 4 - ร้อยละ 2.5 ต่อปี ของรายได้สุทธิ (รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย ตามข้อ 5 ของประกาศฯ)

ประกาศ กทช./กสทช.	เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัด ให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2555) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อ สังคม (ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2560) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2565)
6. เกณฑ์การนำ ค่าใช้จ่ายมาหัก ลดหย่อนใน การคำนวณค่า USO	- <u>ตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2548 – 5 ตุลาคม 2552</u> ไม่มีการหักลดหย่อนค่าใช้จ่าย - <u>ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2552 – 30 พฤษภาคม 2555</u> ข้อ 10 วรรคสอง ค่าใช้จ่ายที่ผู้รับใบอนุญาตสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายจากการซื้อหรือเช่าบริการโทรคมนาคมเพื่อ เป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นการขายส่งบริการจากผู้รับ ใบอนุญาตรายอื่น (2) ค่าใช้จ่ายจากการซื้อหรือเช่าบริการโทรคมนาคมเพื่อ เป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นการขายส่งบริการให้แก่ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมต่างประเทศ	- <u>ตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 – 31 ธันวาคม 2556</u> ข้อ 6 ค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับใบอนุญาตจ่ายให้กับผู้รับใบอนุญาตรายอื่นหรือ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมในต่างประเทศที่สามารถนำมา หักลดหย่อนจากรายได้รวม ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายในการซื้อหรือเช่าบริการโทรคมนาคม โดยมี ตัวอย่างรายการค่าใช้จ่ายตามภาคผนวกแนบท้ายประกาศ (2) ค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม (Interconnection Charge) ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเมื่อรวมกันแล้วให้นำมาหัก ลดหย่อนได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของรายได้รวม - <u>ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 – 29 พฤษภาคม 2560</u> ข้อ 6 (แก้ไขเพิ่มเติม) ค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับใบอนุญาตจ่ายให้กับผู้รับใบอนุญาตรายอื่นหรือ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมในต่างประเทศ ที่สามารถนำมาหัก ลดหย่อนได้ ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายในการซื้อหรือเช่าบริการโทรคมนาคม โดยมี ตัวอย่างรายการค่าใช้จ่ายตามภาคผนวกแนบท้ายประกาศ (2) ค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม (Interconnection Charge) ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเมื่อรวมกันแล้วให้นำมาหัก ลดหย่อนได้ไม่เกินร้อยละ 60 ของรายได้รวม	ข้อ 5 และข้อ 7 - ค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับใบอนุญาตจ่ายให้กับผู้รับใบอนุญาตรายอื่น ผู้รับสัมปทาน หรือผู้ให้บริการโทรคมนาคมในต่างประเทศ ที่สามารถนำมาหักลดหย่อนได้ ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายในการซื้อหรือเช่าบริการโทรคมนาคม โดยมีตัวอย่างรายการค่าใช้จ่ายตามภาคผนวกแนบท้าย ประกาศ (2) ค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม (Interconnection Charge) ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเมื่อรวมกันแล้วให้นำมาหักลดหย่อนได้ไม่ เกินร้อยละ 60 ของรายได้รวม - ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากภารกิจด้านโทรคมนาคม เพื่อ ประโยชน์สาธารณะ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กสทช. กำหนด

ประกาศ กทช./กสทช.	เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัด ให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2555) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อ สังคม (ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2560) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2565)
7. เกณฑ์การ ยกเว้นรายได้ สุทธิ	ไม่มีการยกเว้นรายได้สุทธิ	- <u>ตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 - 31 ธันวาคม 2556</u> ข้อ 7 ผู้รับใบอนุญาตได้รับการยกเว้นรายได้สุทธิ 20 ล้านบาทต่อปี - <u>ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 - 29 พฤษภาคม 2560</u> ข้อ 7 (แก้ไขเพิ่มเติม) ผู้รับใบอนุญาตได้รับการยกเว้นรายได้สุทธิ 40 ล้านบาท ต่อปี	ข้อ 6 - ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับการยกเว้นรายได้สุทธิเป็นจำนวน 40 ล้านบาทต่อปี
8. วิธีการคำนวณ ค่า USO	- <u>ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2548 - วันที่ 5 ตุลาคม 2552</u> ค่า USO = รายได้จากค่าบริการโทรคมนาคม × 4% - <u>ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2552 - 30 พฤษภาคม 2555</u> ค่า USO = รายได้สุทธิ × 4% รายได้สุทธิ = รายได้จากค่าบริการโทรคมนาคม - หักลดหย่อน	ตั้งแต่วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 - 31 ธันวาคม 2556 ค่า USO = (รายได้สุทธิ - 20 ล้านบาท) × 3.75% รายได้สุทธิ = รายได้รวมจากการให้บริการโทรคมนาคม - หักลดหย่อน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 - 29 พฤษภาคม 2560 ค่า USO = (รายได้สุทธิ - 40 ล้านบาท) × 3.75% รายได้สุทธิ = รายได้รวมจากการให้บริการโทรคมนาคม - หักลดหย่อน	ค่า USO = (รายได้สุทธิ - 40 ล้านบาท) × 2.5% รายได้สุทธิ = รายได้รวมจากการประกอบกิจการโทรคมนาคม หักลดหย่อน
9. รอบระยะเวลา การจัดเก็บ/ นำส่งค่า USO	ข้อ 10.2 - ปีละ 2 ครั้ง (1) งวดที่ 1 ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม ของทุกปี (คำนวณจาก รายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ในช่วงเดือน มกราคม - มิถุนายน ของปีเดียวกัน) (2) งวดที่ 2 ภายในวันที่ 31 มกราคม ของทุกปี (คำนวณจาก รายได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย ในช่วงเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ของปีก่อนหน้า)	ข้อ 9.1 - ปีละ 2 ครั้ง (1) ครั้งที่ 1 ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม ของทุกปี (คำนวณจาก รายได้ของช่วงเดือนมกราคม - มิถุนายน ของปีเดียวกัน) (2) ครั้งที่ 2 ภายในวันที่ 31 มกราคม ของทุกปี (คำนวณจาก รายได้ของช่วงเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ของปีก่อนหน้า)	ข้อ 4 - ปีละ 1 ครั้ง ภายใน 150 วันนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลา บัญชี

ประกาศ กทช./กสทช.	เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2552)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการจัด ให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2555) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556)	เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้ในการ จัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อ สังคม (ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2560) และฉบับที่ 2 (ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2565)
10.การคำนวณเงิน เพิ่มกรณีผู้รับ ใบอนุญาต ชำระค่า USO ล่าช้า	ข้อ 10.5 $\frac{(MLR+2\%) \times \text{จำนวนเงินที่ค้างชำระ} \times \text{จำนวนวันที่ค้างชำระ}}{360 \text{ วัน}}$ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR+2 (ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ตาม ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันครบกำหนดชำระเงิน)	ข้อ 9.4 $\frac{(MLR+2\%) \times \text{จำนวนเงินที่ค้างชำระ} \times \text{จำนวนวันที่ค้างชำระ}}{360 \text{ วัน}}$ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR+2 (ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ตาม ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันครบกำหนดชำระเงิน)	ข้อ 9 ค่า USO + (ค่า USO × 1.5% ต่อเดือน) ให้ผู้รับใบอนุญาตนำส่งรายได้และนำส่งเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องนำส่ง นับตั้งแต่วันถัดจากวัน ครบกำหนดระยะเวลา จนกว่าจะนำส่งเงินจำนวนดังกล่าว ครบถ้วน โดยเศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน
11.การรับรอง รายได้จากการ ประกอบ กิจการ โทรคมนาคมไว้ ในหมายเหตุ ประกอบงบ การเงิน ประจำปี	ไม่ได้กำหนด	ข้อ 9.6, ข้อ 9.7 (แก้ไขเพิ่มเติม) ผู้รับใบอนุญาตต้องนำส่งงบการเงินประจำปีให้ผู้สอบบัญชีรับ อนุญาตตามกฎหมายรับรองรายได้จากการประกอบกิจการ โทรคมนาคมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน	ข้อ 4 ผู้รับใบอนุญาตต้องนำส่งงบการเงินประจำปีให้ผู้สอบบัญชีรับ อนุญาตตามกฎหมายรับรองรายได้จากการประกอบกิจการ โทรคมนาคมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ภาคผนวก ค
แบบแสดงความคิดเห็น

แบบแสดงความคิดเห็น
ต่อร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและ
บริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

วันที่แสดงความคิดเห็น (วัน/เดือน/ปี)

รายละเอียดของผู้แสดงความคิดเห็น

(นาย/นาง/นางสาว) (หน่วยงาน) (บริษัท)

ตำแหน่ง

ชื่อหน่วยงาน

ที่อยู่เลขที่ ตรอก/ซอย ถนน

หมู่ที่ ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต

จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

โทรสาร E-mail

คำชี้แจง

๑. แบบแสดงความคิดเห็นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่เป็นสาระสำคัญในการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ
๒. ขอให้ดำเนินการนำส่งแบบแสดงความคิดเห็นนี้มายังสำนักงาน กสทช. ภายในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๖.๓๐ น. ผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 - ๒.๑ นำส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตามที่อยู่ ดังนี้
สำนักงาน กสทช. (สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม)
๘๗ พหลโยธินซอย ๘ (สายลม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โดยวงเล็บมุมซองว่า “แสดงความคิดเห็นต่อร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผน USO ฉบับที่ ๔”
 - ๒.๒ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) : saraban_2412@nbt.go.th
ตั้งชื่อเรื่องว่า “แสดงความคิดเห็นต่อร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผน USO ฉบับที่ ๔”

*** ระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๖ ***

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม สำนักงาน กสทช.
โทรศัพท์ ๐๒ ๖๗๐ ๘๘๘๘ ต่อ ๘๑๑๑ ๘๑๑๒ ๘๑๑๓ และ ๘๑๑๗
E-mail: saraban_2412@nbt.go.th

ประเด็นแสดงความคิดเห็นต่อร่างประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน
โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

๑. ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการการศึกษา

(๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อสนับสนุนบริการสาธารณสุข

(๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม

(๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ บริการโทรคมนาคมพื้นฐานเพื่อความมั่นคง

.....

.....

.....

.....

.....

(๖) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสนับสนุนการกำกับ บริหาร และติดตามประเมินผลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ความหมายของ “บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน” ภายใต้แผน

.....

.....

.....

.....

.....

๓. การกำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการจัดให้มีบริการ USO ภายใต้แผน โดยมีรายละเอียดตามภาคผนวก ก ท้ายแผน

.....

.....

.....

.....

.....

๔. การกำหนดอัตราการจัดเก็บค่า USO ในอัตราร้อยละ ๒.๕๐ และการใช้จ่ายเงิน โดยมีรายละเอียดตามภาคผนวก ข ท้ายแผน

๕. ประเด็นเพิ่มเติมอื่นๆ หรือข้อเสนอแนะ

“ขอขอบคุณทุกความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ”